

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯ

ಬಿ.ಸಿ.ಎ ನಾಲ್ಕನೆ ಚಾತುರ್ಮಾಸ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಡಿ. ಡೊಮೆನಿಕ್

ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಕೆ.ವೈ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ

ಪರಿಶೀಲಕರು

ಡಾ. ಬೆಳಕೆರೆ ನಿಂಗರಾಜಯ್ಯ

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಅಮೃತಿರಾಜೇಶ್

ಡಾ. ಡಿ. ಭರತ್

ಡಾ. ಎಂ. ದಾಕ್ಷಾಯಿಣಿ

ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜ್ ಕ್ಯಾಂಪಸ್ - 560001

2021-2022

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯ ಬಿ.ಸಿ.ಎ. 4ನೆ ಚಾತುರ್ಮಾಸ

ಘಟಕ-1: ನೀರು

ಆಶಯ:

1. ಕೆರೆಗೆಹಾರ - ಜನಪದ ಕಥನಕಾವ್ಯ
2. ಮಹಾಡ್‌ಕೆರೆ ಪ್ರಸಂಗ - ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
3. ಹನಿ ಹನಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಬೇಸಾಯ - ಆನಂದತೀರ್ಥ ಪ್ಯಾಟಿ
ಓದುಪಠ್ಯ: ನೀರು(H₂O) - ಕುಮಾರನ್‌ತಂಬಿ
ಅನು: ಬಿ.ಆರ್.ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವ್

ಘಟಕ-2: ಮಾರುಕಟ್ಟೆ

ಆಶಯ:

1. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ - ಎಚ್.ಎಸ್.ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್
2. ರೂಪದರ್ಶಿಯಾಗಿ ವಾರಿಸ್‌ಡೆರಿಸ್ - ಜಗದೀಶ್‌ಕೊಪ್ಪ
3. ಕ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನ ಮಾರಾಟ - ಮೊಗಳ್ಳಿ ಗಣೇಶ್
ಓದುಪಠ್ಯ: ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಮತ್ತು ಅಳತೆಮಾನಗಳು - ಡಾ. ಮಂಜು.ಎಚ್.ಪಿ.

ಘಟಕ-3: ಗೆಲೆತನ

ಆಶಯ:

1. ನೆತ್ತದ ಪ್ರಸಂಗ - ಪಂಪ
2. ಗೆಲೆಯ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ - ಯು.ಆರ್.ಅನಂತಮೂರ್ತಿ
3. ಸ್ನೇಹ - ಸ್ಯಾಮುಯಲ್‌ಜೋಸೆಫ್
ಅನು: ಎಸ್.ದಿವಾಕರ
ಓದುಪಠ್ಯ: ಮಾಂಸದ ವಿಲಾಪ - ಕಾಲಿಂದಿ ಚರಣ್ ಪಾಣಿಗ್ರಹಿ
ಅನು: ಎಸ್.ವಿ.ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್

ಘಟಕ-4: ಸಂತೋಷ

ಆಶಯ:

1. ಉದ್ಭಟಯ್ಯನ ರಗಳೆ - ಹರಿಹರ
2. ತುಂಬಿದ ಕೊಡ - ತ್ರಿವೇಣಿ
3. ಗೀತಾಂಜಲಿ - ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ

ಓದುಪಠ್ಯ: ನಮ್ಮೂರು ಚಂದವೊ - ಸಬೀಹ ಭೂಮಿಗೌಡ

ಘಟಕ-1: ನೀರು

ಆಶಯ:

ನೀರು

- ಬಸವರಾಜ ಒಕ್ಕಂದ

ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದೇ ಈಗ ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವಾಗ
ಯಾವುದೂ ನೀರು ಕುಡಿದಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ
ಅದಕ್ಕೇ ಹೇಳಿಲ್ಲವೇ ಮುದ್ದಣ:
ನೀರಿಳಿಯದ ಗಂಟಲೊಳಗೆ ಕಡಬು ತುರುಕಬಾರದೆಂದು

ಊರಿಗೆ ಬಂದವಳು ನೀರಿಗೆ ಬರಬಹುದು, ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ
ನೀರಂತು ಕುಡಿಯಲೇಬೇಕು ಉಸಿರಿರುವರೆಗೆ
ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕೆಲ್ಲಿದೆ? ನೀರಿಗಿಳಿಯದೆ ಬದುಕೆಲ್ಲಿದೆ?
ತೇಲುವುದೋ ಮುಳುಗುವುದೋ ಗೊತ್ತಿರದಿದ್ದರೂ
ನೀರಿದ್ದಷ್ಟು ಈಜುವುದು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ
ತೊಯ್ಸಿಕೊಂಡಮೇಲೆ ಮಳೆ ಅಂಜಿಕೆ ಏಕೆ?
ಆದರೂ ತೊರೆ ಇಳಿಯುವವರೆಗೆ ಇರಬೇಕು ಜೋಕೆ
ಯಾರ ನೀರು ಎಷ್ಟೆಂದು ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು?
ನೀರಿನ ಮೂಲ ಅಳೆಯಲಾಗದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲವೇ ಹಿರಿಯರು!

1. ಕೆರೆಗೆಹಾರ

— ಜನಪದ ಕಥನಕಾವ್ಯ

ಕಲ್ಲನಕೇರಿ ಮಲ್ಲನಗೌಡ ಕೆರೆಯೊಂದ ಕಟ್ಟಿಸ್ಯಾನು,
ಕೆರೆಯೊಂದ ಕಟ್ಟಿಸ್ಯಾನು ಸೆರೆಮುಕ್ಕ ನೀರಿಲ್ಲ,
ಸೆರೆಮುಕ್ಕ ನೀರಿಲ್ಲ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತೆಗೆಸ್ಯಾರು,
ಹೊತ್ತಿಗೆ ತೆಗೆಸ್ಯಾರ ಜೋಯಿಸನ ಕೇಳ್ಯಾರು,

‘ದೇವ್ರಲ್ಲ ದಿಂಡ್ರಲ್ಲ ದೆವ್ವಲ್ಲ ಭೂತಲ್ಲ’,
ಹಿರಿಸೊಸಿ ಮಲ್ಲವ್ವನ ಹಾರವ ಕೊಡಬೇಕು,
ಹಾರವ ಕೊಟ್ಟರ ನೀರು ಬೀಳೋದಂದು,

“ಹಿರಿಸೊಸಿನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಿರಿತನಕೆಯಾರಿಲ್ಲ”,
ಕಡೆ ಸೊಸಿ ಭಾಗೀರತಿನ್ನ ಹಾರವ ಕೊಡಬೇಕು,
ಹಾರವ ಕೊಡಬೇಕಂತ ಮಾತಾತು ಮನೆಯಾಗ,

ಸಣ್ಣಸೊಸಿ ಭಾಗೀರತಿ ತವರುಮನಿಗೆ ಹೊಂಟಾಳು,
“ಅತ್ತೆವ್ವಾ ನಾ ನಮ್ಮ ತವರುಮನಿಗೆ ಹೋಗತೀನು”
‘ಸರನೆ ಹೋಗವ್ವಾ ಭರನೆ ಬಾರವ್ವಾ

ಸಣ್ಣಸೊಸಿ ಭಾಗೀರತಿ ತವರುಮನಿಗೆ ಹೋದಾಳು,
ಮನೆ ಮುಂದ ಹೋಗುದಕ ಅವರವ್ವ ಬಂದಾನು,
‘ಎಂದಿಲ್ಲದ ಭಾಗೀರತಿ ಇಂದ್ಯಾಕ ಬಂದೆವ್ವಾ?,
ಬಾಡಿದ ಮಾರ್ಯಾಕ ಕಣ್ಣಾಗ ನೀರ್ಯಾಕ?’

“ನಮ್ಮಾವ ನಮ್ಮತ್ತೆ ಬ್ಯಾರೆಇಡ್ತಾರಂತೆ”,
‘ಇಟ್ಟರೆ ಇಡಲೇಳು ಹೊಲಮನಿ ಕೊಡತೆನು’,
ಹೊಲಮನಿ ಒಯ್ದು ಹೊಳೆದಂಡ್ಯಾಗ್ಗಾಕಪ್ಪ,

ಅತ್ತತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಅವರವ್ವ ಬಂದಳು
‘ಎಂದಿಲ್ಲದ ಭಾಗೀರತಿ ಇಂದ್ಯಾಕಳುತಾ ಬಂದೆ?’
“ನಮ್ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮಾವ ಬ್ಯಾರೆಇಡ್ತಾರಂತೆ”
ಇಟ್ಟರೆ ಇಡಲೇಳು ವಾಲಿಜೋಡು ಕೊಡತೇನೆ”
‘ವಾಲಿಯಿಜೋಡೊಯ್ದು ಒಲಿಯಾಗ ಹಾಕವ್ವ’

ಮುಂದಕ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಅವರಕ್ಕ ಬಂದಳು
ಅವರಕ್ಕ ಬಂದಾಳು ಭಾಗೀರತಿನ್ನ ಕೇಳ್ಯಾಳು
“ಎಂದಿಲ್ಲದ ಭಾಗೀರತಿ ಇಂದ್ಯಾಕ ಈ ದುಕ್ಕ”

“ನಮ್ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮಾವ ಬ್ಯಾರೆಇಡ್ತಾರಂತೆ”
‘ಇಟ್ಟರೆ ಇಡಲೇಳ ಮಕ್ಕಳ ಜೋಡಿಗೆ ಕಳವತೇನೆ’
“ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೇನಕ್ಕ ದುಕ್ಕ ಕಳದಾವೇನ?”

ಸಣ್ಣಸೊಸಿ ಭಾಗೀರತಿ ತವರುಮನೆಯ ಬಿಟ್ಟು
ತವರುಮನೆಯ ಬಿಟ್ಟುಗೆಣತಿ ಮನೆಗೆ ನಡೆದಳು
ತಲಬಾಗಿಲದಾಗ ಗೆಳತಿನ್ನು ಕಂಡಳು
“ಎಂದಿಲ್ಲದ ಭಾಗೀರತಿ ಇಂದ್ಯಾಕ ಈ ಅಳುವು?”

ಅಂಜಿ“ಹೇಳಲೆ ಗೆಳತಿ” ಅಳುಕಿ “ಹೇಳಲೆ ಗೆಳತಿ”
‘ಅಂಜಬ್ಯಾಡ ಗೆಳತಿ ಅಳುಕಬ್ಯಾಡ ಗೆಳತಿ’
“ನಮ್ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮಾವ ಕೆರೆಗ್ಗಾರ ಕೊಡತಾರಂತೆ”
‘ಕೊಟ್ಟರೆ ಕೊಡಲೇಳು ಇಟ್ಟಾಂಗಇರಬೇಕ!’
ಸರನೆ ಹೋದಳು ಭರನೆ ಬಂದಳು.

ಬ್ಯಾಳಿಯ ಹಸಮಾಡ್ತ ಬಿಟ್ಟಳು ಕಣ್ಣೀರ
“ಎಂದಿಲ್ಲದ ಭಾಗೀರತಿ ಇಂದ್ಯಾಕ ಕಣ್ಣೀರು”
‘ಬ್ಯಾಳ್ಯಾಗಿನ ಹಳ್ಳು ಬಂದು ಕಣ್ಣಾಗೆರಚಿದವು ಮಾವಾ’

ಅಕ್ಕಿಯ ಹಸಮಾಡ್ತ ಉಕ್ಕಾವು ಕಣ್ಣೀರು
“ಎಂದಿಲ್ಲದ ಭಾಗೀರತಿ ಇಂದ್ಯಾಕ ಕಣ್ಣೀರು”
‘ಅಕ್ಕಾಗಿನ ಹಳ್ಳೊಂದು ಕಣ್ಣಾಗ ಬಿತ್ತತ್ತಿ’

ಉಕ್ಕುವ ನೀರಾಗ ಅಕ್ಕಿಯ ಸುರಿವ್ಯಾರ
ಹತ್ತುಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ನೀರು ಉಕ್ಕಿ ಮಳ್ಳತಿತ್ತು
“ನಿಂಗವ್ವ ಜಳಕ ಮಾಡ ನೀಲವ್ವ ಜಳಕ ಮಾಡ”

ನಿಂಗವ್ವ ‘ನಾವೂಲ್ಲೆ’ ನೀಲವ್ವ ‘ನಾವೂಲ್ಲೆ’
“ಗಂಗವ್ವ ಜಳಕ ಮಾಡ ಗವರವ್ವ ಜಳಕ ಮಾಡ”
ಗಂಗವ್ವ ‘ನಾವೂಲ್ಲೆ’ ಗವರವ್ವ ‘ನಾವೂಲ್ಲೆ’

‘ಸಣ್ಣಸೊಸಿ ಬಾಗವ್ವ ನೀನಾರೆ ಜಳಕ ಮಾಡ’
ಸಣ್ಣಸೊಸಿ ಭಾಗೀರತಿ ಜಳಕನ ಮಾಡ್ಯಾಳು
ಜಳಕನ ಮಾಡ್ಯಾಳು, ಬಂಗಾರಬುಟ್ಟಿ ತುಂಬ್ಯಾಳು

ಬಂಗಾರಬುಟ್ಟಿ ತುಂಬ್ಯಾಳು ಸಿಂಗಾರಸಿಂಬಿ ಮಾಡ್ಯಾಳು
ಸಿಂಗಾರಸಿಂಬಿ ಮಾಡ್ಯಾಳು ಮುಂದ ಮುಂದ ಹೊಂಟಾಳು
ಮುಂದ ಮುಂದ ಭಾಗೀರತಿ ಹಿಂದಿಂದಎಲ್ಲಾರೂ

ಗಂಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡ್ಯಾರ ಬೆಲಪತ್ತಿ ಏರಿಸ್ಯಾರ
ಬೆಲಪತ್ತಿ ಏರಿಸ್ಯಾರ ಈಬತ್ತೀ ಧರಿಸ್ಯಾರ
ಸೀರಿ ಕುಬುಸ ಏರಿಸ್ಯಾರ ಹೂವಿನ ದಂಡಿ ಮುಡಿಸ್ಯಾರ
ಹೂವಿನ ದಂಡಿ ಮುಡಿಸ್ಯಾರ ನೇವದಿ ಮಾಡ್ಯಾರ

ನೇವದಿ ಮಾಡ್ಯಾರ ಎಲ್ಲಾರು ಉಂಡಾರು
ಎಲ್ಲಾರು ಉಂಡಾರು ಉಳಿದದ್ದು ತುಂಬ್ಯಾರು
ಉಳಿದದ್ದು ತುಂಬ್ಯಾರು ಬಂಗಾರ ಬುಟ್ಟಿ ಹೊತ್ತಾರು
ಬುಟ್ಟಿ ಹೊತ್ತು ನಡೆದಾರು ಬಂಗಾರ ಬಟ್ಟ ಮರತರು

“ಗಂಗೆವ್ವ ನೀ ಹೋಗ! ಗವರವ್ವ ನೀ ಹೋಗ”
ಗಂಗೆವ್ವ ‘ನಾವೂಲ್ಲೆ’ ಗವರವ್ವ ‘ನಾವೂಲ್ಲೆ’
ನಿಂಗೆವ್ವ ನೀ ಹೋಗ ನೀಲವ್ವ ನೀ ಹೋಗ
ನಿಂಗೆವ್ವ ‘ನಾವೂಲ್ಲೆ’ ನೀಲವ್ವ ‘ನಾವೂಲ್ಲೆ’

‘ಸಣ್ಣ ಸೊಸಿ ಭಾಗೀರತಿ ನೀ ತರ ಹೋಗವ್ವ’
ಸಣ್ಣ ಸೊಸಿ ಭಾಗೀರತಿ ಬಿರಿ ಬಿರಿ ನಡೆದಾಳು
ಬಿರಿ ಬಿರಿ ಹೋದಾಳು ಬಂಗಾರ ಬಟ್ಟ ತೊಗೊಂಡಳು

ಒಂದು ಮೆಟ್ಟೀರುದಕ ಪಾದಕೆ ಬಂದಳು ಗಂಗೆ
ಎರಡು ಮೆಟ್ಟೀರುದಕ ಪಾದ ಮುಣಿಗಿಸ್ಯಾಳು ಗಂಗೆ
ಮೂರು ಮೆಟ್ಟೀರುದಕ ಮೊಣಕಾಲಿಗೆ ಬಂದಾಳು ಗಂಗೆ
ನಾಕು ಮೆಟ್ಟೀರುದಕ ನಡುಮಟ್ಟ ಬಂದಳು ಗಂಗೆ
ಐದು ಮೆಟ್ಟೀರುದಕ ತುಂಬಿ ಹರಿದಾಳು ಗಂಗೆ
ಸಣ್ಣ ಸೊಸಿ ಭಾಗೀರತಿ ಕೆರೆಗ್ಗಾರವಾದಳು.

ಗಂಡ ಮಾದೇವರಾಯ ದಂಡಿನಾಗೈದಾನು
ದಂಡಿನಾಗೈದಾನು ಕಂಡನು ಕೆಟ್ಟ ಕನಸ
ಸೆಲ್ಯ ಸುಟ್ಟಾಂಗಾತು ಕೋಲು ಮುರಿದಂಗಾತು
ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಮಾಲೆಲ್ಲ ತಟ್ಟನೆ ಬಿದ್ದಂಗಾತು

ಗಂಡ ಮಾದೇವರಾಯ ಹತ್ತಿದ ಬತ್ತಲೆಗುದುರಿ
ಹತ್ತಿದ ಬತ್ತಲೆಗುದುರಿ ಒತ್ತಾರ ಬಂದಾನ ಮನೆಗೆ
ಬಂದ ಮಾದೇವನ ತಂದೆತಾಯಿ ನೋಡಿದರು

“ಗಂಗೆವ್ವ ನೀರು ಕೊಡ, ಗವರವ್ವ ನೀರುಕೊಡ”
“ಗಂಗೆವ್ವ ನೀರುಕೊಡುದ್ಯಾಕ ಗವರವ್ವ ನೀರುಕೊಡುದ್ಯಾಕ”
‘ನನ ಮಡದಿ ಭಾಗೀರತಿ ಎಲ್ಲಿಗ್ಗೋಗ್ಯಾಳವ್ವ?’
“ನಿನ ಮಡದಿ ಭಾಗೀರತಿ ತವರಿಗೆ ಹೋಗ್ಯಾಳವ್ವ”

ಗಂಡ ಮಾದೇವರಾಯ ಹತ್ತಿದ ಬತ್ತಲೆಗುದುರಿ
ಹತ್ತಿದ ಬತ್ತಲೆಗುದುರಿ ಹೊಂಟಾನತ್ತೆಮನೆಗೆ
ಬಂದಿರು ಅಳಿಯನ ನೋಡಿ ಅಂದಳು ಅತ್ತೇವ್ವ

“ನಿಂಬೆವ್ವ ನೀರ್‌ಕೊಡ ನೀಲವ್ವ ನೀರ್‌ಕೊಡ!”
“ನಿಂಬೆವ್ವ ನೀರ್‌ಕೊಡುದ್ಯಾಕ, ನೀಲವ್ವ ನೀರ್‌ಕೊಡುದ್ಯಾಕ?”
ನನ ಮಡದಿ ಭಾಗೀರತಿ ಎಲ್ಲಿಗೋಗ್ಯಾಳತ್ತಿ?
“ನಿನ ಮಡದಿ ಭಾಗೀರತಿ ಗೆಣತಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗ್ಯಾಳಪ್ಪ!”

ಗಂಡ ಮಾದೇವರಾಯ ಹತ್ತಿದ ಬತ್ತಲೆಗುದುರಿ
ಹತ್ತಿದ ಬತ್ತಲೆಗುದುರಿ ಗೆಣತಿ ಮನೆಗೆ ಸ್ವಾರಿ
ಬಂದಿರು ಮಾದೇವನ ಕಂಡಾಳು ಗೆಣತೆವ್ವ

“ಬಾಳವ್ವ ನೀರ್‌ಕೊಡ ಬಸವ್ವ ನೀರ್‌ಕೊಡ”
“ಬಾಳವ್ವ ನೀರ್‌ಕೊಡುದ್ಯಾಕ ಬಸವ್ವ ನೀರ್‌ಕೊಡುದ್ಯಾಕ!”
“ನನ ಮಡದಿ ಭಾಗೀರತಿ ಎಲ್ಲಿಗೋಗ್ಯಾಳಕ್ಕ?”
“ನಿನ ಮಡದಿ ಭಾಗೀರತಿದು ಏನು ಹೇಳಲಿ ಸೋರಿ
ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ನಿಮ್ಮವ್ವ ಕೆರೆಗ್ಗಾರ ಕೊಟ್ಟರಂತ”

ಗಂಡ ಮಾದೇವರಾಯ ಹತ್ತಿದ ಬತ್ತಲೆಗುದುರಿ
ಹತ್ತಿದ ಬತ್ತಲೆಗುದುರಿ ಹೊಂಟಾನು ಹೌಹಾರಿ;
ಕೆರೆಯದಂಡೆಗೆ ಬಂದು ಕಣ್ಣೀರು ಇಟ್ಟಾನು
ಕಣ್ಣೀರು ಇಟ್ಟಾನು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟಾನು;

“ಸಾವಿರ ವರಹಕೊಟ್ಟರೂ ಸಿಗಲಾರದ ಸತಿ ನೀನು
ಸಿಗಲಾರದ ಸತಿ ನೀನು ನನ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿ ಹೋದೆ?
ಮುನ್ನೂರು ವರಹಕೊಟ್ಟು ಮುತ್ತಿನೋಲೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದೆ
ಮುತ್ತಿನೋಲೆ ಇಟ್ಟುಗೊಳ್ಳೊ ಮುತ್ತೈದೆ ಎಲ್ಲಿಗೋದೆ”
ಇಟ್ಟು ಮಾತಾಡಿ ಮಾದೇವ ಬಿಟ್ಟಾನು ಕಣ್ಣೀರು
ಬಿಟ್ಟಾನು ಕಣ್ಣೀರು ಹಾರಿದ ಕೆರೆ ನೀರಾಗ.

2. ಮಹಾಡ್ ಕೆರೆ ಪ್ರಸಂಗ

– ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

ಮುಂಬಯಿ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ 1923ರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ 1926ರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಪಾಸು ಮಾಡಿದ 'ಬೋಲೆ ನಿರ್ಣಯ' ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಉಳಿದು, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಹಾಗೇ ಮುಂದುವರೆದಿತ್ತು. ಈ ಕುರಿತು ಮಹಾಡ್ ಪುರಸಭೆ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದ ಆದೇಶ ಕೂಡ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಚೌಡಾರ್ ಕೆರೆಗೆ ಪ್ರವೇಶ ದೊರಕದಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಸರ್ವಣ, ಹಿಂದೂಗಳ ಪ್ರಬಲ ಪ್ರತಿರೋಧವೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಲಾಬಾ ಜಿಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗಗಳ ಸಂಘವು ಮಹಾಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ್ 19-20-1927ರಂದು ಸಮಾವೇಶವೊಂದನ್ನು ನಡೆಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿತು. ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಈ ಸಮಾವೇಶದ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ್ ಟಿಪ್ಪಿಸ್, ಸುಬೇದಾರ್ ಸಾವಡ್ಕರ್, ಅನಂತರಾವ್ ಚಿತ್ರೇ ಮುಂತಾದವರು ಸಮಾವೇಶದ ಸಕಲ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗಗಳ ನಾಯಕರು ಹಾಗೂ ಸಕ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ, ಸಮಾವೇಶದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮನಗಾಣಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹದಿನೈದರ ಹೈದರು, ಎಪ್ಪತ್ತರ ವೃದ್ಧರು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಸಹಸ್ರಾರು ಜನ ಬುತ್ತಿಗಂಟುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಹಾಡ್‌ಗೆ ಬಂದರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ-ಗುಜರಾತ್‌ಗಳಿಂದ ಬಂದ ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗಗಳ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರವನ್ನು ದಾಟಿತ್ತು.

ಸಮಾವೇಶವು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಸಮಾವೇಶದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯಿದ್ದುದರಿಂದ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವಣೀಯರಿಂದ ನೀರು ಖರೀದಿಸಿಟ್ಟು, ಸಮಾವೇಶದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು. ಸಮಾವೇಶದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಅರೆಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿದ, ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಿಂದ ಬಂದ ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗಗಳ ಪುರುಷ-ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, ಅತ್ಯಂತ ಸರಳವಾಗಿ, ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅವರ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟದ ಕಾವಿತ್ತು. ಅವರ ಮಾತುಗಳು ಬೆಟ್ಟ ಗುಡ್ಡಗಳ ಮಾರ್ದನಿಗೊಂಡವು.

ಹಳ್ಳಿ-ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿದವು. ಸೇನೆ ಸೇರಲು ನಿರ್ಬಂಧ ಹಾಕಿದುವುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಅವರು "ಮಿಲಿಟರಿಯಲ್ಲಿ ಭರ್ತಿಯಾಗುವ ಮೂಲಕ ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ಧೈರ್ಯ, ಕೆಚ್ಚು, ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದ್ದೆವು. ಮಿಲಿಟರಿ ಕ್ಯಾಂಪಸ್ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಮಿಲಿಟರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಮಿಲಿಟರಿ ಕ್ಯಾಂಪಸ್

ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಸೇನೆ ಸೇರುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿರುವುದು ದ್ರೋಹವಾಗಿದೆ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೇನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೇನೆ ನಿರತವಾಗಿದ್ದಾಗ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಉರುಳಿ ಬೀಳದಂತೆ ಕಾವಲಿದ್ದುದು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಸೈನಿಕರೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತ ಮರೆಯಬಾರದು” ಎಂದು ಗುಡುಗಿದರು. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮುಂದುವರೆದು. “ಚಿರಕಾಲ ಉಳಿಯುವಂಥ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಮೂರು ವಿಧದ ಶುದ್ಧಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ನಮ್ಮ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಹೊಸದನಿ ನೀಡಬೇಕು ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನವೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸತ್ತ ದನಗಳ ಮಾಂಸ ಎಂಜಲು ಪದಾರ್ಥ ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಈ ಕ್ಷಣವೇ ಮಾಡಿರಿ. ನಮ್ಮಲ್ಲೇ ಇರುವ ಮೇಲು-ಕೀಳು ಭಾವನೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಈಗಲೇ ಮಾಡಿರಿ. ಸ್ವ-ಸಹಾಯವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು, ಆತ್ಮಗೌರವವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಸ್ವ-ಅರಿವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಕರೆ ನೀಡಿದರು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತ, ಭೂಸೇನೆ, ವಾಯುಸೇನೆ ಹಾಗೂ ಜಲಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರುವ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಹೋರಾಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ ಅವರು, ತುಂಡು ರೊಟ್ಟಿ ಆಸೆಗೆ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು, ಅವಮಾನಕರ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಬೇಕೆಂದು, ವತನ್ ಪದ್ಧತಿಗೆ ತಿಲಾಂಜಲಿ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದರು. ‘ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಜೀವನಮಟ್ಟ ಉತ್ತಮವಾದುದಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸದ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ’ ಎಂಬ ಮಾರ್ಮಿಕ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿದರು.

ಸಮಾವೇಶದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 1) ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ತಮ್ಮ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವಾಗಬೇಕು 2) ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. 3) ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ನದಾನ ನೀಡಬೇಕು. 4) ತಮ್ಮ ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಹೂಳಬೇಕು. 5) ಅಂತರಜಾತಿ ವಿವಾಹಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕು. ಎಂದು ಹಿಂದೂ ಸರ್ವನೀಯರಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ಹಾಗೆಯೇ, 1) ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಶೇಷ ಕಾನೂನಿನ ಮೇರೆಗೆ ನಿಷೇಧಿಸಬೇಕು. 2) ಮಧ್ಯಪಾನ ನಿಷೇಧ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು. 3) ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. 4) ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಬೇಕು.

5) ಲೋಕಲ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪುರಸಭೆಗಳಿಗೆ ತಾಕೀತು ಮಾಡಿ 'ಬೋಲೆ ನಿರ್ಣಯ'ವನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಆದೇಶಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಯಿತು.

ಎರಡು

ಸಮಾವೇಶದ ಮೊದಲ ದಿನ ಮಾತನಾಡಿದ ಕೆಲವು ಹಿಂದೂ ಸರ್ವನೀಯರು ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪರವಾಗಿ ನಿಂತರು. ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗಗಳು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವುದಾಗಿ ಕೂಡ ಅವರು ಘೋಷಿಸಿದರು. ಆ ರಾತ್ರಿ ಸಭೆ ಸೇರಿದ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿ, ಸಮಾವೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಜನರು ಒಂದಾಗಿ ಚೌಡಾರ್ ಕೆರೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿತು.

ಮರುದಿನ, ಸಮಾವೇಶ ಮೊದಲ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ, ಇದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು ಹಿಂದೂ ಸರ್ವನೀಯರ ಇಬ್ಬರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರು ವೇದಿಕೆಗೆ ಬಂದು, ಅಂತರಜಾತಿಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುವ ನಿರ್ಣಯವೊಂದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಉಳಿದೆಲ್ಲ ನಿರ್ಣಯಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬೆಂಬಲ ಇರುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದರು.

ಚೌಡಾರ್ ಕೆರೆಯ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಹಕ್ಕು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗಿದೆಯೆಂದು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಮಹಾಡ್ ಪುರಸಭೆ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶದ ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯರು ಚೌಡಾರ್ ಕೆರೆಯತ್ತ ಸಾಗಿದರು.

ಅದೊಂದು ಅಪೂರ್ವ ಸಂದರ್ಭ, ಆ ಪ್ರಸಂಗವು ಅತ್ಯಂತ ಗಾಢ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುವಂಥದ್ದು. ಗುಲಾಮಗಿರಿ, ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಗಳ ವಿರೋಧಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದ ಅಪ್ರತಿಮ ಜಾಗೃತಿಯ ದಿಟ್ಟ ಸಂಕೇತವಾಗಿದ್ದರು. ಯಾವ ಕೆರೆಯ ನೀರನ್ನು ಹಿಂದೂ ಸರ್ವನೀಯರು, ಮುಸ್ಲಿಮರು, ಕ್ರೈಸ್ತರು ಅನ್ಯಧರ್ಮೀಯರು, ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮುಟ್ಟಬಹುದಾಗಿತ್ತೋ ಆ ಕೆರೆಯ ನೀರನ್ನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಮುಟ್ಟುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ದೇವರುಗಳನ್ನೇ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವನೀಯರಿಗೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಹಿಂದೂಗಳು ಪರಕೀಯರಾಗಿದ್ದರು. ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಹಿಂದೂಗಳು ಪರಕೀಯರಾಗದಿರಲು. ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಹಿಂದುಗಳು ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದರೂ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವನೀಯರ ಪಾಲಿಗೆ ಹೊರಗಿನವರಾಗಿದ್ದರು.

ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ಅವಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ತಮ್ಮ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕು ಚಲಾಯಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದ ಆ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಅವರ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಅಪೂರ್ವ ಆತ್ಮಗೌರವ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸನಾತನವಾದಿ ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಲು ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪಡೆಯ ದಿಟ್ಟ ನೇತಾರರಾಗಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ದಮನಕ್ಕೊಳಗಾದ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ, ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ಕುರೂಪಿ-ಕುಬ್ಜ ರಾಷ್ಟ್ರವೆನಿಸಿದ್ದ ಭಾರತಕ್ಕೊಂದು ಗೌರವದ ಸ್ಥಾನ ಸಲ್ಲುವ ಅನುಪಮ ಅವಕಾಶವು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರಿಂದಾಗಿ ಒದಗಿಬಂದಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಮಹಾನ್ ನೇತಾರರನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ ಆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು, ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವ ಮಾನವಶಕ್ತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪರಮ ಸಂಕೇತವಾಗಿದ್ದರು. ಇತ್ತೀಚಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸರಿಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದ ಸಂದರ್ಭ ಅದಾಗಿತ್ತು.

ಉತ್ಸಾಹಪೂರಿತ, ವರ್ಣರಂಜಿತ ಹಾಗೂ ಗೌರವಾದರಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದ್ದ ಆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಯಾಸಕರವೂ, ಅಪಾಯಕರವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಲು ಆತ್ಮಗೌರವರಕ್ಷಕರು ಪಣ ತೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ವಿಫಲಗೊಳಿಸಲು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಆತ್ಮಗೌರವವನ್ನು ಕಾಲಾಂತರದಿಂದ ಹತ್ತಿಕ್ಕಿದವರು ಕಟಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಎರಡೂ ಕಡೆ ಭಾವಾವೇಶ ಮೆರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅನ್ಯಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹೇರಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಿ ಬಹುಜನ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹತ್ತಿಕ್ಕಿದ್ದ ದಮನಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಕನಲಿ ನಿಂತು. ಬೀದಿಗಳಿದ್ದರೆ-ಇತ್ತ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ತಾವು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ತಮ್ಮ ಹಿತಸಾಧಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಕುಸಿದು ಬೀಳಲಿರುವುದನ್ನು ಅಸಹಾಯಕರಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ ನಿಲ್ಲಲು ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲದ ಅಸಂಖ್ಯ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವಣೀಯರು ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವುದು. ಬಹು ಸುಲಭ, ವಿದೇಶೀಯರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಇರುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆಂದೋಲನ ನಡೆಸುವುದು ಅಷ್ಟೇನೂ ಕಷ್ಟಕರವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ದೇಶೀಯರು ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲೋ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲೋ ಆಂದೋಲನದ ಪರವಾಗೇ ಇರುತ್ತಾರೆ; ಅವರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಂದೋಲನಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಕಂದಾಚಾರ, ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆ, ಅಮಾನವೀಯ ಆಚರಣೆಗಳು ಅಸಂಬಂಧ ಪದ್ಧತಿ ಇರುವ ಹಾಗೂ ತಾರತಮ್ಯ ನೀತಿಯ

ಆಧಾರ ಹೊಂದಿದ್ದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆ, ಅಸಂಖ್ಯ ಸವಾಲುಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಂಥ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಮಾನವೀಯ ನಡವಳಿಕೆಯವರಲ್ಲೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಪತ್ತಿರುತ್ತದೆ; ಜ್ಞಾನವಿರುತ್ತದೆ; ಶಕ್ತಿಯಿರುತ್ತದೆ.

ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ, ಕಾಡು-ಮೇಡುಗಳಲ್ಲಿ, ಬೆಟ್ಟ-ಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ, ಬಯಲು-ಕಣಿವೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಾಗಿ ಹೋಗಿ, ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲಾಗಿ ಹೋಗಿ, ಧರ್ಮನಿಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಸುರಿಸುತ್ತಾ ದಮನ, ಅನ್ಯಾಯ, ಬಡತನ, ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಬಲಿಯಾದ ಜನಸಮುದಾಯಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರವು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ಎಂದೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಹೋರಾಟದ ಮುಖಾಂತರ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯ ಸತ್ಯ ಸ್ವಯಂಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವವಿಮೋಚನೆ ಯಾರೊಬ್ಬರ ಆಶಿರ್ವಾದದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ, ನಮ್ಮ ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರದ ಹೋರಾಟದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಆ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರು ಸಾಬೀತು ಪಡಿಸುವಂತಹ ಹೋರಾಟವಾಗಿತ್ತು. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಿಮೋಚಕನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ಎಂದು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿದು ನಿಂತ ಶಕ್ತಿಯೇ ಮನುಷ್ಯ ರೂಪ ತಾಳಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತಿತ್ತು. ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರರೂ ಒಬ್ಬ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ತಾವು ಸಕ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಇತರರಿಗೆ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖರಾಗಲು ಕರೆ ನೀಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಕಾರ್ಯಶಕ್ತಿಯು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಮ್ಮ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ನಂಬಿಕೆಯಿಡುವಂತೆ ಅವರು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮೊಳಗಿಂದಲೇ ಬಂದ ಮಹಾನ್ ನಾಯಕನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಹುಮ್ಮಸ್ಸು, ಭರವಸೆಯಿಂದ, ಭಲಗಾರರಿಗಾಗಿ ಹಕ್ಕು ಚಲಾಯಿಸಲು ಮುನ್ನಡೆದಿದ್ದರು.

ಅತ್ಯುತ್ತಮದಿಂದ ತೋರುತ್ತಾ, ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗಿದ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಚೌಡಾರ್ ಕೆರೆ ತಲುಪಿತು. ನೀರು ಮುಟ್ಟಲು ಪೂಜಾಸ್ಥಾನ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು, ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸೇವೆ ಪಡೆಯಲು ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನ ಕೆರೆಯ ಸುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದರೆ, ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳ ಮೇರು ನೇತಾರನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ಅಮಾನವೀಯ ನೀತಿ, ಉದ್ಧಟತನ, ದುರುಳುತನಗಳಿಗೆ ಅವರು ಸವಾಲೆಸೆದಿದ್ದರು. ತಮ್ಮದೇ ತಾಯ್ನಾಡಿನವರನ್ನು ಹಂದಿ-ನಾಯಿ-ಬೆಕ್ಕುಗಳಿಗಿಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ ಕಂಡ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವೋಚರ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದ ಅಪೂರ್ವ ಪ್ರಕರಣ ಅದಾಗಿತ್ತು.

ಮೊದಲು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಕೆರೆಯ ನೀರು ಮುಟ್ಟಿದರು. ಅನಂತರ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಮೆರವಣಿಗೆಕಾರರೂ ನೀರು ಮುಟ್ಟಿದರು. ಹಿಂದೂ ಸರ್ವರ್ಣೀಯರ ಹೀನ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹುಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಹೊಸಕಿ ಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕು ಚಲಾಯಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ಮೆರವಣಿಗೆಕಾರರು ಸಮಾವೇಶ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ನಿರ್ಣಯ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಗೊತ್ತುವಳಿ, ಗಾಂಧಿಯ ಭಾಷಣಗಳೆಲ್ಲ ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಗ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಮೌನಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ನಡೆದಿತ್ತು. ದೇಶದ ಆರುಕೋಟಿ ದಲಿತರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯವಾದ ಆಶಾಭಾವನೆಯನ್ನು ಅದು ಬಿತ್ತಿದ್ದರೆ, ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ಸನಾತನವಾದಿ ಬಿಳಿಲುಗಳಿಗೆ ಅದು ಬೆಂಕಿಯಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಮಹಾಡ್ ನಗರದ ವೀರಶೈವ ಮಂದಿರವನ್ನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಗಾಳಿಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹಿಂದೂ ಸರ್ವರ್ಣೀಯರು ಹಬ್ಬಿಸಿದರು. ಇದು ನಿರೀಕ್ಷೆಯಂತೆ ಸರ್ವರ್ಣೀಯರನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿತು. ಅವರು ಸಾರಾಸಾರ ವಿಚಾರ ಮಾಡದೆ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಕೋಲು, ಲಾಠಿ, ಚಾಕು, ಚೈನು ಹಿಡಿದು ಬೀದಿಗಳಿದರು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಮಂದಿರ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿದ್ದಾರೆಂಬ ಮಾತು ಅವರನ್ನು ಉದ್ರೇಕಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಗಂಡಾಂತರ ಇರುವುದಾಗಿ ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕಿದಾ ದುಷ್ಟರು, ತಮ್ಮ ಆರಾಧ್ಯ ಮೈಲಿಗೆಯಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಮುಂದಾಗಬೇಕೆಂದು ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

ಅಲ್ಲಿ ಸಮೂಹ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂದೂ ಸರ್ವರ್ಣೀಯರು ಸಮಚಿತ್ತದಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಮೈಲಿಗೆಯಾಗಲಿದೆಯೆಂಬ ಭಯವನ್ನು ಬಹು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಅವರು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದರು. ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚುವ ತಾಳ್ಮೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ನಿರ್ಣಯ ಎರಡು ಬಾರಿ ಪಾಸಾಗಿ ಬಂದಾಗಲೂ, ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿದರೂ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಸಮಾವೇಶ ನಡೆಸಿ. ಚೌಡಾರ್ ಕೆರೆಯ ನೀರು ಮುಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಿಂದೂ ಸರ್ವರ್ಣೀಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗಲೇ, ಬೆಂಕಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಹುಳದಂತೆ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಉದ್ರೇಕಗೊಳ್ಳಲು ನೆಪವೊಂದನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಸಮಾವೇಶವು, ಕೆರೆಯ ನೀರು ಮುಟ್ಟುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿತ್ತು. ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗಲೇ ಹಲವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಊರ ದಾರಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದರು. ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗುವವರು ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ವಿಶಾಲವಾದ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವರ್ಣೀಯರ ನೂರಾರು ಗುಂಪುಗಳು ಮಾರಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ನಡೆಸಿದವು. ಹಿಂದೂ

ಸರ್ವೋಪಯುಕ್ತ ಗುಂಪು ಕಂಡ ಕಂಡವರನ್ನು ತರಿದು ಹಾಕಿತು; ತಲೆಗಳು ಒಡೆದವು; ಮಾಡಿದ್ದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಮಣ್ಣಿಗೆಸೆಯಲಾಯಿತು. ಮಹಿಳೆಯರ, ಮಕ್ಕಳ, ವೃದ್ಧರು ಎನ್ನದೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಧಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಇದೆಲ್ಲಾ ದಿಢೀರನೇ ನಡೆದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ದಾಳಿಯಿಂದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರೂ ತತ್ತರಿಸಿದರು. ಸಮಾವೇಶದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗೊಂದಲ ಆವರಿಸಿತು. ಹಲ್ಲೆ ಎದುರಿಸಲಾಗದೆ ಹಲವರು ದಿಕ್ಕುಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿದರೆ, ಕೆಲವರು ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದು ಹಿಂದೂ ಸರ್ವೋಪಯುಕ್ತರನ್ನೇ ಧಳಿಸಿದರು.

ಇತ್ತ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಊರುಗಳತ್ತ ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಹೊರಟಿದ್ದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರೂ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವೋಪಯುಕ್ತರ ಹಲ್ಲೆಗೆ ತುತ್ತಾದರು. ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಊರ ಹೊರಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದಾಟ ನಡೆಯಿತು.

ಸಮಾವೇಶ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ತಮ್ಮ ಬೆಂಬಲಿಗರೊಂದಿಗೆ ಅತಿಥಿ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿ ತಲುಪಿದಾಗ, ಅವರು ಕೂಡಲೇ ಮಹಾಡ್‌ನ ಮಾಮಾಲೆದಾರ ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ ಇನ್‌ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಮುಂದಾದರು. ರಸ್ತೆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಹಲ್ಲೆಗಳ ಮಧ್ಯೆಯೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಹತ್ತಾರು ಜನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಮ್ಮ ಜನರನ್ನು ನೀವು ಹತೋಟಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಣಗಳ ರಾಶಿಯೇ ಬೀಳುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಗೋಗರೆದರು.

ಮಹಾಡ್ ನಗರದ ರಸ್ತೆ-ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನ ಹೇಳಿದರು. ವೀರಶೈವ ಮಂದಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ವಿಚಾರವೇ ತಮಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹಿಂದೂ ಸರ್ವೋಪಯುಕ್ತರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಗಲಭೆ ಕೊಂಚ ಇಳಿಮುಖವಾಯಿತೆನಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅತಿಥಿ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಅವರು ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ 20-25 ಜನ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಹಲ್ಲೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ಆ ರಾತ್ರಿ ಗಲಭೆ ಮರುಕಳಿಸಿತು. ಹಿಂದೂ ಸರ್ವೋಪಯುಕ್ತರ ಪಡೆಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಗೂಂಡಾಳುಗಳಂತೆ ತಿರುಗಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಮಹಾಡ್ ನಗರದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಕಾಲೋನಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ನಡೆಯಿತು. ಸಮಾವೇಶ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿದ್ದ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಧಳಿಸಲಾಯಿತು. ಪೊಲೀಸರು ಮೂಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾದರು.

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಹಿಂದೂ ಸರ್ವೋಪಯುಕ್ತರು ಮಹಾಡ್ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಸಂದೇಶ ಕಳಿಸಿ, ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಲು ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ನೀಡದಿರಲು

ಆದೇಶ ಕಳಿಸಿದರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಲ್ಲೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ, ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆಗಳು ನಡೆದವು. ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ನಗರದತ್ತ ಬರಬಯಸಿದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು, ನಗರದಲ್ಲೂ ದಾಳಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಗೊಂದಲಕ್ಕೊಳಗಾದರು. ಇತ್ತ ದರಿ ಅತ್ತ ಪುಲಿ ಎಂಬಂತಾಗಿತ್ತು ಅವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ.

ಅತಿಥಿ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ಗೆ ಕಂಡಿದ್ದು ಸುಮಾರು ನೂರು ಜನ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು. ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದವು; ದನಿ ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು; ಕೆಲವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲಾಠಿಗಳಿದ್ದವು. ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು, ತಮ್ಮ ಜನರ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ನಡೆಸಿದ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವಣೀಯರನ್ನು ಸದೆಬಡೆಯಲು ಸಜ್ಜಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರ ಅನುಮತಿ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ತಾವು ಸರ್ವನಾಶವಾಗುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಆತಂಕ ಅವರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸಹನೆಯಿಂದಿರುವ ಸಲಹೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುವ ಮೂಲಕವೇ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಮನಗಾಣಿಸಿ ಕೊಡಬಯಸಿದರು. ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಆಕ್ರೋಶವನ್ನು ತಣ್ಣಗಾಗಿಸಿ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉದ್ದೀಪಿಸಿ ದೀರ್ಘ ಹೋರಾಟವನ್ನು ರೂಪಿಸುವತ್ತ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಗಮನ ಸೆಳೆದರು. ತಾಳ್ಮೆಯನ್ನು ಹೇಡಿತನವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಾರದೆಂದು ತಿಳಿ ಹೇಳಿದರು.

ಅಲ್ಲಿ ಅಂದು ನೆರೆದಿದ್ದ ನೂರು ಜನ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಆದೇಶದಂತೆ ಜೀವ ಪಣಕ್ಕಿಟ್ಟು ಹೋರಾಡಲು ಸಾವಿರಾರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಯುವಜನರು ಕಾಲೋನಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಲೇಶಮಾತ್ರ ಆವೇಶವನ್ನೂ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ದೀರ್ಘವಾದ ಹಾಗೂ ಮೇರುಮುಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಂದೋಲನವೊಂದರ ಪೀಠಿಕೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾನಾಯಕ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಅಪೂರ್ವ ಸಹನೆಯನ್ನು ಮೆರೆದರು. ಅವರು ಎಳ್ಳಷ್ಟು ವಿಚಲಿತರಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಯುವಜನರು ಬೆಂಕಿಯುಂಡೆಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಹಾಡ್ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಕಾಲುವೆ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಪೊಲೀಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗಿ, ಹಿಂದೂ ಸರ್ವಣೀಯರ ಹೆಣಗಳು ಉರುಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆಂದು ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸಾವಿರಾರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಮಹಾಡ್‌ನಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿದ್ದರು. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಒಂದು ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದ್ದರೆ ಇವರೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಡ್ ನಗರದ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವಣೀಯರ ಮೇಲೆ ಬಾರಿ ಆಕ್ರಮಣ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಆಣತಿ ಬೇರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಾಂತಿಯಿಂದಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು. ಮುಂಜಾಗರೂಕತೆ ವಹಿಸಲು, ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನಿಂದಿರಲು,

ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕಾಣಲು ಪಹರೆ ನಡೆಸಲು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಹಿಂದೂ ಸವರ್ಣೀಯರ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಎದುರಿಸಲು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು. ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ನಾಗರಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಹೋರಾಡಬೇಕೆಂದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಬಹು ಭೀಕರ ಜಾತಿಗಲಭೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದಂತಾಯಿತು.

ಆ ರಾತ್ರಿ ಅತಿಥಿಗೃಹವನ್ನು ಬೇರೊಬ್ಬ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕಾಯ್ದಿರಿಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ತಮ್ಮ ವಾಸ್ತವ್ಯವನ್ನು ಪೊಲೀಸ್ ಅತಿಥಿ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದರು. ಸಹಚರ ಅನಂತರಾವ್ ಚಿತ್ರ ಅವರೊಂದಿಗಿದ್ದರು. ಮುಂದಿನ ಎರಡು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಮಹಾಡ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಎಲ್ಲರೂ ಊರುಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದ್ದನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಮಹಾಡ್‌ನ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಧೈರ್ಯದಿಂದಿರಲು ತಿಳಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಹನೆ - ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಇರಲು ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಮರಳಿದರು.

ಮಹಾಡ್ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಹಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬಂಧಿತರಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮತ್ತು ಜನ ಹಿಂದೂ ಸವರ್ಣೀಯರ ಮೇಲಿನ ವಿಚಾರಣೆ ಮುಗಿದಾಗ, ನಾಲ್ವರಿಗೆ ಸದಾ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ದಂಡ ವಿಧಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಉಳಿದ ಐವರು ಗೂಂಡಾಗಿರಿಯಲ್ಲೇ ಕುಖ್ಯಾತಿಗಳಿಸಿದ್ದರೆಂಬುದು ಬಯಲಾಗಿ, ಅವರನ್ನು ಜೂನ್ 1927ರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಸ್ಥಳೀಯ ಪೊಲೀಸರು ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಸವರ್ಣೀಯರ ಪರ ವಹಿಸಿದ್ದು ವಿಚಾರಣೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಾಬೀತಾಗಿತ್ತು. ಮಾರ್ಚ್ 21, 22ರಂದು ಮಹಾಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದಾಗಲೇ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಜಿಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ, ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಯೇತರರಿಗೂ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ದೊರಕಿದ್ದರೆ, ಇಂಥ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮೇಲಾಗುವ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಎಂದೂ ಅವರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರು.

ಮಹಾಡ್ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬಂದ ತೀರ್ಮಾನ ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಆತಂಕ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಪುರಸ್ಕರಿಸಿತ್ತು.

ಮೂರು

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಮಹಾಡ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ ಭಾರತದ ಆಧುನಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಈ ಸಮಾವೇಶವು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೇಲೆ, ಹಿಂದೂ ಸರ್ವನೀಯರ ಮೇಲೆ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತದ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮೇಲೆ ಅದ್ಭುತ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು. 20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಬೃಹತ್ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಸಂಗ ಅದಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿದ್ದರೂ, ಹಿಂದೂ ಸರ್ವನೀಯರೇ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನ ಸಭೆ ತಾನೇ ಕೈಗೊಂಡ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸದೇ, ಸ್ವಹಿತಾಸಕ್ತಿ ನೀತಿ ಅನುಸರಿಸಬಲ್ಲದೆಂಬುದನ್ನು ಮಹಾಡ್ ಸಮಾವೇಶ ಜಗಜ್ಜಾಹೀರುಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಹಿತವನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದವರಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಬಣ್ಣ ಬಯಲಾಗಿತ್ತು; ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ನೇತಾರರಾಗಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅಪೂರ್ವ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಎಂಬುದು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ಚರಿತ್ರೆಯ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಸಮಚಿತ್ತದಿಂದ ದಾಖಲಿಸಬಯಸುವವರು ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಯಸುವವರು ಮಹಾಡ್ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಬಂಗಾಲ ವಿಭಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸೂರತ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ತಿಲಕರು ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಮುಜಫ್ಫರ್‌ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಾಂಬ್ ಸ್ಫೋಟಿಸಿದ ಖುದಿರಾಂ ಬೋಸ್ ಬಂಡಾಯದೊಂದಿಗೆ, ಗಾಂಧಿ ನಡೆಸಿದ ದಂಡಿ ಮಾರ್ಚ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರಬೋಸ್ ನಡೆಸಿದ ವಿಮೋಚನಾ ಹೋರಾಟದೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಹಾಡ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವು ದೇಶದ ದಲಿತರಲ್ಲಿ ನವ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿತು. ಮಹಾಡ್ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಹಲವೆಡೆ ಮಂದಿರ ಪ್ರವೇಶ, ಕೆರೆ-ಬಾವಿ ಪ್ರವೇಶ, ಶಾಲೆ-ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಪ್ರವೇಶ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆದವು. ದಲಿತರು ತಮ್ಮ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಸರ್ವನೀಯರ ಪಕ್ಷಪಾತ ನೀತಿ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು; ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತು, ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ, ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ಊರಿ, ಅವರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ದನಿ ಎತ್ತಿದರು. ಆತ್ಮ ಗೌರವದ ಜ್ಯೋತಿ ಅವರ ಎದೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತಿತ್ತು; ಸ್ವ-ಅರಿವು ಅಲ್ಲಿ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದಿತ್ತು. ವಿಮೋಚನೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅವರು ಮನಗಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮಹಾಡ್ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಆಡಿದ್ದ ಮಾತುಗಳೂ ಹಳ್ಳಿ-ನಗರಗಳ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ತಲುಪಿದವು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೀಳು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತಾವು

ತ್ಯಜಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ದಾರಿ ಹಿಡಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಪ್ರಚಾರವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಂಘಟನೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಮತ್ತು ಸಕ್ರಿಯ ಹೋರಾಟದ ಅಗತ್ಯ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗಾಗಿತ್ತು.

ಮಹಾಡ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವು ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ಮುಂದೆ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನೇ ಮಂಡಿಸಿವೆ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಉದಾರವಾದಿ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವಣೀಯರು ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಗುಂಪು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಶಾಸನಸಭೆ ನಿಷೇಧಿಸಿರುವುದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವೆಂದೂ, ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಕೊಳಕನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು ಹಿಂದೂ ಸರ್ವಣೀಯರು ಮುಂದಾಗಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿತು. ಈ ಮಹಾಡ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಮರ್ಥನೀಯವಾಗಿದೆ ಎಂದೂ ತಿಳಿಸಿದ ಉದಾರವಾದಿ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವಣೀಯರ ಈ ಗುಂಪು, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ತಮಗೆ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತು ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿತು.

ಹಿಂದೂ ಸರ್ವಣೀಯರು ಮಹಾಡ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಹೇಯ ಹಲ್ಲೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಉದಾರವಾದಿ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವಣೀಯರಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅತ್ತ ಜಾತಿವಾದಿ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜ ಕೆರಳಿ ಕೆಂಡ ಕಾರಲಾರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಸನಾತನವಾದಿ ಹಿಂದೂಗಳು ಸೆಡ್ಡು ಹೊಡೆದು ನಿಂತರು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ಇನ್ನೂ ಅಂಚೆಗೆ ತಳ್ಳಿದರು. ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ವಿರೋಧಿ ದನಿ ಎತ್ತಿದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಕೆಲಸ ನಿರಾಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಯಿತು. ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಯಿಂದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೇ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಮಾರದಿರುವ ನಿರ್ಣಯ ಜಾರಿಗೊಂಡಿತು. ಗಿರಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟು ಬೀಸಿಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಕಾಲೋನಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ಅಕ್ಷರಶಃ ಜೈಲುಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಮಹಾಡ್ ಪ್ರಕರಣ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು. ಚರ್ಚೆ, ವಾದ-ವಿವಾದ ಆರಂಭವಾದವು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಎರಡು ಬಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಜನೆಯಾದವು. ಕಾನೂನಿನ ನೆರವಿನಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದಿಢೀರ್ ಬದಲಾವಣೆ ತರಲು ಹೊರಡುವುದು ಅಸಂಬಂಧ ಎಂದು ಸನಾತನವಾದಿ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವಣೀಯರು ವಾದ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರಲ್ಲೇ ಒಂದು ಗುಂಪು ಕಾನೂನು ಇರುವಾಗ ಅದರ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಮೆದುನೀತಿಯನ್ನು ತಾಳಿತು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ತಮ್ಮ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾದದ್ದನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುವುದು ದೇಶದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ

ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಬರೆದವು. ಉದಾರವಾದಿ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವೋಚಾರರು ದಲಿತರ ಪರವಾಗಿ ನಿಂತರೆ, ದಿಟ್ಟ ಉದಾರವಾದಿ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವೋಚಾರರು “ಸನಾತನವಾದಿ ಹಿಂದೂಗಳೆಲ್ಲರನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಆಗಿರುವಂತೆ ಸಮಾನತೆ - ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳೇ ಹೊಸಕಿ ಹಾಕಲ್ಪಡುತ್ತವೆ” ಎಂದು ಕಠೋರ ನಿಲುವು ತಾಳಿದರು.

ಆದರೆ, ಇತ್ತ ಮಹಾಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮಸಿ ಬಳಿಯುವ ಕೆಲಸ ನಡೆಯಿತು. ಸನಾತನವಾದಿ ಹಿಂದೂಗಳ ಒಂದು ಸಭೆ ವೀರಶೈವ ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಮುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಚೌಡಾರ್ ಕೆರೆಗೆ ಆಗಿರುವ ಮೈಲಿಗೆಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು ಕೆರೆಯ ನೀರಿಗೆ ಗೋಮುತ್ರ, ಗೋಮಯ (ಸಗಣಿ) ಮೊಸರು, ಹಾಲು, ತುಪ್ಪ ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರ ನೀರನ್ನು ಹಾಕುವ ಯೋಜನೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು; ಮನುಷ್ಯರು ಬಳಸುವ ನೀರನ್ನು ಗೋಮುತ್ರ ಬೆರೆಸಿ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಎಷ್ಟೊಂದು ಅಸಹ್ಯಕರ ಎಂಬುದು ಅವರಾರಿಗೂ ಅರಿವಾದಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪುರೋಹಿತರ ಮಂತ್ರಘೋಷಗಳ ನಡುವೆ ಚೌಡಾರ್ ಕೆರೆ ಶುದ್ಧಗೊಂಡಿತು.

ಕೆರೆ ಶುದ್ಧಗಾಗಿ ಸನಾತನವಾದಿ ಸರ್ವಣ ಹಿಂದೂಗಳು ಕೈಗೊಂಡ ಈ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಅವಿವೇಕಿ ಹಾಗೂ ಅಮಾನವೀಯ ಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ತಕ್ಷಣದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನೇನೂ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕುರಿತು ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಕಾದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತಿತ್ತು.

ಮಹಾಡ್ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಮತ್ತು ಕ್ರೈಸ್ತರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ನೀಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಾಡ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು, ಅವರು ಹೇಗೆ ಕೆರೆ ನೀರನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರೋ ಮಹಾಡ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಬಳಿಕ ಕೂಡ ಅವರು ಕೆರೆ ನೀರನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಜಾತಿ/ಧರ್ಮದ ಮನುಷ್ಯರು ಮುಟ್ಟಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನೀರು ಅಪವಿತ್ರವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆಂಬ ಹಿಂದೂ ಚಿಂತನೆ ಅವರಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿಯೇ ಅಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಗ ಸಕ್ರಿಯತೆ ತೋರಿದವರೆಂದರೆ ಉದಾರವಾದಿ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವೋಚಾರರು ಇವರ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿದವರು ದಿಟ್ಟ ಉದಾರವಾದಿ ಹಿಂದೂಗಳು ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸನಾತನವಾದಿ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವೋಚಾರರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ಮನುಷ್ಯರೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪದ ನೀಚತನವನ್ನು ಈ ಗುಂಪು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿತ್ತು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಶಾಸನ ಸಭೆ ನಿರ್ಣಯ ಪಾಸು ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕವಂತೂ ಈ ಗುಂಪು ಅತ್ಯಂತ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೆ ನಿಂತಾಗಲೆಲ್ಲ ಅವರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ

ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಗುಂಪು ಸನಾತನವಾದಿ, ಹಿಂದೂ ಸರ್ವರ್ಣಿಯರ ಕುಟಿಲ ನೀತಿಯನ್ನು ಬಯಲಿಗಳೆಯಲು ಸದಾ ಮುಂದಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಹಾಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆರೆನೀರಿನ ಶುದ್ಧೀಕರಣವೆಂಬ ಅಪಹಾಸ್ಯಕರ ಪ್ರಸಂಗ ನಡೆದಾಗ, ಇದನ್ನು ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಉದಾರವಾದಿ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವರ್ಣಿಯ ಗುಂಪಿನ ನಾಯಕನಾಗಿ ಬಾಪುರಾವ್ ಜೋಶಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸನಾತನವಾದಿ ಹಿಂದೂ ಸರ್ವರ್ಣಿಯರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದ ಅವರು ದಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಮಹತ್ವ ನೀಡಿ, ಮಾನವೀಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಸನಾತನವಾದಿ ಹಿಂದುಗಳ ಚಿಂತನೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಆಧಾರ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಇರುವುದಾದರೆ ಅಂಥ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆ ಆಧಾರ ಹೊಂದಿರುವ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿದರು.

3. ಹನಿ ಹನಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಬೇಸಾಯ

– ಆನಂದ ತೀರ್ಥ ಪ್ಯಾಟಿ

ನೀರ ಹನಿಯೊಂದು; ಬಳಕೆ ಎರಡು...

ಇದು ಇಸ್ರೇಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಧಾನ. ಒಂದು ಸಲ ಬಳಸಿದ ನೀರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಹರಿದು ಹೋಗಿ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಬಾರದು. ಅದನ್ನೇ ಮತ್ತೊಂದು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು.

ಇಂಥದೊಂದು ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗೆ ಕಾರಣ-ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಕೊರತೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮಳೆ ನೀರೇ ಇರಲಿ, ಚರಂಡಿ ನೀರೇ ಇರಲಿ; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಎರಡನೇ ಸಲ ಅದೂ ಕೃಷಿ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬರುವ ರಾಸಾಯನಿಕಯುಕ್ತ ನೀರಿನ ಒಂದು ಹನಿಯನ್ನೂ ನದಿ-ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸದೇ, ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಕೃಷಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ದೇಹದಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಸಾಗಿಸುವ ನರನಾಡಿನಗಳಿದ್ದಂತೆ ಇಸ್ರೇಲ್ ದೇಶದುದ್ದಕ್ಕೂ ಭೂಗತ ಕೊಳವೆಜಾಲ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ಈ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಹಳ್ಳಿ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ನೀರು ಪೂರೈಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲೇ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ, ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕರಾರುವಕ್ಕಾಗಿ ಹರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅಗತ್ಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ, ಅಗತ್ಯದಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕೆಲಸ ಪಕ್ಕಾ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವೇ ಸೈ!

ಇಸ್ರೇಲ್‌ನ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಗೆಲಿಲೀ ಸರೋವರ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರೊದಗಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಜಲಮೂಲ. ಅರ್ಧ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಪೂರೈಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದ ದಡದಲ್ಲಿ 'ಪಲ್ಮಚಿನ್' ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದ ಬಳಿ ಉಪ್ಪು ನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು, ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಘಟಕ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಇದಕ್ಕಿದೆ. ಇದು ಇತರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ನೀರನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. ಬಳಸಿದ ನೀರು ಚರಂಡಿ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲೋ ಹೋಗಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೊಂಡು, ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಹೊರಸೂಸುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅಪಾಯಕಾರಿ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಬೆಳೆಗೆ ಕೊಡುವುದೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಕೊಳಚೆ ನೀರನ್ನು ಕೃಷಿಗೆ ಬಳಸುವ ಮುನ್ನ ಅದನ್ನು ಅಪಾಯರಹಿತವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಎಸ್‌ಡೆ ಬೊಕೆರ್‌ನಲ್ಲಿರುವ 'ಜ್ಲಕರ್‌ಬರ್ಗ್ ಜಲ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ'ಗೆ ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವರ್ಷದ ಎಲ್ಲ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ.

'ತಳಮಟ್ಟದ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ ನೀಡದೇ ಹೋದರೆ, ಅದೆಂಥ ಸಂಶೋಧನೆ' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ, ಜಲತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಅಮಿತ್ ಗ್ರಾಸ್. 20 ಪ್ರಮುಖ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು, ರೈತರು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಿದ್ದ ನೀರ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿವೆ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಗರ-ಪಟ್ಟಣಗಳಿರಲಿ; ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಈಗ ಕೊಳಚೆನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ದೊಡ್ಡ ತಲೆನೋವು. ಆದರೆ ಇಸ್ರೇಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದು ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಅಲ್ಲ ಎಂಬಂತಾಗಿದೆ. ಹತ್ತಾರು ಮನೆಗಳ ಸ್ನಾನಗೃಹ ಹಾಗೂ ಶೌಚಾಲಯದಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಕೊಳಚೆ ನೀರನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದರೆ, ಅರ್ಧ ಅಥವಾ ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ವರ್ಷವಿಡೀ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು! ಅಂತಹ ಹಲವು ವಿನ್ಯಾಸದ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಚರಂಡಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ, ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಲೀಟರ್ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳೂ ನಡೆದಿವೆ. ದೇಶದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ 'ಎಫಿಕೆ ಎಮಿಕ್ ಹೆಫರ್' ಜಲ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕವು ಹತ್ತಾರು ಹಳ್ಳಿ-ಪಟ್ಟಣಗಳಿಂದ ಹರಿದು ಬರುವ ಚರಂಡಿ ನೀರನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ, ಕೃಷಿಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜತೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುವ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ತಂದು, ಅದರಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನೂ ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದು ಈ ಘಟಕದ ಇನ್ನೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ.

ಇದೆಲ್ಲ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾದರೆ, ಬಹುತೇಕ ಮರುಭೂಮಿಯೇ ಇರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಏನು ಪರಿಹಾರ? ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಾರು ಟನ್ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ರಫ್ತು ಮಾಡುವ ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ನೀರು ಎಲ್ಲಿದೆ? ನೀರು ಪಡೆಯಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಹಸದ ಕಥೆ.

ನೆಲದಡಿಯ ಅಣೆಕಟ್ಟು

ದಕ್ಷಿಣ ಇಸ್ರೇಲಿನ 'ಅರವಾ ಮರುಭೂಮಿ'ಯಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಹಕಾರ ಕೃಷಿ ಸಮಿತಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಶಮಿ ಬರ್ಕಾನ್ 'ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಶೈಚಾಫ್ ಡ್ಯಾಂ' ಎಂದು ತೋರಿಸಿದರು. ಅತ್ತ ಕಡೆ ನೋಡಿದಾಗ ಎಕರೆಗಟ್ಟಲೇ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಟಾರ್ಪಾಲಿನ್ (ತಾಡಪತ್ರ) ಹಾಕಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರಾವ

ಅಣೆಕಟ್ಟು ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಾಹನ ಮಣ್ಣಿನ ದಿಬ್ಬವೊಂದನ್ನು ಏರಿ, ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು. ಇಳಿದು ಕೆಳಗೆ ನೋಡಿದಾಗಲೂ ಟಾರ್ಪಾಲಿನ್ ಹಾಸಿದ ಪ್ರದೇಶ ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಬೇರಾವ ಜಲಾಶಯವೂ ಗೋಚರಿಸಲಿಲ್ಲ. 'ಶೈಜಾಫ್ ಡ್ಯಾಂ' ಎಂದು ಶಮಿ ಬರ್ಕಾನ್ ಅದರತ್ತಲೇ ಬೊಟ್ಟು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಇದು ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಜಲಾಶಯ ಎಂದಾಗಲಷ್ಟೇ ಅದರ ಸ್ವರೂಪ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅಣೆಕಟ್ಟು ಎಂದರೆ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಎತ್ತರದ ಗೋಡೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಮುಡುತ್ತುದೆ. ಆದರೆ ಇದು ನದಿಪಾತ್ರದೊಳಗಿನ ಅಣೆಕಟ್ಟು. ಎತ್ತರವಲ್ಲ; ಆಳ ಇರುವಂಥದು!

ನೆಲದಲ್ಲೇ ಆಳವಾಗಿ ಈ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕಾರಣ? ಮತ್ತದೇ ನೀರಿನ ಕೊರತೆ. ಇಸ್ರೇಲಿನ ಉತ್ತರ ಭಾಗದ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸಮುದ್ರದಿಂದ ತೆಗೆದು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಅಥವಾ 'ಗೆಲಿಲಿ' ಸರೋವರದ ನೀರನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಬಳಸಿದ ಬಳಿಕ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ, ಆ ಭಾಗದ ಕೃಷಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣದ (ನೆಗೆವ್ ಮರುಭೂಮಿ) ಭಾಗಕ್ಕೆ ಆ ಭಾಗ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಾದ ನೀರನ್ನು ಇಲ್ಲೇ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದನ್ನೇ ಸವಾಲಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿನ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟ ಡ್ಯಾಂ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶೈಜಾಫ್ ಅಣೆಕಟ್ಟೆಯ ವೈಮಾನಿಕ ನೋಟ

ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುರಿಯುವ ಮಳೆ ವಾರ್ಷಿಕ 25 ಮಿ.ಮೀ. ಮಾತ್ರ. ಇದರ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಇಡಮ್ ಪರ್ವತ; ವಾಯುವ್ಯಕ್ಕೆ ನೆಗೆವ್ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಮಳೆ ಬಂದಾಗ ಆಚೀಚಿನ ಪರ್ವತಗಳಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಸುಮಾರು 50 ಕಿ.ಮೀ. ಕ್ರಮಿಸಿ ಬರುವ 'ನೆಕರಾಟ್' ನದಿಯ ನೀರು, ಮುಂದೆ ಸಮುದ್ರ ಸೇರದಂತೆ 'ದಿಗ್ವಂಧನ' ಹಾಕಿ ಇಂಗುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಸುಮಾರು 50 ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊರತೆಗೆದು ಈ ಭಾಗದ ಹಳ್ಳಿ-ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಪೂರೈಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳು ಜನತೆ, ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ನೀರು ಪೂರೈಸಿದರೆ ರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆ ಪಂಪ್ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲ ಕೃಷಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. 'ಭಾರತದಂತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನದಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅದರ ಹರಿವಿನ ಹಾದಿಯಲ್ಲೇ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಥ ಐದು ವಿಭಿನ್ನ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ' ಎಂದು ಶಮಿ ಬರ್ಕಾನ್ ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಮೊದಲು ಈ ತಾಣದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕೆರೆಯೊಂದಿತ್ತು. ಇಲ್ಲೇ 'ಶೈಜಾಫ್' ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು. ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಇಸ್ರೇಲಿನ ಮೆಕೊರೊ ವಾಟರ್ ಕಂಪೆನಿ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಬರೀ ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ (2005) ಮುಗಿಸಿದ್ದೊಂದು ವಿಶೇಷ. ಸುಮಾರು 11.5 ಮೀಟರ್ ಆಳದವರೆಗೆ ಅಗೆದ ಮಣ್ಣಿನ ಪ್ರಮಾಣ 3.2ಲಕ್ಷ ಘನ ಮೀಟರ್‌ನಷ್ಟಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಪೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು ಎಕರೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಈ ಅಣೆಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ 15 ಕೋಟಿ ಲೀಟರ್. ತಲಾ ಮೂರುವರೆ ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ಮೂರು ಟ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಜೋಡಿಸಿ ಇಟ್ಟಂತೆ ಈ ಅಣೆಕಟ್ಟು ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ತೀರಾ ಕೆಳಗಿನ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ನ ತಳಭಾಗ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಸೋರದಂತೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹೇಗೋ ಏನೋ ಕಣಕಣಗಳಾಗಿ ಜಿನುಗುವ ನೀರು, ಟ್ಯಾಂಕಿನ ತಳದಿಂದ ನೆಲದತ್ತ ಸೋರಿಕೆಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. 'ಅದನ್ನೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ನಾವು. ಹೀಗೆ ಜಿನುಗಿ ಪುಟ್ಟ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುವ ನೀರು ಮತ್ತೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಟ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ' ಎಂದು 'ಒಳಚರಂಡಿ ವಿಭಾಗ'ದ ನಿರ್ದೇಶಕಿ ಅಮಿ ಶಸೆಮ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬಿಸಿಲಿಗೆ ನೀರು ಆವಿಯಾಗದಂತೆ ಇಡೀ ಅಣೆಕಟ್ಟಿಗೆ ಹೊದಿಕೆ ಹಾಕುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಕುತೂಹಲದ ಅಂಶ. ಒಂದೂವರೆ ಮಿಲಿಮೀಟರ್ ದಪ್ಪದ ನೀರು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆಸ್ತಿ. ಅದರ ಮೇಲೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಕ್ಕು ಸಾಧಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರವೇ ಖುದ್ದಾಗಿ ತನ್ನ 'ಸಂಪತ್ತು' ಹೊರತೆಗೆದು ವಿತರಿಸುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ನೀರು ಹಂಚಿಕೆಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆಂದು ನೀರು ಪಡೆಯಲು ಐದರಿಂದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಜತೆ ರೈತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆತನಿಗೆ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣ ನಿಗದಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಗದಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರು ಬಳಸಿದರೆ ದಂಡ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ!

ರೈತ ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ಪ್ರಮಾಣ ನಿಗದಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ'. ಬೆಳೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿತರಿಸುವ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವೂ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲ ಪ್ರಮಾಣದ ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಪೂರೈಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಬಳಸದೇ ವಾಪಸು ನೀಡಿದರೆ ಅದರ ಐದರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಸಂಸ್ಕೃತ ನೀರನ್ನು ಆ ರೈತ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ನೀರನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಪರಿ ಹೀಗಿದೆ!

ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಗೆ ಸಮುದ್ರದ ನೀರನ್ನು ತುಸು ಮಾತ್ರ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ನೀಡಿದರೆ, ದಪ್ಪ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ (ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಂ), ಕ್ಯಾರೆಟ್, ಟೊಮೆಟೊ, ಬಾಳೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ನೀರು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಲಂಗಡಿ, ಸೌತೆಕಾಯಿಗೆ ಕೊಳಚೆಯಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ನೀರನ್ನು ಪೂರೈಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬೆಳೆಗೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದಷ್ಟೇ ನೀರನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ನಿಯಂತ್ರಿತ. ಹೀಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ರೈತ, ತನಗೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಅರ್ಧ ಲೀಟರ್ ಸಹ ಹೆಚ್ಚು ನೀರನ್ನು ಪಡೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ!

‘ಡ್ರಿಪ್’ ಜನಕ

ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಎನಿಸಿದ ‘ಡ್ರಿಪ್’ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಇಸ್ರೇಲಿನ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಸಿಮ್‌ಚಾ ಬ್ಲಾಸ್.

ಪೋಲಂಡಿನ ವಾರ್ಸಾದಲ್ಲಿ 1897ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಬ್ಲಾಸ್, ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಜೋರ್ಡಾನ್ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರೈತನೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಮನೆ ಹಿತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಾಕದಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಮರ ಬೆಳೆದಿದೆ ಎಂದು ಬ್ಲಾಸ್ ಎದುರು ಹೇಳಿದ. ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಬ್ಲಾಸ್, ಮರದ ಸುತ್ತ ಅಗೆಸಿದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದು-ಮರದ ಬೇರಿನ ಪಕ್ಕವೇ ನೀರಿನ ಕೊಳವೆ ಸೀಳಿ, ಹನಿಹನಿಯಾಗಿ ಜಿನುಗುತ್ತಿದ್ದ ನೀರು.

ಬ್ಲಾಸ್‌ಗೆ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಕಲ್ಪನೆ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದ ಕ್ಷಣ ಅದಾಗಿತ್ತು. ಹನಿ ಹನಿ ನೀರಿನ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ, ಅನೇಕ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ಲಾಸ್‌ಗೆ ವರದಾನವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಎಂಬ ಪದಾರ್ಥ. ಅದನ್ನು ಬಳಸಿ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಉಪಕರಣ ರೂಪಿಸಿದರು. 1956ರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾದಾಗ. ಮಗನ ಜತೆ ಸೇರಿ ‘ನೆಟಾಫೆಮ್’ ಎಂಬ ಕಂಪೆನಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲೇ ಅದರ ಉಪಕರಣಗಳು ವ್ಯಾಪಕ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಗಳಿಸಿದವು. ಇಸ್ರೇಲ್ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ನೂರಾರು ದೇಶಗಳೂ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾದವು.

ನೀರಿನ ಮಿತಬಳಕೆ ಎಂದ ತಕ್ಷಣ ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯನ್ನೂ, ಅದರ ಜನಕ ಸಿಮ್‌ಚಾ ಬ್ಲಾಸ್‌ನನ್ನೂ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು.

ಹನಿ ನೀರಾವರಿ, ತುಂತುರು ನೀರಾವರಿ ಎಂದೆಲ್ಲ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಮಿತಬಳಕೆ ವಿಧಾನ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಹನಿ ನೀರಿನ ಪೈಕಿ ಒಂದಷ್ಟು

ಆವಿಯಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಸಸ್ಯದ ಬೇರುಗಳಿಗೆ ಹೋಗದೇ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಬಹುದಲ್ಲವೇ? 'ನೀರು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದೆ' ಎಂಬ ಈ ಆತಂಕ 20 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಇಸ್ರೇಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡತೊಡಗಿತು. ಸರಿ... ಮತ್ತೆ ಭರದಿಂದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆದವು. ಆಗ ಆವಿಷ್ಕಾರಗೊಂಡಿದ್ದು - 'ಭೂಗತ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ' (ಸಬ್ ಸರ್ಫೇಸ್ ಡ್ರಿಪ್). ನೇರವಾಗಿ ಬೇರಿಗೇ ನೀರುಣಿಸುವ ವಿಧಾನವಿದು. ನೀರು ಹರಿಸುವ ಕೊಳವೆಗಳೆಲ್ಲ ನೆಲದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವ ಪ್ರಮಾಣ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ.

ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವ ರೈತರಿಗೆ ಹನಿ ಹನಿ ನೀರು ಕೊಡುವ ಉಪಕರಣಗಳು ಮಿತ್ರನಿದ್ದಂತೆ. ಇಂಥ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ತಯಾರಿಕೆಯ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಅಲ್ಲಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ 'ಜೈನ್ ಇರಿಗೇಶನ್' ಕೂಡ ಒಂದು ಎಂಬುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ. ಸಮುದಾಯದ ಒಡತನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ 'ಕಿಬೂತ್'ಗಳು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕೃಷಿಗೆ ಜೈನ್ ಇರಿಗೇಶನ್ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ.

ಉಕ್ಕುತ್ತಿರುವ ಕೊಳವೆಬಾವಿಯಿಂದ ನೀರು ಬಳಸಿ (ಸಾಕಷ್ಟು ಪೋಲು ಮಾಡಿ), ಅದು ಖಾಲಿಯಾದಾಗ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ನಗರಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ರೂಢಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ. ಇರುವ ನೀರನ್ನೇ ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ಬಳಸಿದರೆ ಏನೆಲ್ಲ ಸಾಧಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಪಾಠವನ್ನು ಇಸ್ರೇಲ್ ಕಲಿಸುತ್ತದೆ. ಬರಗಾಲ ಬಂದಾಗ ಊರು ಬಿಡುವುದು ಪರಿಹಾರ ಅಲ್ಲ. ನೀರ ಕೊರತೆಗೆ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಗುಳೇ ಹೋಗುವುದೇ ಪರಿಹಾರ ಎಂಬುದಾಗಿದ್ದರೆ, ಇಸ್ರೇಲ್ ಎಂದೋ ಖಾಲಿಯಾಗಬೇಕಿತ್ತು!

ಆಳದ ಅಂತರ್ಜಲಕ್ಕೆ ಕೊಳವೆಬಾವಿ ಗಾಳ!

ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿನಿಂದ ವಾಹನ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೆಳಗಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಹಸಿರು ತುಂಡುಗಳೂ ಅದರ ಮಧ್ಯೆ ಬಿಳಿ ಗೆರೆಗಳೂ ಕಾಣಿಸಿದವು. ಹತ್ತಿರ ಹೋದಾಗ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದು? ಅವು ಗೋಧಿ ಹೊಲಗಳೆಂದು! ಹೊಲ-ಗದ್ದೆಗಳೆಂದರೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಆಕಾರ ಇರಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದ ನಮಗೆ ಅಷ್ಟು ಕರಾರುವಕ್ಕಾಗಿ ದುಂಡಗೆ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದೇಕೆ ಎಂಬುದು ತುಸು ಗೊಂದಲ ಮೂಡಿಸಿತು. ಹತ್ತಿರ ಸಾಗಿದಂತೆ ರೈತ ಐಸಾಕ್ 'ಬೇಡ... ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಬೇಡಿ!' ಎಂದು ಕೂಗಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ. ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ತಡವಾಗಿದ್ದರೆ ಇಸ್ರೇಲ್ ಕರೆಂಟಿನ ರುಚಿ ನೋಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು! ನಮ್ಮಂತೆ ಇಲ್ಲೂ ಜಮೀನಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಲಿ ಹಾಕಿದ್ದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೊಬೈಲ್ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಐಸಾಕ್ ಯಾವುದೋ ನಂಬರ್ ಅದುಮಿದ. ಹಲವು ಗಾಲಿಗಳ ಆಸರೆಯಿಂದ ನಿಂತಿದ್ದ 'ಕೈ'ಯೊಂದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಚಲಿಸಲು ಶುರು ಮಾಡಿತು. ಜತೆಜತೆಗೇ ಬೆಳೆ ಮೇಲೆ ತುಂತುರು ನೀರು ಸಿಂಪಡಣೆ! ಆ 'ಕೈ' ಎಷ್ಟು ಉದ್ದ ಅಂತೀರಾ? ಬರೋಬ್ಬರಿ ಒಂದು ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್! ಒಂದು ಸುತ್ತು ಹಾಕಿದಾಗ ಎರಡು ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ವ್ಯಾಸದ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ತುಂತುರು ಮಳೆ. ನೂರಾರು ಎಕರೆಗೆ ಬೇಕೆಂದಾಗ, ಬೇಕೆನಿಸಿದಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರನ್ನು ಹಾಯಿಸುವ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನೋಡಿ ದಂಗುಬಡಿದು ನಿಂತೆವು.

ಇಸ್ರೇಲಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಯಾರೊಬ್ಬನಿಗೂ ಅದನ್ನು ಖರೀದಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲ. ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಬಯಸುವವನಿಗೆ ಐದು ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಜಮೀನನ್ನು ಸರ್ಕಾರವೇ ಮಂಜೂರು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೇಳೆ ರೈತನಿಗೆ ಕೃಷಿ ಮಾಡಲು ಆಗದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಆ ವರ್ಷವೇ ವಾಪಸ್ ಕೊಡಬೇಕು ಅನ್ನುವ ಕಾನೂನು ಇಲ್ಲಿದೆ.

ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ರೈತರು ಹಲವು ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ, ಸಹಕಾರ ಸಂಘ (ಮಶಾವ್)ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹತ್ತಾರು ಕೃಷಿಕರು ಒಂದೇ ಕಡೆ ಜಮೀನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಒಂದೇ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದೂ ಉಂಟು.

ಸಮಾನ ಒಡತನ ಹಾಗೂ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯ ಉದಾತ್ತ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಉದ್ಯಮ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಮುದಾಯಗಳು ಇಸ್ರೇಲಿನಲ್ಲಿವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ 'ಕಿಬೂತ್' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕಿಬೂತಿಯನ್ನರು ಕೃಷಿಯನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಜಮೀನು ಸಿಗುತ್ತದೆ. 'ನಾನ್‌ದನ್' ಎಂಬುದು ಇಸ್ರೇಲಿನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಕಿಬೂತ್ ಆಗಿದ್ದು, ಸಾವಿರ ಜನರು ಇದರಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕಡೆ ವೃತ್ತಕಾರದ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ. 800 ಎಕರೆಯ ಜಮೀನಿನಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದಾಗ, ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಬೆಳೆದುನಿಂತಿದ್ದ ಗೋಧಿ ಬೆಳೆ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕುವಂತಿತ್ತು. 'ಇದಕ್ಕೆ ನೀರು ಇಲ್ಲಿಂದ ತರುತ್ತೀರಿ?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 'ಜಮೀನಿನ ಮಧ್ಯಭಾಗದ ಕೊರೆದ ಒಂದೂವರೆ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಆಳದ ಕೊಳೆಬಾವಿಯಿಂದ' ಎಂದು ಕಿಬೂತ್‌ನ ಕೃಷಿ ಸಮಿತಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಇಲಿಯಾಹು ಹೇಳಿದಾಗ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅಚ್ಚರಿಪಡುವಂತಾಯಿತು.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಅಡಿ ಆಳದ ಕೊಳವೆಬಾವಿ ಕೊರೆದು ತೆಗೆಯುವ ನೀರನ್ನು ಕೂಡ ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಸ್ರೇಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೂವರೆ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಆಳದಿಂದ ತೆಗೆಯುವ ನೀರನ್ನು ಜತನದಿಂದ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ದುರ್ಬಳಕೆ ಮಾಡದೇ ಹೋದುದರಿಂದಲೇ

ಅಂತರ್ಜಲ ಅದೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದೆ. ನೀರಿನ ಮಿತವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಇಸ್ರೇಲಿಗರು ಪರಿಣಿತರು ತಾನೇ?

ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೂವರೆ ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ಆಳದ ನೀರೆಂದರೆ, ಅದು ಮುಟ್ಟಲೂ ಆಗದಷ್ಟು ಬಿಸಿ. ಹೀಗೆ ಸಿಗುವ ನೀರು ಶುದ್ಧವೇನಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಕೃಷಿಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಅಗತ್ಯ. ಅದನ್ನು 500 ಮೀಟರ್ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ, ಅಲ್ಲಿರುವ ಸಣ್ಣ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ತಂಪು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಳಿಕ ಇನ್ನೊಂದು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಮೇಲಕ್ಕೆ ತಂದು, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ಅಂಶ ಹೊರತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸಿಗುವ ನೀರು ಬೆಳೆಗೆ ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧ.

ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಜಮೀನಿನ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಕೊಳವೆಬಾವಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಸ್ಪೀಲ್‌ನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಉದ್ದನೆಯ 'ಕೈ'ಯನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಾಲಿಗಳಿರುವ ಈ 'ಕೈ', ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸಿದಂತೆ ಇದರ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಉಪಕರಣ ಬೇಕೆನಿಸಿದಷ್ಟು ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ನೀರು ಸಿಂಪಡಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದೊಂಥರ ಕೃತಕ ಮಳೆ!

ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ನೀರು ಪಡೆದು, ಬೆಳೆಯುವ ಗೋಧಿಯ ಇಳುವರಿಯಾದರೂ ಎಷ್ಟು?

'ನಾವು ಗೋಧಿಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲ ಮೇವಿಗಾಗಿ' ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದು ಇನ್ನೊಂದು ಕಿಬೂತ್‌ನ ರೈತ ಯೋಹಾನ್.

ಇದರ ಹಿಂದೆ ಮತ್ತದೇ ನೀರಿನ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಇದೆ. ಗೋಧಿ ಅಥವಾ ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ ಪಡೆಯಲು ಬೇಕಾದ ನೀರಿಗಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಹಣ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿದಾಗ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ರಷ್ಯಾದಿಂದ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಗೋಧಿ-ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ಚರ್ಚೆ ಕಡಿಮೆಯಂತೆ! ಹಾಗಾಗಿ ಗೋಧಿ, ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ಖರ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಂತೆ! ಹಾಗಾಗಿ ಗೋಧಿ, ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳಕ್ಕೆ ತೆನೆ ಮೂಡವ ಮೊದಲೇ ಪೈರು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಮೇವಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನೀರಿನ ಕೊರತೆ ಇಸ್ರೇಲ್ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಇದರ ಸುತ್ತಲಿನ ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಮೊದೀನ್ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದ ಬಳಿ ಇದ್ದ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿನಿಂದ ನಿಂತು ನೋಡಿದಾಗ, ಪಕ್ಕದ ಪ್ಯಾಲೆಸ್ಟೈನ್ ಗಡಿಯೊಳಗೂ ಇಂಥದೇ ಹಸಿರು ವೃತ್ತಗಳೂ, ಅದರೊಳಗೆ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ 'ಕೈ'ಗಳೂ ಕಾಣಿಸಿದವು. ಸಾವಿರಾರು ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಸಾಕಣೆ ಮಾಡುವ ಕಿಬೂತ್‌ಗಳಿಗೆ ಇಂಥ ನೀರ ವೃತ್ತಗಳೇ ವರ್ಷವಿಡೀ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮೇವು ಒದಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

ಓದುಪಠ್ಯ:

ನೀರು (H₂O)

- ಕುಮಾರನ್ ತಂಬಿ
- ಅನು: ಬಿ.ಆರ್.ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವ್

ಮಗಳು ಕೇಳಿದಳೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆ,
ತುಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಗ್ಗರಳಿಸಿ
ತಾನು ಕೇಳಿದ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲೇ
ನೂರು ಅರ್ಥಗಳನಡಗಿಸಿ.

“ಆಕ್ಸಿಜನ್ನಿನ ಒಂದಣು, ಹಾಗೂ
ಹೈಡ್ರೋಜನ್ನಿನ ಅಣುಗಳೆರಡು,
ಕೂಡಿದಾಗ ಮೂಡಿಬರುವುದಂತಲ್ಲ
ನೀರಿನೊಂದು ಮಾಲಿಕ್ಯೂಲು

ಹೈಡ್ರೋಜನ್ನೊ ಒಂದು ಉರಿವ ಅನಿಲ,
ಆಕ್ಸಿಜನ್ ನೆರವು ಉರಿಗೆ,
ಇವುಗಳ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ನೀರು
ಬೆಂಕಿಯ ನಂದಿಸುವುದಲ್ಲ, ಹೇಗೆ?”

ಮಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಕೇಳಿ ನಾನು ದಂಗಾದೆ,
ಅಣುವಾದೆ ಅವಳೆದುರಿಗೆ,
ಮಗಳೇ ಗುರುವಾದಳು, ನಾ ಶಿಷ್ಯನಾದೆ,
ಮುಗ್ಧನಾದ ಈ ಪರಿಗೆ,

ಶಬ್ದ ಚೈತನ್ಯವೇ ಮೂಲ ಈ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ
ಸತ್ಯ ಶೋಧನೆ ಬಾಳ ಹುರುಳು,
ಓಂಕಾರದರ್ಥವನು ತಂದೆಗೇ ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟ
ಮಗನ ನಾಡಿದು ನಮ್ಮದು

ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಡಗಿರುವ ಅರ್ಥದರ್ಥವ ಹುಡುಕಿ
ಬುವಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಯಾತ್ರೆ,
ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೇ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ನೀಗಲು, ಮಗಳೇ,
ಬಾಳಾಗ ಸಂಭ್ರಮದ ಜಾತ್ರೆ.

ನೀರಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತವಾಗಿ, ಗುಪ್ತವಾಗಿರುವಗ್ನಿ
ಎಚ್ಚರಾದರೆ ಮಿಂಚುಬೆಳಕು.
ಯಂತ್ರಗಳಿಗಿಂಧನ, ನಮ್ಮ ತನುಮನದಲ್ಲಿ
ಕಾಮಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿ ಕಿಚ್ಚು.

ಈ ಅಗ್ನಿ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಆತ್ಮೀಯ ಮಿತ್ರ,
ಇವರಿಂದ ಸಕಲವೂ ಭಸ್ಮ.
ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲೇ ಸ್ಥಿತಿ, ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೇ ಸಂಹಾರ,
ಸಂಹಾರದಲ್ಲೇ ಮರುಸೃಷ್ಟಿ.

ಒಂದನ್ನೇ ಮೂರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ ನಾವು
ಪ್ರಾಜ್ಞರಲ್ಲದ ಮುಗ್ಧ ಮಂದಿ
ಅಸ್ತಕ್ಕೆ ದುಃಖವನ್ನು ಆರೋಪಿಸುತ್ತೇವೆ
ಉದಯದಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿ

ಅರಿವಿನ ಗಗನದಲ್ಲಿ ಎರಡಲ್ಲ, ಒಂದೇ ಮುಖ,
ಇದೇ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಗುಟ್ಟು
ಯಾವುದೂ ಶುರುವಲ್ಲ, ಯಾವುದೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲ,
ಸಾವಿನ ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪ ಹುಟ್ಟು,

* * * * *

ಘಟಕ-2: ಮಾರುಕಟ್ಟೆ

ಆಶಯ:

ಎಲ್ಲಾ ಮಾಯ

– ಗೊಲ್ಲಹಳ್ಳಿ ಶಿವಪ್ರಸಾದ್

ಝಣ ಝಣ ಝಣ ಕಾಂಚನದಲ್ಲಿ
ಅಮೇರಿಕಾದ ಲಾಂಛನದಲ್ಲಿ
ದೇವರು ದಿಂಡಿರ ಭಜನೆಯಲ್ಲಿ
ಮಂದಿರ ಮಸೀದಿ ಗಲಾಟೆಯಲ್ಲಿ

ಎಲ್ಲಾ ಮಾಯ ನಾಳೆ ನಾವೂ ಮಾಯ
ಎಲ್ಲಾ ಮಾಯ ನಾಳೆ ನೀವೂ ಮಾಯ ||

ಅರಿಸಿನವ ನುಂಗಿ ಫೇರ್ ಅಂಡ್ ಲವ್ವಿ
ಕುಂಕುಮವ ನುಂಗಿ ಸ್ಟ್ರಿಕ್ಚರ್ ಚುಕ್ಕೆ
ಎಳನೀರನ್ನು ಇರಿದು ಕೊಂದು
ಪೆಪ್ಪಿಕೋಲಗಳು ಕೇಕೆ ಹಾಕುತಿದೆ
ಅಮೇರಿಕದವನು ಮತ್ತೆ ಬಂದರೆ
ನಾಳೆ ನಾವು ನನೀವು ಯಾರು ಇಲ್ಲ

ಎಲ್ಲಾ ಮಾಯ ನಾಳೆ ನಾವೂ ಮಾಯ
ಎಲ್ಲಾ ಮಾಯ ನಾಳೆ ನೀವೂ ಮಾಯ ||

1. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ

— ಎಚ್.ಎಸ್.ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕಂಡರೇ
ವಾಕರಿಕೆ ನನಗೆ

ನೆನಪಾಗುತ್ತವೆ:
ಮೊದಲ ಕರೀ ಗುಲಾಮನನ್ನು
ಬಿಳಿಯ ಮಾರಾಟಗಾರ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ
ನೀಲಿ ಹೆಗ್ಗಡಲ ಅಲೆ ಮೇಲೆ
ಹಾದಿಯುದ್ದಗಲ ವಾಂತಿಮಾಡಿಕೊಂಡ
ಪಾಪ ಆ ಕರಿಯ

ನೆನಪಾಗುತ್ತಾರೆ
ಹರಾಜಿಗೆ ಬಂದ
ಹೆಂಗಸರು, ಮಕ್ಕಳು

ನೆನಪಾಗುತ್ತವೆ
ಆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು:
ಅಲ್ಲಿ ಆ ದಸ್ತತ್ತು
ಆ ಚೆಕ್‌ನ ಮೇಲೆ
ಒಂದು ಸಾರಿ ಹಾಕಿದರೆ ಸಾಕು
ಬರೆಸಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ
ಜೀವರಾಶಿಗಳನ್ನು
ಮಹಾನ್ ಭೂಖಂಡಗಳನ್ನು
ಬರೆಸಿಕೊಂಡವನ ಹೆಸರಿಗೆ 3ಪ096.

ಆದರೂ
ಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತಿದೆ ಇವತ್ತು
ಈ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ

ಇಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಾಡುತ್ತಿವೆ
ನಾವು ಪರಸ್ಪರ ಕೊಡಬೇಕಿರುವ
ನೂರಾರು ಕೊಡುಗೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳು
ನೀಟಾಗಿ ತಂದು ಜೋಡಿಸಿದ್ದಾರೆ
ಹೆಕ್ಕಿ ತಂದು ಅವನ್ನು
ನಕ್ಷತ್ರ ಮಂಡಲಗಳ ಮೂಲೆ ಮೊಡಕುಗಳಿಂದ

ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳೋಣ
ಪರಸ್ಪರ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದನ್ನು
ಲೋಕಕ್ಕೂ ಬೇಕಾದನ್ನು
ಗುಲಾಮಿಕೆಯ ಕರಾಳ ಯುಗಗಳು
ಮರುಕಳಿಸುವ ಮೊದಲು

2. ರೂಪದರ್ಶಿಯಾಗಿ ವಾರಿಸ್ ಡೆರಿಸ್

– ಜಗದೀಶ್ ಕೊಪ್ಪ

ನನಗೆ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅಧಿಕೃತ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಸಿಕ್ಕ ಕೂಡಲೆ, ಏಜೆನ್ಸಿ ಮುಖಾಂತರ ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ತೆರಳಲು ವೀಸಾ ದೊರೆಯಿತು. ಬೂಕರ್ ಎಂಬ ಮಾಡೆಲಿಂಗ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯೊಂದು ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಜಾಹಿರಾತಿನಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕಂಪನಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ನಾನು ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ತೆರಳಲು ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನಾನು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೀನಿ ಎಂದು ನಿಗೆಲ್ ಅಂಗಲಾಚತೊಡಗಿದ. ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್‌ಗಾಗಿ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿಯಂತೆ ವಾಸ ಮಾಡಿ ಹೈರಾಣಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ನನಿಗೆಲ್ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಬೇತಾಳನಂತಾಗಿದ್ದ. ನಿನಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆ ಸರಿ89ಯಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ವಂಚಕರಿದ್ದಾರೆ, ರಕ್ಷಕನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ನಾನಿರುತ್ತೀನಿ ಎಂದು ಹಗಲು, ರಾತ್ರಿ ಪೀಡಿಸತೊಡಗಿದ. ಸದ್ಯ ಈ ಪಿಶಾಚಿಯಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು ಎಂಬ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಾನು ಅವನ ಮಾತುಗನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೆ, ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ನಗರದತ್ತ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದೆ.

ನನ್ನನ್ನು ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ ಬೂಕರ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ನನಗಾಗಿ ನಗರದ ಮ್ಯಾನ್‌ಹಟ್ಟನ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಅದರ ವಿಶಾಲತೆ, ಎರಡು ಕೊಠಡಿ, ಅಡುಗೆ ಮನೆ ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಖುಷಿಯಾಯಿತು.

1991ರಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಮರುದಿನದಿಂದ ನನ್ನ ರೂಪದರ್ಶಿಯ ವೃತ್ತಿ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು. ವಾರಪೂರ್ತಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಇಲ್ಲದಂತೆ ದುಡಿಯತೊಡಗಿದೆ. ನನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಎಂದೂ ನೋಡಿರದಷ್ಟು ಹಣ ಪ್ರತಿವಾರ ನನ್ನ ಕೈ ಸೇರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಬಹುಕಾಲ ಕನಸಿದ್ದ ಅವಕಾಶದ ಬಾಗಿಲು ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಈ ನಡುವೆ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ನಿಗೆಲ್, ಏಜೆನ್ಸಿ ಮೂಲಕ ನನ್ನ ವಿಳಾಸ ಪಡೆದು ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ನಗರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ರವಾನಿಸಿದ್ದ. ಏಜೆನ್ಸಿಯವರು ಆತ ನನ್ನ ಪತಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ದೂರವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ವಿಳಾಸ ನೀಡಿದ್ದರು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಸಂಜೆ ನಾನು ರೂಪದರ್ಶಿಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ವಾಪಸ್ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದರೊಳಗೆ ನಿಗೆಲ್ ಬಂದು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆತನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮೈ ಉರಿದುಹೋಯಿತು. ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ಒಳಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದೆ. ಆತ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಆರು ತಿಂಗಳು, ಇಲ್ಲವೆ, ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಠಿಕಾಣಿ ಹೂಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬಟ್ಟೆ ಇನ್ನಿತರೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೂಟ್‌ಕೇಸ್‌ನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ. ರಾತ್ರಿ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೆಳಗಿದ್ದ ರೆಸ್ಪೊರೆಂಟ್‌ಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಊಟ ಕೊಡಿಸಿ, ನೇರವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. “ನಿಗೆಲ್ ನೀನು ನನಗೆ ಪಾಸ್ ಪೋರ್ಟ್ ಕೊಡಿಸುವ ಕರಾರಿನ ಮೇಲೆ ಪತಿ ಅಷ್ಟೇ. ಅದರಾಚೆ ನನಗೂ ನಿನಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ನನ್ನ ಪತಿಯಂತೆ ತಿರುಗುವುದು ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ.” ನನ್ನ ಮಾತು ಮತ್ತು ಕಠೋರ ನಿಲುವು ಆತನಿಗೆ ಬೇಸರ ತರಿಸಿತು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ವಾಪಸ್ ಲಂಡನ್‌ಗೆ ಹೋಗುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ. ರಾತ್ರಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದಾಗಲೂ ಕೂಡ ಆತನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆತನನ್ನು ಕಂಡಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಹೋದರಿಯ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ಆತ, ಈಗ ನನ್ನ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಲು ಹುನ್ನಾರ ನಡೆಸಿದ್ದ. ಒಂದು ಬಿಡಿಗಾಸು ಸಂಪಾದಿಸಲಾರದ ಇಂತಹ ನಾಲಾಯಕ್ ಪುರುಷರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಕರುಣೆಯೆಂಬುದು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮರುದಿನ ನಾನು ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿ ವಾಪಸ್ ಬಂದಾಗ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕುಳಿತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಚೀರಾಡತೊಡಗಿದೆ. ಈ ಕೂಡಲೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗುವಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದವನು ನನಗೆ ಒಂದು ಮಾತು ಕೂಡ ಹೇಳದೆ ಲಂಡನ್‌ನತ್ತ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ. ನಿಗೆಲ್‌ನ ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಒಂದನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ, ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ರೂಪದರ್ಶಿಯ ಬದುಕು ಬಂಗಾರವಾಗತೊಡಗಿತು. ನಾನು ಕನಸು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಊಹಿಸಿದ ಹಣದ ಹೊಳೆ ನನ್ನತ್ತ ಹರಿದು ಬರದೊಡಗಿತು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಿಳಿತೊಗಲಿನ ಮತ್ತು ಕೆಂಚು ಕೂದಲಿನ, ರೂಪದರ್ಶಿಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಬಳಲಿದ್ದ ಜಾಹಿರಾತು ಪ್ರಪಂಚ ಕರಿ ಇದ್ದಲಿನಂತಹ, ಗುಂಗುರು ಕೂದಲಿನ, ಕಡೆದ ಮೂರ್ತಿಯಂತಿದ್ದ ನನ್ನ ಮುಖಭಾವವನ್ನು ಬಳಸಿ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಹೊಸ ಗುಂಗನ್ನು ಹಿಡಿಸಿತ್ತು. ಜಗತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳಿಂದ ಗ್ರಾಹಕರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ರೂಪದರ್ಶಿಯಾಗುವ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಬರತೊಡಗಿದವು.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜೀನ್ಸ್ ಉಡುಪುಗಳಾದ ಬೆನ್‌ಟ್ಸನ್ ಹಾಗೂ ಲೆವಿಸ್ ಬ್ರಾಂಡ್‌ಗಳಿಗೆ ರೂಪದರ್ಶಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಮಹಿಳೆಯರ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ರೆವಲಾನ್ ಕಂಪನಿಯಿಂದ ಕರೆಬಂತು. ರೆವಲಾನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳಿಗೆ ನಾನು

ರೂಪದರ್ಶಿಯಾಗಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳು ಜಗತ್ತಿನೆಲ್ಲೆಡೆ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಛಾನಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ರಸ್ತೆ ಬದಿಯ, ಜಾಹಿರಾತು ಫಲಕಗಳಲ್ಲಿ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಜಾಹಿರಾತು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣದಿದ್ದ ಕಪ್ಪುಮುಖವೊಂದು ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ರೆವಲಾನ್ ಕಂಪನಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಜಾಹಿರಾತಿನ ಕಿರುಚಿತ್ರವೊಂದು ಅಮೇರಿಕಾದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಯಿತು. ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳು, ಆಭರಣಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮದ್ಯ ತಯಾರಿಕಾ ಕಂಪನಿಗಳು ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದವು. ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಗತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರೂಪದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಅಮೇರಿಕಾ ಜಾಹಿರಾತು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ಸಂಗೀತದ ವಿಡಿಯೋ ಆಲ್ಬಂ ತಯಾರಕರ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ರೂಪದರ್ಶಿಯಾದ ನಾನು, ಅವರ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ನಾಡಿ ಮಿಡಿತಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿಯೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದೆ. ಫ್ಯಾಷನ್ ಹಾಗೂ ಜಾಹಿರಾತು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾದ ಎಲ್ಲೆ, ಗ್ಲಾಮರ್ ಮತ್ತು ವೋಗ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮುಖಪುಟ ಅಲಂಕರಿಸಿದೆ. ವೋಗ್ ಪತ್ರಿಕೆ ಇಟಲಿ, ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಹಲವಾರು ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ರೂಪದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದ ಚಿತ್ರಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಯುರೋಪಿನಾದ್ಯಂತ ಬಹು ಬೇಡಿಕೆಯ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಜಾಹಿರಾತು ರಂಗದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪೋಟೋಗ್ರಾಫರ್ ಎನಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜೊತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸದಾವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು.

ಇಂತಹ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ನಡುವೆಯೂ ನನ್ನೊಳಗೆ ಸೋಮಾಲಿಯಾದ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಒಂಟಿ, ಕುರಿ, ಮೆಕೆ ಮೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ವಾರಿಸ್ ಸದಾ ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದಳು. ಈ ಕಪ್ಪುಮುಖವನ್ನು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ಮೇಕಪ್ ಮೂಲಕ ದಿಢೀರನೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಕೇಶ ವಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಜಗತ್ತಿಗೆ ವಾರಿಸ್ ಡೆರಿಸ್‌ಳ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡುವ ಮೇಕಪ್ ಕಲಾವಿದರು, ಕೇಶ ವಿನ್ಯಾಸಗಾರರು, ವಸ್ತ್ರ ವಿನ್ಯಾಸಗಾರರ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಕೈ ಚಳಕಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಾನೇ ಬೆರಗಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನು ಜಾಹಿರಾತು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಷ್ಟು ದಿನವೂ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ವಿಧೇಯಳಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಗೌರವ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಂದು ಹಿಡಿ ಅನ್ನ, ಒಂದಿಷ್ಟು ಅಕ್ಷರ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿಯ ನೆರಳು ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ ಲಂಡನ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಪರದಾಡಿದ್ದ ಈ ಜೀವಕ್ಕೆ ಮಾಡೆಲಿಂಗ್ ಜಗತ್ತಿನ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಮರು ಜೀವ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ನಾನು ತಿನ್ನುವ ಅನ್ನ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸುಖದ ನೆಮ್ಮದಿಯ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಡುವೆಯೂ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಎದೆತುಂಬಿ ನೆನೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಫ್ಯಾಷನ್ ಲೋಕದ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತ ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರ್‌ಗಳಾದ ರಿಚರ್ಡ್ ಅವೆದನ್ ಮತ್ತು ಟೆರೆನ್ಸ್ ಡೊನವನ್ ಜೊತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಭಾಗ್ಯ ನನ್ನದಾಯಿತು. ರಿಚರ್ಡ್‌ರವರು ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ನನಗೆ ಛಾಯಾಚಿತ್ರದ ಮಹತ್ವ ಇವುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ರೂಪದರ್ಶಿಯಾಗಿ ನಾನು ಕ್ಯಾಮರಾಕ್ಕೆ ನೀಡಬೇಕಾದ ನೋಟ, ಭಾವ ಇವುಗಳ ಕುರಿತು, ಗುರುವಿನಂತೆ, ಹಿರಿಯಣ್ಣನಂತೆ ವಿವರಿಸಿದರು. ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೊದಲ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದಂತೆ ದುಡಿದೆ. ರೂಪದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಹಲವಾರು ಕಂಪನಿಗಳ ಜೊತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತಿವಾರ ವಾರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಫ್ಯಾಷನ್ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಉಳಿದ ರೂಪದರ್ಶಿಯರು ತೆಳ್ಳನೆಯ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಆರು ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಉದ್ದ ಹಾಗೂ ಕೆಂಚನೆಯ ಬಣ್ಣದ ಕೇಶರಾಶಿಯ ನಡುವೆ ತಮ್ಮ ನೀಳ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಸಾಧಾರಣ ಎತ್ತರ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಮೈಕಟ್ಟಿನ ನಾನು, ನನ್ನ ಗುಂಗುರು ಕೂದಲನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಅದೇ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಬ್ಬ ಸಾಧಾರಣಾ ಕಪ್ಪುಜನಾಂಗದ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಾದ ನನ್ನನ್ನು ಮೇಕಪ್ ಮೂಲಕ ಕಪ್ಪು ದೇವತೆಯಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಲಾವಿದರ ಕೈ ಚಳಕ ಇವೊತ್ತಿಗೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಮಯ ಮೂಡಿಸಿದೆ. ನಾನು ಎಂದೂ ಫ್ಯಾಷನ್ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬೆತ್ತಲೆ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಬಾಲ್ಯದ ಬಡತನ ಮತ್ತು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದಾಗಿ ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಅನೇಕ ಗಾಯದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಇತರೆ ರೂಪದರ್ಶಿಯರು ಕುತೂಹಲ ತಾಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದ ಬಡತನ, ಅಲೆದಾಟ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಿವರಿಸಲಾಗದ ಅಸಹಾಯಕತೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಹದಿನಾಲ್ಕನೇ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗೆ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಚಪ್ಪಲಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಸುಡುವ ಮರಳುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂಟಿ, ಕುರಿ, ಮೇಕೆ ಮೇಯಿಸುತ್ತಾ ಕ್ರಮಿಸಿದ ಸಾವಿರಾರು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದ ಪ್ರಯಾಣದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ವಿವರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ? ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ತುಳಿದ ಕಾಲಿನ ಪಾದಗಳು, ಬಿರುಕು ಬಿಟ್ಟ ಹಿಮ್ಮಡಿಯಿಂದ ಸೋರಿದ ನೆತ್ತರು, ಬಿದ್ದಾಗ ತರಚಿ ಹೋದ ಮಂಡಿಯ ಗಾಯದ ಗುರುತುಗಳು ಇವೆಲ್ಲವು ನನ್ನ ಬದುಕಿನ ಕುರುಹುಗಳಾಗಿ ನನ್ನ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾಯದ ಗಾಯದ ಕಲೆಗಳಾಗಿ ಉಳಿದುಹೋಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳು ಎಂದೂ ನನನಗೆ ಅಪಮಾನದ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಎಂದು ಅನಿಸಲಿಲ್ಲ.

ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದ ನಂತರ ನನ್ನ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ನಡೆ, ನುಡಿ ಸುಧಾರಣೆ ಕಂಡರೂ ಸಹ ನನ್ನೊಳಗೆ ಇದ್ದ ಮುಗ್ಧತನ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ

ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಪೆದ್ದುತನ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆ ಉಳಿದು ಹೋದವು. ನಿಗದಿತ ವೇಳೆಗೆ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಏಜೆನ್ಸಿ ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಡಿಯಾರದ ಮುಳ್ಳುಗಳ ಚಲನೆ ಮತ್ತು ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು, ರೋಮನ್ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಂಕೇತಗಳ ಮೂಲಕ ಕೈಗಡಿಯಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಗುರುತಿಸಿ, ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಸೋಲುತ್ತಿದ್ದೆ, ಎಷ್ಟೋಬಾರಿ ಜಾಹಿರಾತು ಏಜೆನ್ಸಿಯವರು ನಾನು ಹೋಗಬೇಕಾದ ಸ್ಪೂಡಿಯೊ ವಿಳಾಸ ನೀಡಿದರೆ, ಅದರ ನಂಬರ್ 725 ಅನ್ನು ಉಲ್ಟಾ ಓದಿಕೊಂಡು 527 ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪರದಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ, ಈ ನನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆ, ಮುಗ್ಧತನಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಬೇಸರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ಅಮೇರಿಕಾದ ಫ್ಯಾಷನ್ ಜಗತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾದ ಈ ಅನಾಮಿಕ, ಅಶಿಕ್ಷಿತ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ನಂಬರ್ 1 ರೂಪದರ್ಶಿಯ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೂರಿಸಿತು.

ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಫ್ಯಾಷನ್ ಮತ್ತು ಮಾಡೆಲ್ ಜಗತ್ತಿನ ಆಳ ಮತ್ತು ಅಗಲವನ್ನು ಅರಿತು, ಅನುಭವವುಳ್ಳ ರೂಪದರ್ಶಿಯಾದ ಕಾರಣ ನನ್ನ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಜೀವನ ಪೂರ್ತಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಬದುಕಲು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದ ಹಣ ನನ್ನದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ತಿರುವು ಕೊಟ್ಟ ಮಾಡೆಲಿಂಗ್ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ನಿಶ್ಚಿತ್ತ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ವೃತ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ, ಅಮೇರಿಕಾದ ಹಾಲಿವುಡ್ ಚಿತ್ರರಂಗದ ದಿಗ್ಗಜರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಭಾವಿ ಉದ್ಯಮಿಗಳು ಪತ್ರಕರ್ತೆಯರು, ಟಿ.ವಿ.ಮಾಧ್ಯಮದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರೂಪಕಿಯರು, ನನಗೆ ಪರಿಚಿತರಾದರು.

ಅಮೇರಿಕಾ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಇಟಲಿ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶಗಳ ಫ್ಯಾಷನ್ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಟಲಿಯ ಮಿಲಾನ್ ನಗರ ಫ್ಯಾಷನ್ ಜಗತ್ತಿನ ಕಾಶಿ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಫ್ಯಾಷನ್ ಉತ್ಸವದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪದರ್ಶಿಯರು, ಮೇಕಪ್ ಕಲಾವಿದರು, ಕೇಶವಿನ್ಯಾಸಕರು, ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗ್ರಾಹಕರು, ಕಲಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ವಸ್ತ್ರ ವಿನ್ಯಾಸಕರು ಇವರೆಲ್ಲಾ ಮಿಲಾನ್ ನಗರದ ತುಂಬಾ ಇರುವೆಗಳಂತೆ ಓಡಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಪ್ರದರ್ಶನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನನ ಆಯೋಜಕರ ಒತ್ತಡ, ಸಂಕಟ, ದಾವಂತ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನಗು ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಐದು ಗಂಟೆಗೆ ಮುನ್ನ ರೂಪದರ್ಶಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಕಪ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಆಯೋಜಕರು ತೋಡಿಸಿದ ಹೊಸ ವಿನ್ಯಾಸದ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ನಾವುಗಳು ನಿಂತಿರಬೇಕು. ಕುಳಿತರೆ ಹೊಸ ಉಡುಪು ಸುಕ್ಕುಗಟ್ಟುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸಂಕಟ ಆಯೋಜಕರದು. ಹಾಗಾಗಿ ತುಟಿಗೆ ಬಳಿದ

ರಂಗು ಅಂದಗೆಡುವ ಭಯದಿಂದ ಮಾತನಾಡಲೂ ಆಗದೆ, ನಗಲೂ ಆಗದೆ ಬಟ್ಟೆ ಅಂಗಡಿಗಳ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ನಿರ್ಜೀವ ಬೊಂಬೆಗಳ ಹಾಗೆ ನಿಂತಿರಬೇಕಿತ್ತು. ನಂತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಸೊಂಟಬಳುಕಿಸಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಕೃತಕ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ. ಅದೇ ರೀತಿ ನಗು ತುಳುಕಿಸಿ ಬರಬೇಕಿತ್ತು. ಈ ರಾತ್ರಿ ಮಿಲಾನ್ ನಗರವಾದರೆ, ನಾಳೆ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಪ್ಯಾರಿಸ್ 7ನಗರ. ಎಲ್ಲರೂ ಗಂಟು ಮೂಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸಂಚಾರಿ ನಾಟಕ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರ ಹಾಗೆ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಈ ಮಾಡೆಲಿಂಗ್ ಜಗತ್ತು ಕೃತಕ ಮತ್ತು ವಂಚನೆಯ ಜಗತ್ತು ಎನಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ರೂಪದರ್ಶಿಯಾಗುವ ಆಸೆ ಹೊತ್ತು ಬಂದ ಅನೇಕ ಯುವತಿಯರು ನಯವಂಚಕರ ಲೈಂಗಿಕ ತೃಷ್ಣೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ರೂಪದರ್ಶಿಯಾಗಿ ವಸ್ತುವನ್ನು ನೋಡದೆ, ಬಳಸದೆ, ಅದರ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವುದು ಆತ್ಮ ವಂಚನೆಯ ವೃತ್ತಿ ಎಂದು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಸೋಮಾಲಿಯಾದ ಮರಳುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬರಿಗಾಲಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಕಿತ್ತು ಹೋದ ಕಾಲಿನ ಪಾದಗಳು ಮತ್ತು ಲಂಡನ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮನೆ ಮತ್ತು ಮೆಕ್ ಡೊನಾಲ್ಡ್ ರೆಸ್ಪೋರೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ದಿನವಿಡೀ ನೆಲ ಒರೆಸಿ, ಪಾತ್ರೆ ತೊಳೆದ ಪರಿಣಾಮ ಅಂಗೈನಲ್ಲಿ ಅಳಿಸಿಹೋದ ಗೆರೆಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ನೆನಪಾದಾಗ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಣ ನನ್ನಂತಹ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅನಾಮಿಕ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳ ಬದುಕಿಗೆ ದಾರಿ ದೀಪವಾಗಲಿ ಎಂಬ ಆಸೆ ಮನದ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಜಾಹಿರಾತಿನ ಗ್ಲಾಮರ್ ಲೋಕದಿಂದಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ಬಹುತೇಕ ದೇಶಗಳನ್ನು, ಕಡಲ ಕಿನಾರೆಗಳನ್ನು, ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಗರಗಳನ್ನು, ಮಹಾನಗರಗಳನ್ನು, ಸುಂದರ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕಾಣದ ನಾನು, ಅವುಗಳ ತೀರದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಓಡಿ, ದಡಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸುವ ನಿರೀನ ಅಲೆಗಳಿಗೆ ಮೈಯೊಡ್ಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸುಂದರ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಜಾಹಿರಾತು ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದಣಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಅಲ್ಲಿನ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಲರವ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಾಲ್ಯದ ಜಗತ್ತಿನತ್ತ ಓಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಮರಳುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂಟೆಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಅವುಗಳ ಇಂಚರ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೊದಲ ಮಳೆ ಹಾಗೂ ನಂತರದ ದಿನಗಳ ನಮ್ಮ ಜನರ ಸಂಭ್ರಮ ಇವುಗಳು ನೆನಪಾಗಿ ನನಗರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳು ಒದ್ದೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

3. ಕ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನ ಮಾರಾಟ

– ಮೊಗಲ್ ಗಣೇಶ್

ಸಮುದ್ರ, ಮಾರ್ಗಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿವೆ. ಅನೇಕ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನೂ ಖಂಡಗಳನ್ನೂ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿದ ಈ ಮಾರ್ಗಗಳ ಹಿಂದೆ 0ಅನೇ ದುರಂತಗಳೂ ಘಟಿಸಿವೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಅದಮ್ಯ ಚೈತನ್ಯ, ಸಾಹಸ, ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಕ್ರೂರತೆಯ ದಾಹಗಳೆರಡೂ ಅವುಗಳ ಹಾದಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ದಾಖಲಾಗಿವೆ. ವಾಹತುಶಾಹಿ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಈ ಮಾರ್ಗಗಳು ಹೇಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವೆಂಬುದನ್ನು ಚರಿತ್ರೆಯ ಪುಟಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು 1442ರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಮಂದಿ ನೀಗ್ರೋಗಳನ್ನು ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಪಡೆದು ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಾರೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೊದಲ ವ್ಯಾಪಾರದ ದಿನವಾಗಿ ಅದು ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಕ್ರೂರ ಪದ್ಧತಿಯ ಉದ್ಭಾಟಕರಾಗಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಂಧೆಯ ರುಚಿ ಅನಂತರ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಅಮೇರಿಕಾ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಇಟಲಿ, ಸ್ಪೇನ್, ಜರ್ಮನಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಗೋ ಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿ ಕರಿಯರನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ವ್ಯಾಪಾರ ಹಿಮ್ಮಡಿಸುತ್ತದೆ. 1600ರ ವೇಳೆಗೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಗುಲಾಮರನ್ನು ಮಾರವ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಸೆಣಸಾಡಿ ಗೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಯುರೋಪ್ ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಹೋಗೆ, ಬೆಂಕಿ ಉಗುಳಿ ಎದೆ ಸೀಳುವ ಬಂದೂಕುಗಳು ನಾವಿಕರ ದೈತ್ಯಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರ ಒಂದೇ ಒಂದು ಬಂದೂಕುಗಳು ನಾವಿಕರ ದೈತ್ಯಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರ ಒಂದೇ ಒಂದು ಬಂದೂಕದ ರೌದ್ರಕ್ಕೆ ಇಡೀ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯವೇ ಮಂಡಿಯೂರಿ ಶರಣಾಗುತ್ತದೆ. ಸೆರೆಯಾಳಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲ ನಾವಿಕರ 'ಆಸ್ತಿ' ಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡು ಗುಲಾಮರೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪರಾಧೀನರಾದ ನಿಶ್ಚಾಪಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಯಕಷ್ಟಿತ್ ಒಂದು ಒಂದೂಕ ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಅದು ತನ್ನ ದವಡೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಗಿದು ಹಾಕುತ್ತದೆ.

ಇಡೀ ಆಫ್ರಿಕಾ ಖಂಡ ಇಂತಹ ಹೇಯಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತದೆ. 1700 ರಿಂದ 1786ರ ತನಕ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ 40 ಸಾವಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಜನರನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಗೆ ಸಾಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಕಂಪನಿಗಳು ಸಮುದ್ರ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ

ತಲೆ ಎತ್ತುತ್ತವೆ. ಒಂದೂಕುದಾರಿ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳು ಕಾಡಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರುತ್ತಾರೆ. ಬಂಧಿಸಿ ಹೊಡೆದು ಪಳಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೂಕದ ಮೊನೆಯಿಂದ ತಿವಿದು ಹೆದರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕಾಡಿನ ಜನ ವಿಷಪೂರಿತ ಬಾಣಗಳೂ ಅವರ ಮುಂದೆ ಸೋತು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿ ಕಹಳೆ ಮೊಳಗಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಗಣಿಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿಯಾಗಿ ದಂಡಿಯಾಗಿ ಈ ಜನ ಬಂದು ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ರೈಲು ಮಾರ್ಗಗಳು ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಗುಲಾಮರನ್ನು ಹಿಡಿದುತರುವ ಕೆಲಸ ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದು ರೈಲು ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಜನರನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ತುಂಬಿ ಉಸಿರಾಟಕ್ಕೂ ಜಾಗವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ ಒಂದೇ ರೈಲು ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ನಾನೂರಕ್ಕೂ ಮೀರಿ ನೀಗೋಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಎಳೆದೋಯ್ದು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಡಬ್ಬಿಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೂಂಕರಿಸಿ ಇಳಿಯಿರಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಇಂತಹ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ನಿದ್ಧೆಯೇ ಎಂದು ಹೆದರಿಸಲು ಬಂದೂಕು ಹಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾವೊಬ್ಬನೂ ಹೆದರದೆ, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸದೆ ತಣ್ಣಗೆ ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ರಾಶಿಯಂತೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಎಳೆಯಲು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಹೊರಕ್ಕೆ ಎಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಅವರು ಹೆಣವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಡೀ ಆ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಯಾರೂ ಬದುಕುಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿಯೋ, ಇಲ್ಲವೇ ಸಾಮೂಹಿಕ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯಿಂದಲೋ ಎಲ್ಲರೂ ಮಡಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇದು 'ಬ್ಲಾಕ್‌ಹೋಲ್ ಟ್ರಾಜಿಡಿ' ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ಕರಿಯರ ಮೇಲೆ ಬಂದೂಕು, ಬೂಟು, ಲಾಟಿ, ಚಾವಟಿ, ಸಲಾಕೆಗಳು ಆವರಿಸಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಕೂತು ಹರಟಲು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕದ್ದು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದು ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಗುಲಾಮನ ಕತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ದುಂಡಾದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳೆಯನ್ನು ತೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಬಳೆಯನ್ನು ಕಳಚಿ ಎಂದು ಆತ ಎಷ್ಟೇ ರೋಧಿಸಿದರೂ ಬಿಡುಗಡೆಯೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಆ ಮೇಲೆ ವಿಷಾದಮಯ ಬಿಡುಗಡೆಯೊಂದನ್ನು ರೋಸಿಹೋಗಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮೂಲಕ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ.

ಮನುಷ್ಯರ ಮಾರಾಟ ಅತ್ಯಂತ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ಕಂಡಂತೆ ಅದರ ಸ್ವರೂಪವೂ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಏಷ್ಯಾದ ಕಡೆಯಿಂದ, ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಾದ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಹೆಂಗಳೆಯರನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಲಂಡನ್, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಥರದ ನಗರಗಳಿಗೆ ರವಾನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾಲದ ಪ್ರತಿಕೆಗಳು ಮಾರಾಟದ ಜಾಹಿರಾತುಗಳನ್ನು ಅದ್ದೂರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರಚಾರಕರು ನಗರದ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಕಾವು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹಣದ ಹೊಳೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ವೆಶ್ಯಾವಾಟಿಕೆಗೆಂದು ಮತ್ತೆ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರುತ್ತಾರೆ. ಗುಲಾಮರು ಅನೇಕ ಮಾನಸಿಕ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಂದ ಹುಚ್ಚರಾಗಿ ಅಲೆಯತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಸಿಟ್ಟಿಗೊಂಡ ಮಾಲೀಕ ಅಂಥವರನ್ನು ಗುಂಡಿನಿಂದ ಹೊಡೆದುರುಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗುಲಾಮರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಚಿಮಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಗುಲಾಮರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರೆಲ್ಲ ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಕೇಡಂಟುಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ಮುಂದಾಲೋಚನೆಯಿಂದ ಗುಲಾಮರ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗಲೇ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುಲಾಮ ವ್ಯಾಪಾರದ ಕರಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಕರಿಯರನ್ನು ಮಟ್ಟ ಹಾಕಲು ಯೋಜನೆಗಳು ರೂಪಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಇಡೀ ದೇಶಗಳನ್ನೇ ಗುಲಾಮನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಂತೂ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಮಾರುವ ದಂದೆ ಶಿಖರ ಮುಟ್ಟಿತ್ತು. ಇವತ್ತಿಗೂ ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಕ್ರೂರ ರೂಪವನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಮೊನ್ನೆತಾನೆ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ ಬಿಳಿಯರ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತಿಗೂ ಪುರುಷರಿಗೆ ಗುಲಾಮರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಇದ್ದೇವೆ.

ಗುಲಾಮಗಿರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ ಎಂಬುದೇ ವಿಷಾದಕರವಾಗಿದೆ. ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಗಟ್ಟಿಗೊಂಡಂತೆಲ್ಲ ಅದು ತನ್ನೊಳಗೆ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕೊಬ್ಬಿಸಿ, ಎಲ್ಲದರ ಮೇಲೂ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೇರಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆಸ್ತಿಯ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಅವನೊಳಗೆ ಬೆಳೆದು ವ್ಯಕ್ತಿವಾದಿ ನೆಲೆಗಳು ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬವೇ ಅವನ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಗುಲಾಮಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಂತೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ನಾಯಕರು ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಘೋಷಿಸಿ ಸೋತವರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಲಾಮರನ್ನಾಗಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತಿತೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಅದರ ವಿಕೃತಿಯೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು.

ಆಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ, ಕೃಷಿಗಾಗಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನಿಕರು ಕರಿಯರನ್ನು ಪಳಗಿಸಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಅಮೆರಿಕಾ ಖಂಡವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಾದ ಮೇಲೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಯುರೋಪಿನ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳ ಜನರು ಹೋಗಿ ನೆಲೆನಿಂತು. ಸಾವಿರಾರು ಎಕರೆಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನೇ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ನಂತರ ದುಡಿದವವರ ಅಗತ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಆಗ ಮತ್ತೆ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಗುಲಾಮರನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ಅಮೆರಿಕಾ ಖಂಡದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅಗೆದು ಹದಮಾಡಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಕರಿಯರ ಮೂಳೆಗಳು ಸವೆದು ಹೋದವು. ಅಮೆರಿಕಾ ಗುಲಾಮರಿಗಾಗಿ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಾಯಿತು. ಅದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣದ್ವೇಷ ಜಾತಿಯಂತೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಯುರೋಪಿನ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿ ಅನೇಕ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಯಂತ್ರಗಳ ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜಗಿಯತೊಡಗಿತು.

ಒಂದೊಂದು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಹಿಂದೆಯೂ ಒಂದೊಂದು ಸೋಲು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದದ್ದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಕ್ರಾಂತಿ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯ. ಆದರೆ ಅದರ ಹಿಂದೆಯೇ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವು. ಎಷ್ಟೋ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡವು. ಕಾಡಿನ ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ ಸಂಕುಲಗಳೂ ನಾಶವಾಗಿಹೋದವು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅಪಮಾನಕರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿತು. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಗುಲಾಮನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅನೇಕ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರೂಸೋ ವಾಲ್ಟೇರ್ ಇದನ್ನೇ ಗಾಢವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನಯವಾಗಿ ಗುಲಾಮನನ್ನಾಗಿಸಿತೆಂದರೆ; ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಂಪತ್ತಿನ ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತದೆ. ರಷ್ಯಾದ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲೂ ಸಮಾನ ದುಡಿಮೆಯ ಅನುಭೋಗದ ನಡುವೆ ಮನುಷ್ಯನ ಶ್ರಮ ಯಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಗುಲಾಮನಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅಮಾನವೀಯ ಮಾರಟ ಮತ್ತು ನರಕಯಾತನೆಯ ಸಾವುನೋವಿನ ಕತೆಯನ್ನು ಜಾನ್ ಬ್ರೌನ್ 'Uncle Tom's Cabin' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಢವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗುಲಾಮ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಎಷ್ಟೋ ನೀಗ್ರೋ ಬರಹಗಾರರು ಜಗತ್ತಿನ ಸಂವೇದನೆಯ ನಾಡಿಬಡಿತವನ್ನೇ ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆಫ್ರಿಕಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಬರುವ ವಿವರಗಳು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಾಡುತ್ತವೆ.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಗಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದ ಗುಲಾಮರು ಆಗ ಅವರ ದೇಶದ ಸಾವುನೋವು ದುಃಖಗಳ ಜಾನಪದವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ರೈಲುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವರಿಗೆ ಅದು ಭೀಕರ ಸಾವಿನ ಸರದಾರನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆ ರೈಲುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಡುಕಟ್ಟುತ್ತಾ ದೂರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರಲು ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೇ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಗೂ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಗೂ ಮತ್ತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಭುತ್ವಗಳಿಗೂ ನೇರಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನೊಳಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಕಾಲ ಕೊನೆಗೂ ಬದಲಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಹಿಂಸೆ, ಕಗ್ಗೊಲೆ, ದುರಾಡಳಿತ ಹಾಗೂ ಹಲ್ಲೆಗಳಿಗೂ ಮನುಷ್ಯನ ಕ್ಷುದ್ರತೆಗೂ ಒಂದು ತಡೆ, ಅಂತ್ಯ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಚರ್ಚ್ ಗುಲಾಮರ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರೈಸ್ತನ ಕರುಣೆಯ ಒಂದು ಹನಿಯನ್ನು ಹರಿಸತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ರೂರ ಪಿಶಾಚಿಯಂತಹ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕೈಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ವಿಚಿತ್ರ ಎಂದರೆ ಆಗಿನ

ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ರಾಜನೀತಿಜ್ಞರೂ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂದು ಬಡಬಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂದು ಸ್ಪನ್ಸರ್ ವಾದಿಸಿದರೆ ಆಗಸ್ಟ್ ಕಾಮ್ಪೆ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಗುಲಾಮಗಿರಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೆಣೆದು ಅದನ್ನು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ಕೈಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಶ್ರಮದಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಗುಲಾಮರು ಇರಲೇಬೇಕೆಂದು ಬೂರ್ಜ್ವಾ ಸಮುದಾಯದ ಆಕ್ರೋಶ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಆಫ್ರಿಕನ್ ಸಮುದಾಯ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೂಗುಹಾಕುತ್ತದೆ. ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಆ ಗಣಿಗಳ ಗುಲಾಮ ಕಾಮಿಕರು ಸಂಘಟಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಎಂಟು ಗಂಟೆಗಳ ಹಾಡನ್ನು ಮೊಳಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ರಕ್ತ ಚೆಲ್ಲಲು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ 'ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಕಾಮನ್ಸ್' ಸಭೆಯಿಂದ ಈ ಜನರ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳಿಗೆ ನೊಂದ ಸದಸ್ಯರು ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತು ಗುಲಾಮ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಕೆಲವೊಂದು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಗಾಢವಾಗಿ ವಾದವಿವಾದ ಜರುಗಿ 1815ರ ವೇಳೆಗೆ ಹೊಸ ಆಶಯಗಳು ಬೆಳಗುತ್ತವೆ. ವಿಯನ್ನಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಸೂದೆ ಮಂಡಿಸಲಾಗಿ 1834ರ ವೇಳೆಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಈ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತವೆ. ಆಮೇಲೆ ಅಬ್ರಹಾಂ ಲಿಂಕನ್ ಮತ್ತೊಂದು ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಗುಲಾಮರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರ ಮೈತುಂಬ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಮೂಡಿ ಆಕಾಶ ದೆತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಾರುತ್ತಾರೆ. ಯುರೋಪಿನ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅವರು ಹಂಚಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಳಗಿದ ಮೇ ತಿಂಗಳ ಹಾಡುಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತವೆ. ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗಗಳು ಈಗ ತಣ್ಣಗಿವೆಯಾದರೂ ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಾಂಬುಗಳು ಉದುರಬಹುದು. ಏನಾದರೂ ಆಗಿರಲಿ, ಮನುಷ್ಯನ ದಾಸ್ಯತ್ವ 1900ರ ವೇಳೆಗೆ ಕೊನೆಗೊಂಡು ಬದುಕು ವಿಸ್ತಾರ ನದಿಬನಗಳಂತೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಈಗ ಗುಲಾಮರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವರ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಬೆರಗಾಗುವಂತಹ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ನಾಯಕರು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದಾಸ್ಯದ ನುರು ರೂಪಗಳು ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಈಗಲೂ ಇದ್ದರೂ ಅವನ್ನು ಮೀರುತ್ತಿರುವ ಚೈತನ್ಯ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸದಾ ಕಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಾಂತಿ ಹೀಗೇ ವಿಕಾಸವಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಓದುಪಠ್ಯ:

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಅಳತೆಮಾನಗಳು

- ಡಾ. ಮಂಜು.ಎಚ್.ಪಿ

ಮಾನವನ ಬದುಕು ಸಂಘರ್ಷಮಯವಾದುದು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮಾನವನು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹಲವು ಏಳು-ಬೀಳುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ತೆರನಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಜನಪದ ಅಳತೆಮಾನಗಳು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಅಳತೆಮಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ? ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ. ವಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಯಾರಾದ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಅಳತೆಮಾನಗಳು ವಿಶ್ವಾಸನೀಯವೆನಿಸಿಕೊಂಡರು ಕೂಡ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ ಜನರು ಜನಪದ ಅಳತೆಮಾನಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವುದು ಮಹತ್ವದ ವಿಚಾರ.

ವಸ್ತು ವಿನಿಮಯದ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅಳತೆಮಾನಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವು. ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಪ್ರಮಾಣ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಸ್ತುವಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಪ್ರಮಾಣವು ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ತೂಕ, ಗಾತ್ರ, ಉದ್ದ, ಅಗಲ ಪ್ರಧಾನವಾಗುತ್ತವೆ. ಸೇರು, ಪಾವು, ಚಟಾಕು, ಕೊಳಗ, ಬಳ್ಳ, ಕಂಡುಗ, ಪಲ್ಲ, ಮಾರು, ಗುಡ್ಡ, ಗೂಡಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಳತೆಮಾಡಿ ಇಂತಿಷ್ಟು ಹಣ ಎಂದು ನಿಗದಿಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬೆಲೆಗಳು ಏರಿಳಿತವಾಗುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಬೆಲೆದು ಬಂದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ 'ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು' ಇಂದು ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದು. ಹಳ್ಳಿಯ ಮತ್ತು ನಗರದ ಜನರು ದಿನನಿತ್ಯದ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗಾಗಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬರಬೇಕು. ಭಾರತ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದೇಶವಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿರುವುದು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬೆಸುಗೆಗೆ ಕಾರಣ. ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿರುವಂತೆ, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ವಸ್ತುಗಳು ಕೂಡ ವಿಶೇಷ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವಿಶೇಷ ವಸ್ತುಗಳು ಮಾರಾಟವಾಗುವುದರ ಹಿಂದೆ ಜನಪದ ಅಳತೆಮಾನಗಳ ಮತ್ತು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಅಳತೆಮಾನಗಳ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದು.

ಇಂದು ನಾವು ಬಯಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗದೆ ನಾವಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಇಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಮೆಜಾನ್, ಪ್ಲಿಪ್‌ಕಾರ್ಟ್, ಹೋಮ್‌ಶಾಪ್‌218, ಗೋಬುಕ್ ಶಾಪಿಂಗ್, ಡೀಲ್‌ಸ್ಟೇಸ್, ಯಾತ್ರಾ ಡಾಟ್‌ಕಾಮ್ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದವು ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದರೆ ನಾವು ಯಾವ ಯುಗದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ? ಎಂದು ಅನಿಸದೆ ಇರಲಾರದು. ಆದರೆ ಈ ನಡುವೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಹೆಗ್ಗುರುತಾದ ಸಂತೆಗಳು ಏಕೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮನ್ನು ಚಕಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಪಂಚದ ಜನರು ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೋ? ಅಥವಾ ಆಧುನಿಕ ವಾಣಿಜ್ಯವು ಜನರಿಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲವೋ? ಎಂಬ ದ್ವಂದ್ವತೆಗಳು ಬಂದಾಗ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಒಂದು ಆಧುನಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವವರು ಮತ್ತೊಂದು ಪಾರಂಪರಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವವರು. ಇವರ ಮನೋಭಾವನೆಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಳತೆಮಾನಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದು ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ.

ವಿದೇಶಿಗನೊಬ್ಬ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತನೊಬ್ಬ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಬೀದಿಬದಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರಂಪರಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದು-ಮುಂದು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ವಿದೇಶಿಗನಿಗೆ ಪಾರಂಪರಿಕ ಜನಪದ ಅಳತೆಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅರಿವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವದೇಶಿ ಶ್ರೀಮಂತನೊಬ್ಬ ಸಮಯದ ಅಭಾವವನ್ನು ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು, ಸುಸಜ್ಜಿತ ಸ್ಥಳವಲ್ಲವೆಂದು ಸಂತೆಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಗಮನಿಸಿದಂತೆ ಇಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮೇಲಿನ ರೀತಿಯ ಕಾರಣವೇ ವರ್ತನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸೂಪರ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದುವರಿದ ದೇಶದ ವಿದೇಶಿಗರಿಗೆ ಭಾರತದ ಬಹುತೇಕ ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಈಗಾಗಲೇ ಇಂತಹ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಸೂಪರ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್, ಆನ್ಲೈನ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ಮೈಸೂರಿನ ದೇವರಾಜ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಪ್ರವಾಸಿ ಸ್ಥಳವಾಗಿ, ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ.

ಭಾರತದಂತಹ ಬಹುತೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಗ್ರಾಮ ಪ್ರಧಾನ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿಯೇ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತಾವು ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಅಥವಾ ಸಂತೆಯಲ್ಲೂ

ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಗರದ ಬಡ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ, ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಿದೆ. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಎಂಬ ಎರಡು ರೀತಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳದಾರರಾಗಿದ್ದು, ಕಂಪನಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಂದ ಮಾರಾಟದ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಸರಕನ್ನು ಮಾರುವುದರಿಂದ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಅಳತೆಮಾನಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಟನ್‌ಗಟ್ಟಲೆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಅಥವಾ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಅಳತೆಮಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಜನಪದರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಎಷ್ಟು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದುದೆಂದರೆ ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದರ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಸಾರಿಗೆ, ಸೂರು, ಕೃಷಿ, ವೈದ್ಯ, ಬೇಟೆ, ಪಹರೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ವ್ಯಾಪಾರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಜನಪದರ ಮೂಲ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ-ಪುಟ್ಟ ಬದಲಾವಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಯಾಂತ್ರಿಕೇತರವಾಗಿ. ಬಹುತೇಕ ಯಾಂತ್ರಿಕೇತರವಾಗಿಯೇ ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಮಾನವನ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಸಾಕು. ಇನ್ನು ಮುಂದುವರಿದು ಸ್ವಲ್ಪ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯು ಬೇಕು. 'ಕಡಲೆಕಾಯಿ'ಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಳೆದು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಡಲೆಕಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೀಜಗಳಿವೆಯೇ? ಜಳ್ಳುಜಳ್ಳು ಆಗಿದೆಯೇ? ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಬಣ್ಣದಿಂದ ತೂಕದಿಂದ, ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವುದರಿಂದ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಯಂತ್ರದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ತರಕಾರಿಗಳು ತಾಜಾ ತನದಿಂದ ಇವೆಯೇ? ಅಥವಾ ಕೊಳಕಾಗಿವೆಯೇ? ಅಥವಾ ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿದೆಯೇ? ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತರಕಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಭವ ಇರಬೇಕು. ಜಾನಪದ ಯಾವಾಗಲೂ ಅನುಭಾವಮೃತ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉಪನ್ಯಾಸಕರನ್ನು ಭತ್ತದ ಮರ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರಂತೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾರುಟ್ಟಿಯ ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವಾಗಲಿ, ತೂಕವಾಗಲಿ, ಅಳತೆಮಾನವಾಗಲಿ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ 'ಫಸ್ಟ್ ರ್ಯಾಂಕ್ ರಾಜು' ಚಲನಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಜು ಎಂಬ ನಾಯಕ ನಟನ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ದೃಶ್ಯ ಇದಕ್ಕೆ ಜ್ವಲಂತ ಉದಾಹರಣೆ. ಸಮುದಾಯದ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯದ ರಾಜು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕು ಖರೀದಿಸುವ ಬಗೆಯಾಗಲಿ ಅದರ ಜನಪದ ಅಳತೆಮಾನಗಳ ಪರಿಜ್ಞಾನವಾಗಲಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಅಳತೆಮಾನಗಳನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿಯೇ ಯೋಚಿಸುವುದು ಒಂದು ರೀತಿ ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆಡೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ

ಜನಪದರ ಜ್ಞಾನ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜು ತಂದೆಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಂತೆ ಜನಪದರಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಎಲ್ಲಾ ಅರಿವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಅಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಫಸ್ಟ್ ರ್ಯಾಂಕ್ ರಾಜು ತರಹದ ಅದೇಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿಗೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಮೌಲ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಲಾಭದ ದುರಾಸೆಯಿಂದ ಆ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಲಾಭಕೋರರು ಹಾಳು ಮಾಡುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಲಬೆರಕೆ ಮಾಡುವುದಿದೆ. ಕಲಬೆರಕೆಯು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದಾಗ ಆಧುನಿಕ ಸುಧಾರಿತ ವಿಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಹಾಲಿಗೆ ನೀರು ಹಾಕಿದಾಗ, ಎಣ್ಣೆ ಕಲಬೆರಕೆಯಾದಾಗ ಮುಂತಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಕಲಬೆರಕೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳ ಅಸಲಿತನ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅವನ್ನು ಯಾಂತ್ರಿಕತೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿಯೇ ಅಸಲಿತನ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಗ್ರಾಹಕನು ಅನುಭೋಗಿಸಿದಾಗ ಅಸಲು ಯಾವುದು? ಕಲಬೆರಕೆ ಯಾವುದು? ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ವಸ್ತುಗಳ ಅಸಲಿತನವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಪರಂಪರಾಗತವಾದುದು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಕುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ.

ಪಾರಂಪರಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಅರಿತಿರುವ ಗ್ರಾಹಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸನ್ನಿವೇಶ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಎಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾರಬೇಕು? ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ. ಆಧುನಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು 'ಅಳಿದು ತೂಗಿ' ಲಾಭವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಲಾಭವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯೇ ಗೌಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾರಂಪರಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತೇ ಬಂಡವಾಳ. ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ ವಿಧಾನಗಳೇ ಬೇರೆಯದೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದು ವಸ್ತುವಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಅಳತೆ ಮೂಲಕ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಯನ್ನು 'ಮಾರುವಿನ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಮೀಟರ್ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಗೂಡಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರುವುದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಬಿಡಿ ಹೂವುಗಳನ್ನು ತೂಕದಲ್ಲಿ, ಚೀಲದ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸೂಪರ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹೂವನ್ನು ಮಾರದಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಅಲಂಕಾರಿ ಕೃತಕ ಹೂವುಗಳು ಮಾರಾಟಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಸೂಪರ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವು ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಶುದ್ಧ ಸುಳ್ಳು. ಮಡಕೆ-ಕುಡಿಕೆ, ಹೂವುಗಳು, ಸೌದೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾರಂಪರಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಡಕೆ-ಕುಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಗಾತ್ರದ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಷ್ಟು, ಡಜನ್‌ಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಎಂಬ ಬೆಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಸೌದೆಗಳನ್ನು 'ಮಣ' ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಾರುವುದು ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತ.

ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅದರ ಪ್ರಮಾಣ ಅಳೆಯುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿ. ಅದೇ ಅಳೆಯುವ ವಸ್ತುವನ್ನೇ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದು ವಿಶೇಷವಾದುದು. ಸೇರು, ಕೊಳಗ, ಪಾವು, ಚಟಾಕು, ಕಂಡುಗ, ಪಲ್ಲ ಮುಂತಾದ ಅಳತೆಮಾನಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯ. ಇವುಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಲೀಟರ್ ಎಂಬ ಆಧುನಿಕ ಅಳತೆಮಾನ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿವುದು. ತೂಕದ ಅಳತೆಗಾಗಿ ತೂಗುವ ಕೋಲನ್ನು ಬಳಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಬೆಣ್ಣೆ ತೂಗಲು ಎರಡು ತಟ್ಟೆಗಳಿರುವ ತಕ್ಕಡಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ತೂಗೋ ಕೋಲನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೂಕ ಹಾಕಲು ತಕ್ಕಡಿ ಮತ್ತು ತೂಕದ ಬಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಧುನಿಕ ತೂಕದ ಬಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತೂಕದ ಬಟ್ಟುಗಳಂತೆ ಬಳಸುವುದು ರೂಢಿ. ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಯಂತ್ರಗಳು ಕಡಿಮೆ ತೂಕದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ತೂಕದವರೆಗೆ ಅಳೆಯುವ ಸಾಧನಗಳೂ ಈಗ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಕೂಡ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನೇತರ ತೂಕ ಮತ್ತು ಅಳತೆಮಾನಗಳು ಅನೇಕ ಮಾದರಿಯವು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ವೀಳ್ಯದೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಳಗದಲ್ಲಿ, ಬಾಳೆ ಎಲೆಯನ್ನು ಪಿಂಡಿಯ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಚಿನ್ನ-ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಂ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಗುಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಗೃಹಬಳಕೆಯ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಕೊಂಡರು 10 ರೂ.ಹಣ ಎಂದು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ ಮಾರಾಟ ತಂತ್ರ ಅನುಸರಿಸುವುದಿದೆ. ಕೇಳಿದಾಗ ಅಳತೆ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಮೊದಲೇ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಪ್ಯಾಕೆಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ ಮಾರಾಟಕ್ಕಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಾಲು ಎಣ್ಣೆ ಜ್ಯೂಸ್ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಲೀಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಳೆಯುವುದು. ನೀರು ಅತಿ ಯಥೇಚ್ಛಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಸಂಪತ್ತು. 50 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಲ್ಲಾದರೂ ನೀರನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವುದು ತುಂಬಾ ವಿರಳವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಅನೈರ್ಮಲ್ಯದಿಂದ ಜಲಸಂಪತ್ತು ಕಲುಷಿತವಾಗಿ ಶುದ್ಧ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಹಕರು ಹಪಾಹಪಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನೀರನ್ನು ಬಂಡವಾಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರು ಹಲವು ಮಂದಿ. ಸದ್ಯ ಶುದ್ಧಗಾಳಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜನರು ಮುಂದೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುವ ಕಾಲ ದೂರವಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ಮಾರಾಟವಾಗುವಾಗ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಅಳತೆಮಾನಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮುಗಿದಾಗ ಮತ್ತೆ ಪಾರಂಪರಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಮಾರಾಟ ಪಾರಂಪರಿಕ ಅಳತೆಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಾನವ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಅದಿರನ್ನು ಹೇರಳವಾಗಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಜೊತೆಗೆ ಖನಿಜಗಳಿಂದ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲನಾಗುತ್ತಿರುವುದು. ಜನರು

ಜಾಗತೀಕರಣದ ಭರಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಉಳಿಸುವ ಭವಿಷ್ಯದ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡದಿರುವುದೇ ದ್ರೋಹವಾಗಿದೆ.

ಕೆಲವು ಯಾಂತ್ರಿಕ ವಸ್ತುಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಪರಂಪರೆಯ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಗ್ರಾಮಫೋನ್ ಒಂದು ರೇಕಾರ್ಡ್ ಆಗಿರುವ ಧ್ವನಿ, ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕೇಳುವ ಯಂತ್ರ. ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನೇ ಕುರಿತ ಯಂತ್ರಗಳು ಅತ್ಯಾಧುನಿಕವಾಗಿ ತಯಾರಾಗಿವೆ 'ಗ್ರಾಮಫೋನ್' ಪರಂಪರೆ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣ. ಹಾಗೆಯೇ ಅದರ ಬಳಕೆ ಅತೀ ವಿರಳ. ಹೀಗೆಯೇ ಮಾರಾಟದ ಮೂಲ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಅಳತೆಮಾನಗಳು ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರುವ ಸಂಭವಗಳುಂಟು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಅಳತೆಮಾನ ಕೈಕೊಟ್ಟರೆ ಜನಪದ ಅಳತೆಮಾನಗಳನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯೂ ಇದೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಇದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಅನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಅಳತೆಮಾನ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಅಳತೆಮಾನಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಮೈಸೂರಿನ ದೇವರಾಜ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಅಳತೆಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಜನಪದ ಅಳತೆಮಾನಗಳ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚು. ಮುಂದುವರಿದ ನಗರವಾಗಿರುವ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನರು ಜನಪದ ಅಳತೆಮಾನವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು ಜಾನಪದ ಸೊಗಡಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಕೈಗನ್ನಡಿ. ಅಂದರೆ ಗ್ರಾಹಕರಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಅಳತೆಮಾನಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆ ದಟ್ಟವಾಗಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾದುದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಅಳತೆಮಾನಗಳು ಲಾಭಕೋರರ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ರಿಮೋಟ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮೂಲಕ ಲಾಭಕೋರ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಅಳತೆಮಾನಕ್ಕಿಟ್ಟು ಸರಕುಗಳ ತೂಕವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವುದು ಜಗಜ್ಜಾಹೀರಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಭವಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಪಾಠ ಕಲಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಜೀವಾನಾನುಭವವೇ ಜಾನಪದ.

ಹೆಚ್ಚು ಬಂಡವಾಳ ತೊಡಗಿಸದ ಬಡ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು 500-1000ರೂ. ಬಂಡವಾಳದಿಂದ ಪಾರಂಪರಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರು ಅಳತೆ ಮಾಡುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಜಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಸಿಗುವ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಮಾರುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೇಡವೆಂದು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವಾಡಿ ಎಸೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಇಂತಹ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯವಹಿಸಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಡವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಬಂಡವಾಳ ತೊಡಗಿಸಲಾಗದ ಅತೀ ಕಡುಬಡವ

ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು. ಟಮೋಟೋ, ಈರುಳ್ಳಿ, ಅರಿಶಿಣ, ಶುಂಠಿ, ಬದನೆ, ಬೆಂಡೆ, ಮೂಲಂಗಿ, ಕೋಸು, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಮುಂತಾದ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ 5ರೂ 10ರೂ 20ರೂಗೆ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವರು ಇವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಂಕ ಕಟ್ಟದೆ ಅಥವಾ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಕಡಿಮೆ ಸುಂಕ ಕೊಡುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿವರು. ಬಡ ಗ್ರಾಹಕರು ಇಂತಹ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಕಡೆ ಧನಾತ್ಮಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಎಂತಹ ಅಳತೆಮಾನಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಅವರು ಬಡ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೇ, ಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೇ, ಶ್ರೀಮಂತ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೇ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿಬಿಡಬಹುದು. ಅಳತೆಮಾನಗಳು ಸಹ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ. 'ಮೊಳ'ದಲ್ಲಿ ಹೂವನ್ನು ಮಾರುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಯೊಬ್ಬ 'ಮೀಟರ್' ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಹೂವು ಮಾರಿದರೆ ಇಷ್ಟುದ್ದ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಕಡಿಮೆ ಬರುತ್ತದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎಂದು ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೂವು ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ಮಾರು ಹೂವನ್ನು ಗ್ರಾಹಕನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸೇರಿನಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಯನ್ನು ಮಾರುವವನು ಕೆಜಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೆ ತೂಕ ಹಾಕಿಸಿ ನೋಡು ಒಂದು ಸೇರು ಹುರುಳಿ ಕಾಳು ಒಂದು ಕಾಲ್ ಕೆಜಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಕೆಜಿ ಹುರುಳಿಕಾಳಿನ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಒಂದು ಸೇರು ಹುರುಳಿಕಾಳಿನ ಬೆಲೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಜನಪದ ಅಳತೆಮಾನಗಳು ಆಧುನಿಕ ಅಳತೆಮಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವಿಧ ತೆರನಾಗಿ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ.

'ಹೊಳೆಗಾಕುದ್ದು ಅಳೆದು ಹಾಕು' ಎನ್ನುವ ಗಾದೆ ಅಳತೆಗೆ ಇರುವ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು. ಅದು ಯಾವುದೇ ಅಳತೆಮಾನವಾಗಿರಲಿ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಅಳತೆಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುವುದು. ವ್ಯಾಪಾರಿ ಕೊನೆಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೂಡ ಅಳತೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಳತೆಮಾನಗಳ ಬಳಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಾಪಾರವೇ ಜರುಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಳತೆಮಾನಗಳು ಬೌದ್ಧಿಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾರು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರದಲ್ಲಿ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದು ಅದರ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಯ ಧ್ಯೋತಕ. ಗ್ರಾಹಕನಿಗೆ ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕೊನೆತನಕ ಅದೇ ವ್ಯಾಪಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಸವಾದಾಗ ಜಗಳ ತಾರಕ್ಕೇರಿ ವ್ಯಾಪಾರದ ಬಾಂಧವ್ಯ ಕೆಡುವುದಿದೆ. ಗ್ರಾಹಕರ ಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಭೂಮಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಳತೆಮಾನಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಪಾರಂಪರಿಕ ಅಳತೆಮಾನಗಳು ಅಳಿದು, ಆಧುನಿಕ ಅಳತೆಮಾನಗಳು ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಳತೆ ಮಾಡುವ ಏಕೈಕ ಸಾಧನ ಎನ್ನುವಂತಹದ್ದಲ್ಲ. ಎರಡು ಅಳತೆಮಾನಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಚಲನಾಶೀಲವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಜನಪದದ ಬೇರಿನಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಹೂವು

ಎಂಬಂತೆ ಅಳತೆಮಾನಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿವೆ. ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದಂತೆ
ತುಸು ಸಂಘರ್ಷವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಲೇ ವಾಣಿಜ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

* * * * *

ಘಟಕ-3: ಗೆಲೆತನ

ಆಶಯ:

ಗೆಲೆತನ

- ಚನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

ಗೆಲೆತನದ ಸುವಿಶಾಲ ಆಲದಡಿ ಪಸರಿಸಿಹ

ತಣ್ಣೆಲ ತಂಪಿನಲಿ ತಂಗಿರುವೆನು;

ಜೀವನದನಂತ ದುರ್ಭರ ಬವಣೆ ನೋವುಗಳ

ಕಾವುಗಳ ಮೌನದಲಿ ನುಂಗಿರುವೆನು.

ಗೆಲೆತನವೆ ಇಹಲೋಕಕಿರುವ ಅಮೃತ

ಅದನುಳಿದರೇನಿಹುದು - ಜೀವನ್ಮತ!

ನಲ್ಲನಲ್ಲೆಯರೊಲವು, ಬಂಧುಬಳಗದ ಬಲವು

ತನ್ನಿಚ್ಛೆ ಪೂರೈಸುವವರ ಛಲವು

ಎಳೆನೇಳನಿತಾದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥ ಹೊಂದಿಹವು

ಎತ್ತಿ ಕಟ್ಟುವರದಕೆ ಮಮತೆ ತೊಡವು.

ಗೆಲೆತನದ ಒಳತಿರುಳ ಬಲ್ಲ ಧರ್ಮ

ಕೇಳು ನಿಜ ಗೆಲೆಯ ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮ!

1. ನೆತ್ತದ ಪ್ರಸಂಗ

- ಪಂಪ

ದುರ್ಯೋಧನನು ಕರ್ಣನಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ನಂಬಿಕೆಯ ಒಳ ಕಾರಣ:

ವಚನ|| ದುರ್ಯೋಧನಂ ನಿನ್ನನ್ ಏತಱೋಳ್ ನಂಬಿದನೆಂದೊಡೆ-ನೀನುಂ ತಾನುಮ್
(=ಅವನೂ) ಒರ್ಮೆ ಗಂಗಾನದೀ ತೀರದೊಳ್ ಬೇಂಟೆಯಾಡುವಲ್ಲಿ ತನ್ನಮೀಪದ ತಾಪಸಾಶ್ರಮದೊಳ್
ಸತ್ಯಂತಪರೆಂಬ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿಗಳಂ ಕಂಡು ಪೊಡಮಟ್ಟ ಇರ್ವರುಮಂ ಪರಸಿ ನಿನಗೆ ಮುನ್ನಮೇಱಲ್
ತರಿಸಿದೊಡೆ, ಸುರ್ಯೋಧನನ್ ಏವಯಿಸಿ, ನಿನ್ನಂ ಪೋಗಲ್ವೇಱ್ಱು-

ಆನಿರೆ ನೀಮ್ ಇದೇಕೆ ದಯೆಗೆಯ್ದಿರೊ ಮೀಂಗುಲಿಗಂಗೆ?
ಪೇಟಿಮೆಂದಾ ನರನಾಥನಂ ತಿಳಿಪೆ ತನ್ನನಿ,
ಭೂಭುಜನೆಯ್ಱೆ ನಂಬಿ-
'ಕಾನೀನ,
ಸಮಂತು ಪಾಟಿಸುವೆನೊಯ್ಯನೆ ಮುಳ್ಳೊಳೆ ಮುಳ್ಳನೆಂದು
ತಾನೀ ನಯದಿಂದೆ ಪೊರೆದಟ್ಟಿಱೋಳ್
ಅಂದು ಒಡನುಂಡನಲ್ಲನೇ!'

ಕರ್ಣನ ಧರ್ಮಸಂಕಟ

ಎನೆಯೆನೆ
ಬಾಷ್ಪವಾರಿ ಪುಳಕಂಬೆರಸೊರ್ಮೆಯೆ ಪೊಣ್ಣೆ-
ಮುನ್ನೆ 'ನೀವೆನಗಿದನೇಕೆ ಪೇಟ್ಟಿರೊ?
ನೆಗೆಟ್ಟೆ ಪೊಗಟ್ಟಿಯನ್ ಅಂಪಿನಂ
ಸುರ್ಯೋಧನನ್ ಎನಗ್ ಒಳ್ಳೆಕೆಯ್ದು ಕೃತಮಂ ಪೆಱಗಿಕ್ಕಿ,
ನೆಗೆಟ್ಟೆ ಮಾಸೆ
ನಣ್ಣಿನ (=ನಂಟುತನದ) ನೆವದಿಂದೆ (ನಾನು)
ಪಾಂಡವರನ್ ಒಳಪೊಕ್ಕೊಡೆ
ನೀಮೆ ಪೇಸಿರೇ (=ಹೇಸುವುದಿಲ್ಲವೇ)?!

ನೆತ್ತಮನಾಡಿ ಭಾನುಮತಿ ಸೋಲೊಡೆ,
ಸೋಲಮನ್ ಈವುದೆಂದು ಕಾಡುತ್ತಿರೆ

ಲಂಬಣಂ ಪಟಿಯೆ

ಮುತ್ತಿನ ಕೇಡನ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಬಳ್ಳುತ್ತಿರೆ,

ಏವಮಿಲ್ಲದೆ-ಇವನಾಯ್ದೂ ತಪ್ಪೆ ಪೇಟೆಮ್ ಎಂಬ

ಭೂಪೋತ್ತಮನಂ ಬಿಸುಟ್ಟು,

ಇರದೆ ನಿಮ್ಮೊಳುಕೊಡೆ-

ಬೇಡನಲ್ಲೆನೇ?' (=ನಾನು ತಿರಸ್ಕಾರಾರ್ಹನಲ್ಲವೇ)

2. ಗೆಲೆಯ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ

- ಯು.ಆರ್.ಅನಂತಮೂರ್ತಿ

ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಆಗಿನ ಇಂಟರ್‌ಮೀಡಿಯೆಟ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ನಾನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಓದಿದವು. ಆಗ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ನನಗೆ ದೂರದ ಗೆಲೆಯ. ನಾನು 'ಸ್ಟೂಡೆಂಟ್ ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ ಕ್ಲಬ್' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯ ರಾಜಕೀಯ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದೆ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಯೆಂದು ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗೌರವ. ಮುಂದೆ ಐವತ್ತರ ದಶಕದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಆನರ್ಸ್ ಓದಲು ನಾನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಕನ್ನಡ ಆನರ್ಸ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ. ನಾನು ಮೊದಲು ಸೊನೆಗಾರರ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ, ನಂತರ ಸುಣ್ಣದ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ, ಕೊನೆಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೋ ಅಥವಾ ಉಚಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯದಲ್ಲೋ, ಕಾಲ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಆತ್ಮೀಯನಾಗುತ್ತ ಹೋದ. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ದುಡ್ಡು ಕಾಸಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದ. ಪ್ರತಿ ಭಾನುವಾರ ಹಾಸ್ಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪೆಶಲ್ ಊಟ ಇರುತ್ತಿತ್ತು ನನಗೆ, ಸುಬ್ಬಣ್ಣನ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ತಿಂಡಿ ಕೂಡ ಅವನೊಂದಿಗೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕ್ಲಾಸಿದ್ದಾಗ ಚಕ್ರರ್ ಹೊಡೆದೋ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗಲೋ ಅವನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕುತು ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಕಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕುರಿತು ನಾವು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಸಮಾಜವಾದಿ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆಗೆ ತೊಡಗುವುದು ನನಗೆ ಒಂದೇ ವಿಷಯದ ಎರಡು ಹಂತಗಳಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು. ಸುಬ್ಬಣ್ಣನಿಗೆ ನಾನು ಗಾರ್ಕಿಯ ಕಥೆಗಳ ಹೆಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿದೆ, ಶೆಲ್ಲಿಯನ್ನು ಓದಿಸಿದೆ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ನನಗೆ ಸತತವಾಗಿ ಪಂಪನನ್ನು, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು, ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹೀಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಗುಂಗಿನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಸದ್ಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವ ಕಷ್ಟದ ಪರಿವೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಫೀಸು ಕೊಡಲು ಹಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶಾಂತವೇರಿ ಗೋಪಾಲಗೌಡರಿಂದ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಥವಾ ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಅಣ್ಣಯ್ಯನಿಂದ ಅಥವಾ ಸುಬ್ಬಣ್ಣನಿಂದ ಅಥವಾ ಆ ದಿನಗಳ ನನ್ನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಗೆಲೆಯ ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟನಿಂದ. ಸಮಾಜವಾದದಲ್ಲಿ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನಗಿದ್ದ ಭರವಸೆ ಎಷ್ಟೆಂದರೆ ಸದ್ಯದ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೃಣ ಸಮಾನವೆನ್ನಿಸುವಷ್ಟು ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧವೂ ಒಂದು ಸಮಾಜವಾದಿ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಸದ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೇ ನನಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತ್ತು.

ಈಗಲೂ ಒಂದು ಘಟನೆ ನೆನಪಿದೆ, ಒಮ್ಮೆ ನನಗೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಾಗಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ನಮ್ಮೂರಿನ ಒಬ್ಬ ಹಿರಿಯರ ಬಳಿ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅವರು ಸಣ್ಣ ಮಾತಾಡಿ ಆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದನ್ನು ಉಮ್ಮುಷ್ಪಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಸುಣ್ಣದ ಕೇರಿಗೆ ನಾನು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಹಣ ನನಗೆ ಅಇವಾಗದಂತೆ ಸಿಟ್ಟಿನ ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಚೂರು ಚೂರಾಗಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ಗೆಳೆಯ ಸುಬ್ಬಣ್ಣನ ಬಳಿ ಹಣವಿಲ್ಲದ ದಿನ ಅದಾಗಿರಬೇಕು.

ಸುಬ್ಬಣ್ಣನಿಗೆ ನಾಟಕದ ಹುಚ್ಚು ಎಷ್ಟೆಂದರೆ ಯಾವ ಕಂಪನಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದರೂ, ಗೆಳೆಯರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಾಟಕ ನೋಡಲು ಅವನು ಹಾಜರು. ಇಂತಹ ಷೋಕಿಗಳಿಗಾಗಿ ಹಣ ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ ಅವನೂ/ನಾನೂ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಆತ್ಮೀಯ ಗಂಗಾಧರನೂ ನೂರಡಿ ರಸ್ತೆಯ ಗಿರಿಯಪ್ಪನ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಿಸ್ಟ್ ವಾಚುಗಳನ್ನು ಗಿರವಿಯಿಟ್ಟು ಹಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ಹಲವು ಜೋಕುಗಳು ಇದರ ಸುತ್ತಲೇ. ಅವನಿಗೆ ಹಣ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿ ನಮ್ಮ ವಾಚು ಪಡೆಯುವುದು ತಡವಾದರೆ ನೂರಡಿ ರಸ್ತೆಯ ಸಂಚಾರದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೇ ನಾವು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಒಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲೋ ನಡೆದು ಹೋಗುವಾಗ ಸುಬ್ಬಣ್ಣನನ್ನು ಹೆದರಿಸಲು “ಏ ಗಿರಿಯಪ್ಪ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ನೋಡು” ಎಂದೆ. ಕೂಡಲೇ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ನಡೆಯುವ ಭಂಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಒಂದು ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಂಟನಾಗಿ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ನಡೆಯತೊಡಗಿದ-ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾಗಿ. ಇವತ್ತಿಗೂ ಆ ಘಟನೆ ನೆನಪೆಂದರೆ ನನಗೆ ನಗು ಬರುತ್ತದೆ. ಬಾಲ್ಯದ ಆತ್ಮೀಯ ಗೆಳೆತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಈ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಸಂತೋಷಗಳು ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದುವು. ನನ್ನ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಸುಬ್ಬಣ್ಣನ ಜೊತೆಗಿನ ಸಹವಾಸದ ಇಂತ ನೆನಪುಗಳು ಹಲವಾರು ಇವೆ.

ನನ್ನ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಪರಮ ರಸಿಕನಾಗಿದ್ದ. ಏನನ್ನೇ ಓದಲಿ, ಏನನ್ನೇ ನೋಡಲಿ, ಅದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕಟವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿದ ಕಾರಂತರ ಎಲ್ಲಾ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನೂ ಅವನ ಉತ್ಕಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಕಂಡದ್ದು, ಅನುಭವಿಸಿದ್ದು. ಸುಬ್ಬಣ್ಣನನ್ನು ಏಳಿದರೆ ಅವನು ಆಗ ಓದಿದ ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿಯಾನು. ನಿಜವೆಂದರೆ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಖಚಿತವಾದ ಇಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನೆಂದೇ ನನ್ನ ನೆನಪು. ನಾನು ಅವನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದೆ.

ಆನರ್ಸ್ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಸುಬ್ಬಣ್ಣನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಜನರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕೌಶಲ್ಯ ಸಾಧಿಸಿತ್ತು. ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನ ‘ಮಿತ್ರಮೇಳ’ ಎಂಬ ನಾಟಕ ಬಳಗದ ಸಕ್ರಿಯ ಸದಸ್ಯ ಅವನಾಗಿದ್ದ. ನಾನಾದರೂ ಅದರ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದವನು. ಪ್ರೊ ರಂಗಣ್ಣನವರಿಗಾಗಿ ‘ಬಾಗಿನ್’

ಎಂಬ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅವನು ಹಾ.ಮಾ.ನಾಯಕರೊಂದಿಗೆ ಏರಿ ಹೊರತಂದಿದ್ದ. ಈಗಲೂ ನನಗೆ ತುಂಬ ಸುಂದರ ಎನ್ನಿಸುವ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅಡಿಕೆ ಬೆಳೆಗಾರರ ಪರವಾಗಿಯೂ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಹಲವು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದನಾನು ಅವನನ್ನು ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. “ಏನೋ, ಒಂದೇ ಲೇಖನವನ್ನು ನೀವು ತಿನ್ನುವ ಅಡಿಕೆ”, ‘ತಾವು ತಿನ್ನುವ ಅಡಿಕೆ, ನಾವು ತಿನ್ನುವ ಅಡಿಕೆಯೆಂದು ನೀನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ.” ನಾವು ಪರಸ್ಪರ ಗೌರವ ಪ್ರೀತಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಈ ರೀತಿಯ ಲೇವಡಿಯಿಂದಲೇ.ಆಗಿನಂತೆ ಈಗಲೂ ಕೂಡ.

ಆನರ್ಸ್ ಮುಗಿಸಿ ನಾನು ಅಧ್ಯಾಪಕ ವೃತ್ತಿಗೆ ಇಳಿದು ಹಲವು ಸಂಕೋಚಗಳ ನಡುವೆಯೇ ನನನ್ನ ಮಾನಸಿಕ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರೆ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಸಂಬಳದ ಹಂಗಿಲ್ಲದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಇಳಿದುಬಿಟ್ಟ. ಅವನ ಆಗಿನ ರಸೈಕದೃಷ್ಟಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಅರ್ಥ ಕುಶಾಲಿನ, ಅರ್ಥ ಗಂಭೀರದ ಟೀಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಜೀವನಕ್ರಮ ಈ ಆಯ್ಕೆಯಿಂದಾಗಿಯೇ ಹಲವು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಐಕ್ಯವಾಗುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಆಗಿನ ಅವನ ಕವನ ಸಂಕಲನ ‘ಹೂ ಚಿಲ್ಲಿದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ’ ಎಂಬುದು ಸೌಂದರ್ಯದ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ ಹುಡುಕಾಟವೆಂದು ನನಗೆ ಅತ್ಯಪ್ಪಿ ತಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ‘ದಶರೂಪಕ’ವನನ್ನು ಅವನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದದ್ದು ಅವನ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮೀರಿದ ಒಂದು ಪ್ರೌಢ ಕೆಲಸವೂ ಆಗಿತ್ತು.

ಸುಬ್ಬಣ್ಣನ ಚೇತನ ಎಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ ತನ್ನ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯಿತೆಂಬುದು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿ.ಊರಿಗೆ ಮರಳಿದವನೇ ಒಂದು ಸೊಗಸಾದ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದ. ಅದು ತಾನಿರಲು ಮಾತ್ರವೇ ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆಯಲ್ಲ. ತನ್ನ ಅಪಾರ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಲು ತಕ್ಕ ವೈಶಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಅವನು ಕಟ್ಟಿದ್ದು. ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದ ಸ್ವತಃ ಕವಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದ ಪಂಡಿತ ನರಸಿಂಹ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಮಗಳಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಶೈಲಜಾಳನ್ನು ಅವನು ಮದುವೆಯಾದ್ದು ಅವನು ಆಯ್ದು ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಸಹಜತೆಯನ್ನೂ ತಂದು, ಸುಬ್ಬಣ್ಣನ ಕಲಾಸಾಹಸಗಳು ಗೃಹಸ್ಥ ಧರ್ಮದ ಒಂದು ಅಂಶವೆನ್ನುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಹೆಂಡತಿ ಸಂಗೀತಗಾರಳಾದರೆ ತಾಯಿ ಪ್ರಕಟನೆ ಬಯಸದ ಧ್ಯಾನಶೀಲೆ ಸಾಹಿತಿ. ಈಗ ಅವನ ಮಗ ಅಕ್ಷರನೂ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿ ಬರಹಗಾರ.

ತನ್ನೂರಿಗೆ ಮರಳಿದ ಮೇಲೆ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಮೊದಲು ತನ್ನ ಅಡಿಕೆ ತೋಟವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಈಚೆಗೆ ಅಪರೂಪವೆನ್ನಿಸುವ ಶ್ರೀಮಂತನಾದ. ತನಗೆ ಇಷ್ಟ ವಾದುದರಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಪಡೆದು ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಹಲವು ರಸಿಕರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು

ನಾಟಕ ಆಡುವುದರಲ್ಲಿ ಆಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ. ಹೀಗೆ 'ನೀಲಕಂಠ ನಾಟ್ಯ ಸೇವಾ ಸಂಘ' ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತು - ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಮಾದರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಂತೆ.

ನಮ್ಮ ಗೆಳೆತನವೂ ಗಾಢವಾಗುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಉಂಡು, ತಿಂದು ಸುಖವಾದ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿ ಕಾಡಿನ ದಾರಿಗಳನ್ನು ಅಲೆದು, ಯಕ್ಷಗಾನ ನೋಡಲು ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಸೆಯಾದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಸುಬ್ಬಣ್ಣನ ಸದಾ ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲಿನ ಮನೆಗೆ, ಅಲ್ಲಿ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಶೈಲಜಾ, ಅವನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗ ಅಕ್ಷರ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋದುದನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ನನ್ನ ಸಂಸಾರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗೆಳೆಯರಿಗೂ, ರಾಜಕೀಯ ಮಿತ್ರರಿಗೂ ಸುಬ್ಬಣ್ಣನದು ಸ್ವಂತ ಮನೆಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು.

ಮುಂದಿನದು ಕನ್ನಡದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಯಿತು ಎನ್ನಿಸುವ ಆದರ್ಶಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸುಬ್ಬಣ್ಣನ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೀಪದಂತೆ ಸಜೀವವಾಗಿ ಉಳಿದು ಬೆಳೆದಿವೆ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಈಗ ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ಉತ್ಕಟನಾದ ರಸಿಕ ಮಾತ್ರನಲ್ಲ. ಅವನ ರಸಿಕತೆ ತನ್ನ ಜೀರ್ಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಪಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದುದನ್ನು ಮೈದಾಳುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ ಬಂದಿದೆ. ಕೆಲವರು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಂಸ್ಥೆ ಕಟ್ಟಬಲ್ಲದು. ಆದರೆ ತಾವೇ ಉತ್ತಮ ಸೃಜನಶೀಲ ಲೇಖಕರಾಗಿರಬೇಕಿಲ್ಲ. ಸೃಜನಶೀಲ ಲೇಖಕರಂತೂ ಯಾವ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನಾದರೂ ಹಾಳು ಮಾಡಬಲ್ಲ ಉದ್ದೇಶದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಪಡೆದವರಾಗಿರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಸ್ವತಃ ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಬರಹಗಾರನೆಂದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಿನಿಮಾ ಕುರಿತ ಅವನ ವಿಮರ್ಶೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಉತ್ತಮ ಬರಹಗಳಾಗಿವೆ. 'ರೋಶ್‌ಮಾನ್' ಬಗ್ಗೆ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಬರೆದಿದ್ದು ಮತ್ತು ಲೋಕ ಶಾಕುಂತಲಾ ದ ಬಗೆಗಿನ ಅವನ ಲೇಖನ ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸಿದೆ.

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ತಾನು ಬದುಕುವ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕ್ರಮವನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಬದುಕಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಹೊಳವನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಊರಿನ ಹುಡುಗಿಯರು ಮದುವೆಯಾಗಿ ತಾವು ಹೋಗುವ ಊರು ಬೆಂಗಳೂರು ಆಗಿದ್ದರೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಅದು ತೆಳು ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಉತ್ಕಟ ರಸಿಕನಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಪ್ರಯೋಗಶೀಲ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷನಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಈಗೊಬ್ಬ ಸಮಕಾಲೀನ ಭ್ರಷ್ಟರನ್ನಾಗಿ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾನೆ. ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿ ಅವನನ್ನು ಕಂಗಡಿಸಲಾರವು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನು ಬೆಳೆದ ನೆಲ ಮತ್ತು ಅವನು ತನ್ನ ಕನಸನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿರುವ ನೆಲ-ಅದರ ಗುಣವೇ ಅಂಥದಾಗಿದೆ. ಈಗಿನ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಪೈಪೋಟಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನನ್ನು ಕೂಡ ಈ ತನ್ನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ತೊಡಗಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನಿಜವಾದ ಪುಣ್ಯವಂತನೆಂದರೆ ಸುಬ್ಬಣ್ಣನೇ.

3. ಸ್ನೇಹ

– ಸ್ಯಾಮುಯಲ್ ಜೋಸೆಫ್

ಅನು: ಎಸ್.ದಿವಾಕರ

ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಅದೇ ತಾನೆ ಪ್ರವಾಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಳು.ಅಂದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ? ಆದರೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ಯಾರಾದರೂ ಬಂದು ನಮಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟರೇನುಮಾಡುವುದು? ಯಾಕೋ ಇಂಥ ಸಂತೋಷದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ನಿರಾಶೆಯಾಯಿತು. ನಾನು “ಅವನ ಮನೆಗೋ ಇಲ್ಲ, ಇವಳ ಮನೆಗೋ ಹೋಗಿ ಬರೋಣ” ಎಂದು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದೆ. “ಅವರೇ ಯಾರಾದರೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇಗ ಹೋಗೋಲ್ಲ. ನಾವೇ ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ನಮಗೆ ಯಾವಾಗ ಏಳಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೋ ಆಗ ಮೇಲೆದ್ದು ಮನೆಗೆ ಬಂದುಬಿಡಬಹುದು” ಎಂದೆ.

ಸರಿ, ನಾವು ಒಂದಿಷ್ಟು ತಡಮಾಡದೆ ಮಿಸೆಸ್ ಕ್ಲಿಂಗ್‌ಲೆಗಳ ಮನೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟೆವು. ಮಿಸೆಸ್ ಕ್ಲಿಂಗ್‌ಲೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಾಗ ಬಂದು ಹೋಗುವ ರೂಢಿಯಿದ್ದುದರಿಂದ, ಮೊದಲು ಅವಳ ಮನೆಗೇ ಹೋಗುವುದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆವು.

ಮಿಸೆಸ್ ಕ್ಲಿಂಗ್‌ಲೆ ಒಂದು ರೀತಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಹೆಂಗಸು; ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಒಂದು ಶಾಲೆಯ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಆಗಿದ್ದವಳು.ಆದರೆ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಇಡೀ ಜಗತ್ತೆ ತಲೆಕೆಳಗಾದಾಗ ಆಕೆ ತನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೂ ಮೊದಲಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೇನೂ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಜನರ ಜೊತೆ ಅವಳು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದುದೇ ಏನನ್ನೋ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವಂತಹ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ. ಯಾವನಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾ ಎಂದರೆ ಮುಗಿಯಿತು. ಅವಳು ತಕ್ಷಣ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನ ಮನೆಗೆ ಆಗಾಗ ಹೋಗಿಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಆಗಿದ್ದಾಗಲೇ ನನ್ನವಳಿಗೆ ಅವಳ ಪರಿಚಯವಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ ಮಿಸೆಸ್ ಕ್ಲಿಂಗ್‌ಲೆ ತನ್ನ ಆ ಕಾಲದ ಸ್ನೇಹಿತರು ಯಾರು ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಬಡಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಅಷ್ಟೆ; ತುಂಬಾ ಸ್ನೇಹ, ಸಲಿಗೆ. ನನ್ನವಳ ಮೊದಲ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು. ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಾನೂ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆ; ಆದರೆ ಮಾತಾಡಿಸಿದ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಜನ ಪರಸ್ಪರನ್ನು ಶತ್ರುಗಳ ಹಾಗೆ ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಒಬ್ಬ ತನ್ನ ನೆರೆಯವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಮಾತಾಡದಿದ್ದರೂ ಅವರು ಸ್ನೇಹಿತರೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಮಿಸೆಸ್ ಕ್ಲಿಂಗಲ್ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಳು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ದಿವಾನಿನ ಮೇಲೆ ಅವಳ ಮೂವರು ಗೆಳತಿಯರು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ನನಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರ ಪರಿಚಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಒಳಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟ ತಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಂದಿಸಿದೆ. ನಾನು ಇಂಥವನು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ; ಹಾಗೆಯೇ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೇನು ಎಂದು ಅವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವ ಗೋಜಿಗೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.

ಮಿಸೆಸ್ ಕ್ಲಿಂಗಲ್ ನಮ್ಮತ್ತ ಆತ್ಮೀಯವಾಗಿ ನೋಡಿ, ಮುಗುಳ್ಳುಕ್ಕು ಎಂದಿನಂತೆ ಏನೇನೋ ಹರಟತೊಡಗಿದಳು. ನಾನು ನಾಲಗೆ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನನ್ನಲ್ಲೇ ಅಂದುಕೊಂಡೆ: 'ಇವಳ ವಿರುದ್ಧ ನನಗೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇದೊಂದು ಪೀಡೆ. ಒಂದು ದಿನ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕೆಂದೇ ಯಾರನ್ನೂ ಗಮನಿಸದೆ ನಾನು ನನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರೋಣ ಅಂತ ಇಟ್ಕೊಳ್ಳೋಣ. ಆಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಈ ಹೆಂಗಸು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು? ಹೇಗಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಸಾಕು, ಕೂಡಲೇ ನನ್ನ ಯೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಿದಂತೆ. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇವಳನ್ನು ಬಲ್ಲೆ, ನಿಜ. ಅಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ನಾನು ಇವಳಿಗೇ ಸೇರಿದವನೆಂದು ಅರ್ಥವೆ' ನಾನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕುದಿಯ ತೊಡಗಿದೆ. 'ಎದುರಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಬಂದಾಗ ನನಗೂ ಅವರಿಗೂ ನಡುವೆ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಹೋದರೆ, ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದುದನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಅರ್ಥ. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ನೆರೆಯವನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈಗ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಮತ್ತೆ ಜನ್ಮವತ್ತಿ, ಬಂದಿದ್ದೇವೆ' ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಂತೂ ಆಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ.

ನಾನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ಮಿಸೆಸ್ ಕ್ಲಿಂಗಲ್ ನನ್ನವಳತ್ತ ತಿರುಗಿ, "ಹೂಂ, ನೀನು ಯಾತ್ರೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ, ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನರು ಸುಖಪಡ್ತಾ ಇದ್ದರು" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ನಂತರ ನನ್ನ ಕಡೆ ಬೆರಳು ಮಾಡಿ ನಗುತ್ತಾ "ಚೆಂದ ಚೆಂದ ಇರೋ ಹುಡುಗಿಯರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರಿದ್ದರು ಅಂತ ನಾನು ಹೇಳ್ತಲ್ಲ-ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಗೆ" ಎಂದು ಸೇರಿಸಿದಳು.

ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸುಖದ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸುಖ ಕೊಡುವಂಥದೇನೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈಕೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ "ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನರ ಹತ್ತಿರ ಚೆಂದ ಚೆಂದದ ಹುಡುಗಿಯರು ಬರಿದ್ದರು. ಅವರ ಜೊತೆ ನಿಮ್ಮವರು ತುಂಬ ಸುಖವಾಗಿದ್ದರು" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನನಗೆಷ್ಟು ಕೋಪ ಬಂದಿತೆಂದರೆ ಮೈಯೊಳಗಿನ ಮೂಳೆ ಮೂಳೆಯೂ ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಧಿಗ್ಗನೆ ಮೇಲೆದ್ದು ಅವಳನ್ನು ವಾಚಾಮಗೋಚರ ಬೈಯತೊಡಗಿದೆ. ಗೊತ್ತಿದ್ದ

ಕೆಟ್ಟಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನೂ ಬಿಡದೆ ಅವಳ ಮುಖಕ್ಕೆಸೆದೆ. ಅವಳು, ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆ! ಮಿಸೆಸ್ ಕ್ಲಿಂಗ್‌ಲ್ ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿದ್ದಳಷ್ಟೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ನಾನು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕೋಪಗೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಬೇಕು? ಆದರೆ ನನಗೆ ಅಸಾಧ್ಯ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತ್ತು. ಬಾಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದೊಂದು ಮಾತೂ ಶಾಪವಾಗಿ ಸಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೆ ನನ್ನವಳ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಕೂಡ ಹೇಳದೆ ಹೊರಬಂದೆ.

ಹೊರಗೆ ಬರುವಾಗ ಮಿಸೆಸ್ ಕ್ಲಿಂಗ್‌ಲ್ ಮೂವರು ಗೆಳತಿಯರನ್ನೂ ದಾಟಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಇವರಲ್ಲೊಬ್ಬಳು “ಮಿಸೆಸ್ ಕ್ಲಿಂಗ್‌ಲ್ ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿದ್ದೇ ವಿಚಿತ್ರ” ಎಂದು ಅಂದಂತೆ ಕೇಳಿಸಿತು.

ಹೆಂಡತಿ ನನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಮೌನವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಬೇಸರವಾಗಿದ್ದಂತೂ ಸ್ಪಷ್ಟ. ಬೇಸರ ಮಿಸೆಸ್ ಕ್ಲಿಂಗ್‌ಲ್‌ಳನ್ನು ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕಲ್ಲ; ನಾನು ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕೆರಳಿದೆನಲ್ಲ ಎಂದು. ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಏನೂ ಹೇಳದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಸರಿ, ನಾವು ಒಂದು ಮಾತೂ ಆಡದೆ ನಡೆಯುತ್ತ ಹೋದೆವು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಂದಿ ಸಿಕ್ಕಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ ಪರಿಚಯ ನನಗಿತ್ತು. ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಯಾರೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದವನು ಹೀಬ್ರೂ ಭಾಷೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಮೇಷ್ಟ್ರು. ಅವನು ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ. ಈಗ ಯಾವ ಪತ್ರಿಕೆ ನೋಡಿದರೂ ಅವನದೇ ಬರವಣಿಗೆ. ಈ ಮೇಷ್ಟ್ರುಗಳು ಒಂದು ರೀತಿ ಹಾಡಿದ್ದೇ ಹಾಡುವ ಕಿಸಬಾಯಿ ದಾಸರಿದ್ದಂತೆ. ಆದರೆ ಅವನ ಒಂದು ಲೇಖನ ಮಾತ್ರ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಬರೆದವನು ಎದುರಿಗೇ ಇರುವಾಗ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದೆ? ಒಳ್ಳೆ ಸೊಗಸಾದ ಲೇಖನ ಎಂದೆ. ಅವನ ಮುಖ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬೆಳಗಿತು. ತನ್ನ ಜೊತೆಗಾರರನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿದ. ಒಬ್ಬ ಪೋಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಸೆನೇಟರ್ ಆಗಿದ್ದ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಿಸೆಸ್ ಕ್ಲಿಂಗ್‌ಲ್‌ಳ ಆ ಮೂವರು ಗೆಳತಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳ ಅಣ್ಣ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲವೋ? ಬಹುಶಃ ನಾನೇ ತಪ್ಪಾಗಿ ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಈ ನಗರವನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಮಗೇನನ್ನಿಸುತ್ತೆ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪ್ರವಾಸ ಹೋಗಿಬಂದಿದ್ದ ನನ್ನವಳಿಗೆ ದಣಿವಾಗಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ನನ್ನ ವರ್ತನೆಯಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಬೇಸರ ಬೇರೆ. ಸರಿ, ನಾನಿನ್ನು ಬರ್ರೇನೆ ಎಂದು ಅವರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡೆ.

ಆದರೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ನನಗಾಗಿ ಕಾಯದೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಹೇಳದೆ ಹೋದಳಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗೇನೂ ಸಿಟ್ಟು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸುಸ್ತಾಗಿರುತ್ತಿರುವಾಗ, ಬೇಸರವಾಗಿರುವಾಗ ಅಪರಿಚಿತರ ಮುಂದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಲ್ಲುವುದೆಂದರೆ ಯಾವ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಕಷ್ಟವೇ.

ನಾನು ಒಬ್ಬನೇ ನಡೆಯುತ್ತ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಳಿಸಿದಾಗ ಒಂದು ಲಕೋಟಿಯೋ ಅಥವಾ ಆಗದವೋ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತು ಓದತೊಡಗಿದೆ: “ಬುಕ್ ಆಫ್ ಜೋಬ್ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜೋಬನ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು ಪವಿತ್ರಾತ್ಮನಾದ ಆ ದೇವರ ಸಂಕಷ್ಟಗಳೇ. ಯಾಕೆಂದರೆ ದೇವರು ಭಗವದ್ವೈರಿಯಾದ ಸೇಟನ್‌ನ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೇವಕ ಜೋಬ್‌ನನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದ. ಅಂದರೆ ಜೋಬ್‌ನ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದದ್ದು ದೇವರ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು...” ಬೈಬಲಿನ ಹಳೆಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಾನು ಈ ರೀತಿ ಬರೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಲಕೋಟಿಯ ಸಮೇತ ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿ ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾಗದವನ್ನೂ ಓದುವ ಮೊದಲು ಅಥವಾ ಓದಿದ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಹರಿದು ಹಾಕುವುದು ರೂಢಿ.

ಆಮೇಲೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೋ ಹುಡುಕಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡೆ. ಏನೇನೋ ಯೋಚನೆಗಳಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ್ದೆ. ಈಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನಾನು ಹಿಂದೆಂದೂ ನೋಡಿರದ ರಸ್ತೆ. ಈ ನಗರದ ಇತರ ರಸ್ತೆಗಳಿಗಿಂತ ಇದು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಭಿನ್ನವಲ್ಲ, ನಿಜ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ ರಸ್ತೆ. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಅಂಗಡಿಗಳೂ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಷಾಪ್‌ವಿಂಡೋಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಚಿಲ್ಲಿದ ಬೆಳಕು. ಮನೆಯಿಂದ ಬಹದೂರ ಬಂದು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ್ದೇನೆ; ಬೇರೊಂದು ರಸ್ತೆ ಹಿಡಿದೇ ಮನೆ ತಲುಪಬೇಕು. ಆದರೆ ಯಾವ ರಸ್ತೆ ಎಂದು ಕಳವಳಗೊಂಡೆ. ಎರಡೂ ಕಡೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬೇಲಿಯಿದ್ದ ಬೇಲಿಯಿದ್ದ ಒಂದು ಪಾವಟಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿಹೋದರೆ ಒಂದು ಹೂವಿನ ಅಂಗಡಿ. ಅಲ್ಲಿ ಐದಾರು ಮಂದಿ ಹೂಗಳಿಗೆ ಬೆನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಅವರ ನಡುವೆ ಡಾ|| ರೈಶೆಲ್ ನಿಂತುಕೊಂಡು ವ್ಯಾಕರಣ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ನಾನು ಅವನನ್ನು ಏನು ಸಮಾಚಾರ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ “ದಾರಿ ಯಾವುದು... ಎಂದು ಉಗ್ಗ ತೊಡಗಿದೆ. ನನಗೆ ರಸ್ತೆಯ ಹೆಸರೇನೂ ಮರೆತಿರಲಿಲ್ಲ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಮನೆಯ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ, ಆ ದಾರಿ ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಭಾವನೆಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗಲಾರವು. ನಾನು ಕಂಗೆಡದೆ.ಕೇವಲ ತಮಾಷೆಗೆ ಕೇಳಿದಂತೆ ನಟಿಸಿದೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಮೈತುಂಬ ತಣ್ಣಗೆ ಕೊರೆಯುವ ಬೆವರು. ಏನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೋ ಅದೇ ಬಯಲಾಗುವಂತಾಯಿತು.ಆ ರಸ್ತೆ ಎಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಮತ್ತೆ ಕೇಳಬಯಸಿದಾಗ ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಅದರ ಹೆಸರು ಬಾಯಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಡಾ|| ರೈಶೆಲ್ ಅವಾಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತ. ಅವನು ತನ್ನ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ವಿವರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾನು ಮಧ್ಯೆ ತಲೆ ಹಾಕಿದೆ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರು ನನ್ನನ್ನು ಅಣಕಿಸುವ ಹಾಗೆ ನೋಡುತ್ತ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದರು. ನಾನು ಈ ಕಡೆ ಆ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ. ನನ್ನ ರಸ್ತೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನೋಡಿದೆ.ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನನ್ನದು ಹಂಬೋಲ್ಡ್ ರಸ್ತೆಯೆಂದೂ ಇನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವೆಸ್ಟ್‌ಸ್ಟ್ರೀಟ್ ಎಂದೂ ಅನಿಸಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಿಚಾರಿಸೋಣ ಎಂದು ಬಾಯಿ ತೆರೆದರೆ ಸಾಕು ಅದು ಹಂಬೋಲ್ಡ್ ರಸ್ತೆಯೂ ಅಲ್ಲ, ವೆಸ್ಟ್‌ಸ್ಟ್ರೀಟೂ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ವಿಳಾಸವಿರುವ ಕಾಗದವೇನಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಬಹುದೆಂದು ಜೇಬಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದೆ. ನಾನಿನನ್ನೂ ಹರಿದು ಹಾಕದ ಎರಡು ಕಾಗದಗಳೇನೋ ಸಿಕ್ಕಿದುವು.ಆದರೆ ಅವು ನಾನು ಖಾಲಿಮಾಡಿದ್ದ ಹಳೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಕಾಗದಗಳು. ಈಗಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಾಗದ.ಅದನ್ನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಹರಿದುಹಾಕಿದೆ.ಈಗ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇರುವ ನಗರಗಳ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳ, ದೊರೆಗಳ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ, ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ಮತ್ತು ಕವಿಗಳ, ಮರಗಳ ಮತ್ತು ಹೂವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಜೋರಾಗಿ ಹೇಳತೊಡಗಿದೆ-ಬಹುಶಃ ಹೀಗಾದರೂ ನನ್ನ ರಸ್ತೆಯ ಹೆಸರು ನೆನಪಾಗಬಹುದು ಎಂದು. ಇಲ್ಲ, ನೆನಪಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಡಾ|| ರೈಶೆಲ್‌ನ ಸಹನೆ ಮಿತಿಮೀರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಕಾಲಿನಿಂದ ನೆಲ ಉಜ್ಜತೊಡಗಿದೆ. 'ನಾನಿಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಜಾಗ ಖಾಲಿ ಮಾಡಲು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ' ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ನಾವು ಸ್ನೇಹಿತರು, ಮನುಷ್ಯರು ಅಲ್ಲವೆ?ಇಷ್ಟು ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲು ಮನಸ್ಸಾದರೂ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತದೆ? ಇವತ್ತು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಪ್ರವಾಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಂತಿರುಗಿದ್ದಾಳೆ. ಈಗ ನನ್ನ ವಿಳಾಸ ಮರೆತಿದೆಯೆಂಬ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಅವಳ ಬಳಿ ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಡಾ|| ರೈಶೆಲ್ "ಈ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಹತ್ತಿ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಬಾ" ಎಂದ.ಅವನ ಈ ಅಸಂಗತ ಸೂಚನೆ ಕೇಳಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.ಆದರೆ ಅವನು ನನ್ನ ತೋಲು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಹತ್ತಿದೆ.

ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಯಾಣ. ರೈಲೆಲ್ ಯಾಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಈ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಎಳೆದು ಕರೆತಂದ ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದು ಹಾಗಿರಲಿ, ನಮ್ಮ ರಸ್ತೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ದೂರ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ವಿಧಾನ ಇದು. ಯಾಕೋ ನನ್ನ ಜೊತೆ ರೈಲೆಲ್ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾನೇ ನೋಡಿದಂತೆ ನೆನಪಾಯಿತು. ತಕ್ಷಣ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು, ಅವನಿಂದ ದೂರವಾದೆ.

ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯಿಂದ ನೆಗೆದು ಹೊರಬಂದಾಗ ನಾನು ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸಿನ ಬಳಿ ನಿಂತಿದ್ದೆ. ಕೂಡಲೇ ತಲೆಯಲ್ಲೊಂದು ವಿಚಾರ ಹೊಳೆಯಿತು: ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನೆಯ ವಿಳಾಸ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಹೇಗೆ? ತಲೆ ಉತ್ತರಿಸಿತು: ಹುಶಾರು, ಅಲ್ಲಿರುವ ಕ್ಲಾರ್ಕ್ ಇವನೊಬ್ಬ ಹುಚ್ಚ ಎಂದುಕೊಂಡಾನು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಸ್ವಸ್ಥನಾಗಿರುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅವನ ಮನೆ ಎಲ್ಲಿದೆ ಅಂತ ಗೊತ್ತೇ ಇರುತ್ತೆ. ಸರಿ, ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಒಬ್ಬನಿಗಾಗಿ ಕ್ಲಾರ್ಕ್‌ನ್ನು ವಿಚಾರಿಸು ಅಂತ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ.

ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಡ್ರೆಸ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಧಡಿಯನೊಬ್ಬ ಒಳಗೆ ಬಂದ. ಇನ್‌ಷೂರೆನ್ಸ್ ಏಜೆಂಟಾಗಿದ್ದ ಅವನು ಸಂತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಕೈಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದು ಏನನ್ನೋ ಬಡಬಡಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಅಸಾಧ್ಯ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನನ್ನ ರಕ್ತ ಕಂದಿಯಿತು. “ಏನಿ, ಮರ್ಯಾದೆ ಇಲ್ಲಾ. ಇಬ್ಬರು ಮಾತಾಡ್ತಾ ಇರೋವಾಗ ಮಧ್ಯೆ ಬಂದು ಬಾಯಿ ಹಾಕ್ತೀರಲ್ಲಾ” ಎಂದುಬಿಟ್ಟೆ. ಹೌದು, ನಾನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿ. ಆದರೆ ತುಂಭಾ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲೇ ಸಭ್ಯತೆಯ ಸೂಚನೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಏಜೆಂಟು ನನ್ನನ್ನು ಬೆಕ್ಕಸಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡಿದ. ನಾನು ನಿನಗೇನು ಮಾಡಿದೆ?ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಅವಮಾನಿಸುತ್ತೀಯೆ?ಎಂದು ಕೇಳುವಂತಿತ್ತು. ಅವನನ ಮುಖ. ಈಗ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದುಬಿಟ್ಟರೆ ಅಸಾಮಿ ಬಡಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು “ನಾನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲೇಬೇಕು. ಅದನ್ನೇ ಹುಡುಕ್ತಾ ಇದೀನಿ. ನಮ್ಮ ರಸ್ತೆಯೇ ಮರೆತು ಹೋಗಿದೆ.ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಲಿ” ಎಂದು ಕೂಗಿ ಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದೆ. ಅವನು ಒಳಗೇ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನಗತೊಡಗಿದ.ನನ್ನ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ ಸುತ್ತ ನೆರೆದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಜನರೂ ಅಷ್ಟೇ ಈ ಮಧ್ಯೆ ಕ್ಲಾರ್ಕ್ ತನ್ನ ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದ. ಕೊನೆಗೂ ನನ್ನ ವಿಳಾಸ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ.

ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸಿನ ಎದುರಿಗೇ ಒಂದು ಕಾಫಿಹೌಸ್ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಜಾಕೋಬ್ ತ್ಸೋರೆಫ್ ಇದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದೆ.ಜಾಕೋಬ್ ತ್ಸೋರೆಫ್ ಇನ್ನೊಂದು ನಗರದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕರ್ ಆಗಿದ್ದವನು. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅವನ ಪರಿಚಯವಿತ್ತು. ನಾನು ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಾಗ ಅವನು ಹಣ ಕಳಿಸಿದ್ದ. ಅದನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಭೇಟಿಯೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಂದಾದರೂ ಇಸ್ತೇಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಜೊತೆ ಮಾತಾಡಿಯೇ ತೀರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹಾಗೆ ಅಂದುಕೊಂಡು

ಹತ್ತಿರ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ತಕ್ಷಣ ಕಾಫಿ ಹೌಸಿನೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಅವನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವನ ಹೆಸರೆತ್ತಿ ಕೂಗಿದನು. ನನ್ನ ಕಡೆ ತಲೆ ತಿರುಗಿಸಿದವನು ಏನೂ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆ ಇವನು ಮಾತಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹವನ್ನೇ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟನೇ ಎಂದು ಬೆರಗಾಯಿತು. ನಾನು ಎಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಇವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಹೋಯಿತೇ?

ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ “ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕಾಣಿಸೋಲ್ಲ” ಎಂದು ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದ. ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡಿದೆ. ಹೌದು ಅವನಿಗೆ ಕುರುಡ. ಈಗ ನಗಬೇಕೋ ಅಳಬೇಕೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗಿದ್ದೀಯ, ನಿನನ್ನು ಮನೆಯವರು ಹೇಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡೆ. ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ಕೇಳಿದ್ದು ನನ್ನ ಮನೆಯ ದಾರಿ ಯಾವುದು ಎಂದು. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಕೆಳಗೆ ಎರಡು ಮಡಿಕೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿದವು. ಆದರೆ ಮೂಲಕ ಅವನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತಿತ್ತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ತಡಕಾಡುತ್ತಾ ಅವನು ಮಗನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ “ಈತ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ” ಎಂದ, ನಾನು ತಲೆಯಾಡಿಸಿ, “ಹೌದು, ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿದ್ದೆ, ಈಗಲೂ ಆಗಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದೆ. ಆದರೆ ಹುಡುಗನ ಮೇಲೆ ಅವನ ತಂದೆಯ ಮಾತಾಗಲಿ, ನನ್ನ ಮಾತಾಗಲಿ ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸದಂತೆಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ತೋರೆಫ್ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, “ಹೋಗು, ಈ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ಮನೆ ಹುಡುಕಿಕೊಡು” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಹುಡುಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಕದಲದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ತಂದೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರಲು ಅವನಿಗೆ ಏನೇನೂ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಕೊನನೆಗೆ ಹುಡುಗ ತನ್ನ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ನನ್ನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ. ಅವನ ಎರಡು ಸುಂದರ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಘಳ ಘಳ ಮಿನುಗಿದವು. ನಾನು ನನ್ನ ಮನೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದೆ.

ಓದುಪಠ್ಯ:

ಮಾಂಸದ ವಿಲಾಪ

- ಕಾಲಿಂದಿ ಚರಣ್ ಪಾಣಿಗ್ರಹಿ

- ಅನು: ಎಸ್.ವಿ.ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್

ಜಾಲಿ ಮತ್ತು ಡೋರಾ ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಬಿಟ್ಟಿರಲಾರರು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಜಾಲಿ ಕಾಯಿಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಡೋರಾ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಅದರ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರ ಕೂಗಾಟವೂ ಇದರ ಮುಂದೆ ನಿಷ್ಫಲವಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತೇನೂ ಮಾಡಲು ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದೆ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಅದರ ಊಟ ಉಪಚಾರಕ್ಕೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಡೋರಾನ ಕಾಲು ಒಮ್ಮೆ ಘಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಡೋರಾನ ಶಕ್ತಿ ಅಸದಳ ಎಂದೇ ಜಾಲಿಯ ನಂಬಿಕೆ. ಆದರೂ ಇದು ಏಕೆ ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳಿಂದ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗದು ಜಾಲಿಗೆ. ಅದರ ಕಾಲನ್ನು ನೆಕ್ಕೆ ನೆಕ್ಕೆ ನೋವು ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿಯೇ ಇತ್ತು.

ಡೋರಾ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಜಾತಿಯ ಬೇಟಿನಾಯಿ. ಆದರೆ ಜಾಲಿ ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಜಿಂಕೆ. ಡೋರಾ ಲಂಡನ್ ಮಹಾನಗರದಿಂದ ಬಂದದ್ದಾದರೆ ಜಾಲಿ ಒರಿಸ್ಸಾದ ದಟ್ಟ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದದ್ದು. ಡೋರಾ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ. ಜಾಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಶಾಖಾಹಾರಿ. ಆದರೂ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಇವರಿಬ್ಬರ ಮಧ್ಯೆ ಮಿತ್ರತ್ವ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತ್ತು.

ಡೋರಾನ ಕಾಯಿಲೆಯನ್ನು ವಾಸಿ ಮಾಡಲು ಜಾಲಿ ಅದರ ಸರ್ವಾಂಗಗಳನ್ನೂ ನೆಕ್ಕೆ ನೆಕ್ಕೆ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಅಂತೂ ಡೋರಾ ಗುಣಮುಖನಾಗಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಓಡಾಡಲು ಶಕ್ತವಾಯಿತು. ಕೆಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಸಂತ ಋತು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹೂವಿನ ಸುಗಂಧ ಹರಡಿತು. ಆನಂದದ ಅಲೆ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿರುವ ರಹಸ್ಯಮಯ ದೇಶವನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಆನಂದದಿಂದ ಕುಣಿಯುತ್ತ ನೆಗೆಯುತ್ತ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನತ್ತ ಓಡಿದವು. 2ಓಡುವ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರ ಮಧ್ಯೆ ಬಹಳ ಅಂತರವಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲೇ ಒಂದು ಕಲಾತ್ಮಕ ಸೌಂದರ್ಯ ಇತ್ತು. ಡೋರಾ ಓಡುವಾಗ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಉದ್ದ ಗೆರೆಯನ್ನು ಎಳೆದಂತೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಅದರ ಕಣ್ಣು, ಮೂಗು, ಕಾಲು, ಮುಖ ಒಂದೂ ಕಾಣಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜಾಲಿ ಓಡುವ ವಿಧಾನವೇ ಬೇರೆ. ಅದರ ಕಾಲು ನೆಲವನ್ನೇ ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯ ಮಾಡುತ್ತ ತೇಲುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ಎರಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಜಮೀನನ್ನಾರರಿಗೆ ಬಹಳ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು. ವಿಲಾಯಿತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದುದರಿಂದ ಒಂದು ನಾಯಿಗೆ 'ಡೋರಾ' ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಹೆಸರನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. 'ಜಾಲಿ' ಸಹ

ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ಹೆಸರೂ ಇತ್ತು. ದಿನದ ಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಕಛೇರಿಯ ಹೊರಗಿನ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಸೇವನೆಗಾಗಿ ಸುತ್ತಾಡಲು ಹೊರಟಾಗ ಈ ಎರಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಸಹಚರರಂತೆ ಹೊರಟು ನೆಗೆದು.ಆಟವಾಡಿ ಅವರ ಆಯಾಸವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಬೇಟೆಯಿಲ್ಲಂತೂ ಡೋರಾನ ಅಗತ್ಯ ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಬಹಳ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಜಾಲಿಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಇದೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೂ ಜಾಲಿಗೂ ಮಹತ್ವ ದೊರೆತಿತ್ತು.

ಜಮೀನ್ದಾರರು ಓಡಾಡಲು ಹೊರ ಹೊರಟಾಗ ಜಾಲಿ ಅವರ ಹಸ್ತವನ್ನು ನೆಕ್ಕುತ್ತ ಕಾಲಿನ ಮಧ್ಯೆ ನುಸುಳುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಡೋರಾ ಏನಾದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಹಿಂದುಳಿದರೆ ಅಂಬಿನಂತೆ ಮತ್ತೆ ತೂರಿಹೋಗಿ ಅದರ ಮುಂದೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ, ಬಾಲ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಕಾಲಿನ ಮಧ್ಯೆ ನುಸುಳಿ ನಡಿಗೆಯ ವೇಗವನ್ನೇ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಯಾವುದಾದರೂ ಮತ್ತೊಂದು ನಾಯಿ ಜಾಲಿಯತ್ತ ಆಶಾದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರಿದರೆ ತೀರಿತು, ಅದು ಓಡಿ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಕಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನುಸುಳಿ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಡೋರಾ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಅತ್ತ ದೃಷ್ಟಿ ಹೆರಿಸಿದೊಡನೆ ಹೊಸ ನಾಯಿ ವಿನೀತಭಾವದಿಂದ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ, ಬಾಲ ಮುದುಡಿಕೊಂಡು ನಾಗಾಲೋಟದಿಂದ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.ಏತಕ್ಕಿಂತಲೇ ಡೋರಾನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಲ್ಲ ನಾಯಿಗಳಿಗೂ ಅರಿವಿದೆ. ಡೋರಾ ಸಹ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನದ ಗೌರವವನ್ನು ಎಂದೂ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಓಡುವ ನಾಯಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ತನ್ನ ಅಲ್ಪತನವನ್ನು ಎಂದೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಜಮೀನ್ದಾರರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ನಡೆಸಿದ್ದು ರಾಯಪುರದಲ್ಲಿ. ಒಳ್ಳೆ ಆಧುನಿಕ ವ್ಯವಹಾರದ ವ್ಯಕ್ತಿಮೆದು ಭಾಷಿ. ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನಗಳೊಡನೆ ಸೇರುವಾಗ ಅಂಗಿ ತೊಟ್ಟು ಪಂಚೆ ಉಟ್ಟು ಶುದ್ಧ ಭಾರತೀಯರಾಗಿ ಬಂದರೆ ವಿದೇಶಯರ ಬಳಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಉಡುಗೆ ತೊಟ್ಟು ಸಾಹೇಬರಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ.ರಜಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಬಳಿ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜನಗಳ ಆತಿಥ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅತಿಥಿಗೃಹವನ್ನೂ ಸಹ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಲಿ, ಡೋರಾ ಎರಡೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲದೆ ವಿವಿಧ ಹಕ್ಕಿಗಳು, ಕೋತಿಗಳು, ಕರಡಿ, ಮೀನು ಮುಂತಾದವುಗಳೂ ಇದ್ದುವು. ಇವರ ಭವನ ಸಣ್ಣ ಮೃಗಾಲಯವೇ ಆಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಡೋರಾ ಮತ್ತು ಜಾಲಿಯ ಆಪ್ತ ಮಿತ್ರಳಾಗಿದ್ದಳು.ತಾನು ಬದುಕಿರುವುದೂ ಸಹ ಅವುಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಎನ್ನುವಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವಳು ಆತ್ಮೀಯಳಾಗಿದ್ದಳು. ದಾದಿಯ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಆಡುವಾಗ ಅವಳು

ಮೃದುವಾದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕೀಳುತ್ತಾಳೆ. ಜಾಲಿ ಓಡಿ ಬಂದು ಅವಳ ಮುಂದೆ ಮುಖ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಡೋರಾ ಸಹ ಓಡಿ ಬಂದು ಅವಳ ಸುತ್ತ ನೆಗೆದು, ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಆಟವಾಡಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ ಪುಟ್ಟ ಯಜಮಾನತಿ 'ನೀನು ತಿನ್ನು' 'ನೀನು ತಿನ್ನು' ಎಂದು ಹುಲ್ಲನ್ನು ಅದರ ಬಾಯಿಗೆ ತುರುಕುತ್ತಾಳೆ. ಅದು ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡದೆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿ ತಾನು ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠ ಸೇವಕ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಜಮೀನ್ದಾರರು ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ಆರಾಮಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಈ ಎಲ್ಲ ಆಟ ನೋಡಿ ಪುಳಕಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಜಮೀನ್ದಾರರು ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಬಾರಿ ಕಡಿ ಕಲೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ದೇಶೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ತಾತ್ಸಾರ ಭಾವನೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದೇಶದ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿ ಬಂದರೂ ಅವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಆದರಾತಿಥ್ಯ ಮಾಡದೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಸಭ್ಯ, ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಸದ್ಭಾವನೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದರು. ಆದರೂ ಜನರಿಗೆ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುದುಕರು ಇವರನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟ, ವಿಧರ್ಮ ಎಂದು ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ದುಂದುಗಾರ, ಪ್ರಜಾಪೀಡಕ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ವಿದೇಶೀಯರೊಡನೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೇರುವುದು ಮತ್ತು ಜೀವನ ಕ್ರಮದಲ್ಲೂ ಅವರನ್ನೆ ಅನುಸರಿಸುವುದು, ಜನಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಮುಖ್ಯ ಅಪರಾಧವಾಗಿತ್ತು. ಇವರ ತಿಂಡಿ, ತೀರ್ಥ, ಪೋಷಾಕು, ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಅನುಕರಣೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಂಯಮದಿಂದ ಇವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಇವರು ಸಿದ್ಧರಿರಲಿಲ್ಲ.

ಚಳಿಗಾಲದ ರಜಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಜಮೀನ್ದಾರರ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದಾಗಿ ಪೋಲೀಸ್ ಡಿ.ಆರ್.ಜಿ. ಸಾಹೇಬರು ಕಾಗದ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿ ಹಾಗೂ ಮಗ ಅಥವಾ ಮಗಳು ಸಹ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಡಿ.ಆರ್.ಜಿ. ಸಾಹೇಬರು ಜಮೀನ್ದಾರರ ಹಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರು. ಈ ಸಲ ಅವರು ಪತ್ನಿ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಬರುವವರಿದ್ದಾರೆ. ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಅತಿಥಿಗೃಹದ ಶುಚಿ ಹಾಗೂ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆಯ ಬೇಟೆ, ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಬೇಟೆ, ಬೇಟೆಗೆ ಅಟ್ಟ ಎಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು-ಇವಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧತೆಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಜನರನ್ನು ಕಟಕ್ಗೆ ಸಹ ಕಳುಹಿಸಿ ಆಗಿದೆ. ಆಳುಕಾಳುಗಳೆಲ್ಲ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಪುರಸೊತ್ತು ಇಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಸಲದಂತೆ ಈ ಸಾರಿಯೂ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಹಿಂದುಗಡೆ ಬೈಗಳ ಮಳೆ ನಡದೇ ಇದೆ.

ಸಾಹೇಬರು ಆಗಮಿಸುವ ಸಮಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಂತೆಯೇ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋದರು. ನಿಶ್ಚಿತ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಹೇಬರು ಆಗಮಿಸಿದರು. ಅವರ ಪತ್ನಿ, ಪುತ್ರರೊಡನೆ ಅವರನ್ನು ಕಂಡ ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಜಮೀನ್ದಾರರ ಮನೆಯಲ್ಲಂತೂ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಂಭ್ರಮ. ಕೋಲಾಹಲ. ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಪುರಸೂತ್ರೇ ಇಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಓಡಾಡುವವರೇ. ಇಂದು ಅತಿಥಿಗಳು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಭೋಜನವಾದ ನಂತರ ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಹೊರಡುವುದು ಎಂದು ಜಮೀನ್ದಾರರು ಅತಿಥಿಗಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಸ್ಥಳ-ನಿಬಿಡ ಕಾಡು, ಜಮೀನ್ದಾರರ ಮನೆಯಿಂದ ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡು-ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮನೆಯಾಗಲಿ, ಹಳ್ಳಿಯಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ನೌಕರರು, ಅಡಿಗೆಯವನು, ಬಿಟ್ಟು ಆಳುಗಳು ಆಗಲೆ ಸಾಮಾನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿಯಾಗಿದೆ. ಇವರ ಹಿಂದುಗಡೆ ಸಾಹೇಬರ ಪರಿವಾರ, ಜಮೀನ್ದಾರರು, ಅವರ ಎರಡು ಬೇಟೆನಾಯಿಗಳು ಹಾಗೂ ಡೋರಾ ಮತ್ತು ಜಾಲಿ ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಟರು. ಜಾಲಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾದ ಪ್ರಮೇಯವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಡೋರಾ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇರಲಾರದು. ಹಾಗೇನಾದರೂ ಒಂದನ್ನೇ ಕರೆದೊಯ್ದರೆ ಸಮಯ ಕಾದು ಅದು ಜಾಲಿಯ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪುಟ್ಟ ಯಜಮಾನತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆ ಸಹ ಪಡೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಎರಡು ದಿನಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿಗೆ ಡೋರಾ ಮತ್ತು ಜಾಲಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಕೂಡದೆಂದು ಆಕೆಯ ಆದೇಶವಿದೆ.

ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ಹಬ್ಬದ ನಗು, ಸಂತೋಷ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸಾಹದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಯ ಹೇಗೆ ಕಳೆಯಿತು ಎಂಬುದೇ ಯಾರಿಗೂ ಅರಿವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾಡಿನಲ್ಲೇ ಐದು ದಿನಗಳು ಸಂದುಹೋದವು. ಆ ಕಾಡುಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ಸಹ ಸಾಹೇಬರ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತೊಂದರೆ ಆಗದ ಹಾಫೆ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಕೋಲಾಹಲಪೂರ್ಣ ನನಗರದ ಜೀವನದೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕಾಡಿನ ವಾಸ ಅತ್ಯಂತ ಹರ್ಷಪೂರಿತವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಎರಡು ದಿನಕ್ಕಿಂದು ಬಂದು ಆಗಲೇ ಐದು ದಿನಗಳು ಸಂದುಹೋಗಿವೆ. ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವ ಯೋಚನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂದು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳೂ ಮುಗಿದು ಹೋಗಿವೆ. ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೊರಡಲೇಬೇಕು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಸಾಹೇಬರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಜಮೀನ್ದಾರರೂ ಹೊರಟರು. ಹಿಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳೂ ಸಾಹೇಬರ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು ಆಟ, ತಮಾಷೆ, ಹಾಡು

ನೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಮಹದಾನಂದಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಇಂದು ಅವರು ಬೇಟೆಗಾರರ ಜೊತೆ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಆಳುಕಾಳುಗಳು ಒಂದು ಕಾಡು ಬೆಕ್ಕನ್ನೂ ಸಹ ಹೊಡೆಯದೆ ಬೇಟೆಗಾರರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲೇ ಬಹಳ ಸುಸ್ತಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಶಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಇಬ್ಬರು-ಮೂವರು ಹೊರಡಬೇಕಾಯಿತು. ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಗುರಿ ತಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಹಕ್ಕಿ ಗುರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಅಸಂಭವವಾಗಿತ್ತು. ಹಕ್ಕಿಗಳು ಪುನಃ ಮರಗಳು ಮೇಲೆ ಕೂಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆಗಳನ್ನಾದರೂ ಹುಡುಕೋಣವೆಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಶಿಕಾರಿಗಳೂ ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಹೋದರು. ಹಲವು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆದರೂ ಏನನ್ನೂ ಶೋಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮೂರು ಜನ ಆಳುಗಳನ್ನು ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು.ಆದರೆ ಅವರು ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಇಲ್ಲವೋ ಅಥವಾ ಒಂದೆಡೆ ಕುಳಿತು ಬೀಡಿ ಸೇದುತ್ತಲೋ ಅಡಕಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೆರಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತ ಕಾಲ ಕಳೆದರೂ ತಿಳಿಯದು. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಬೇಟೆಗಾರರು ಮಾತ್ರ ಅವರನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಕಾಡಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಶಿಬಿರದಿಂದ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿ ದೂರ ಹೋಗಿದ್ದುದು ಯಾರ ಅರಿವಿಗೂ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಂಜೆ ಆವರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಟ್ಟದ ಶಿಖರದ ಹಿಂದೆ ಸೂರ್ಯ ಅಡಗ ಹತ್ತಿದ. ಆದರೆ ಸಂಜೆಯ ಕೆಂಪು ಪಶ್ಚಿಮದ ದಿಗಂತವನ್ನು ಆವರಿಸಿತ್ತು. ಈ ಇಬ್ಬರು ಶಿಕಾರಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೃಗದ ಕೆಂಪು ರಕ್ತ ಕಾಣುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಭೂಮಿಯತ್ತ ನೆಟ್ಟದೃಷ್ಟಿ ಕೀಳದೆ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವರಿಗೆ ಆಕಾಶದತ್ತ ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಸುವ ವ್ಯವಧಾನವೆಲ್ಲಿ? ಕೆಂಪು ದಿಗಂತ ಕಂಡ ಮೂವರು ಆಳುಗಳೂ ಹರಟೆ ಕೊಚ್ಚುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಶಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೊರಟರು.

ಇಂತಹ ದಟ್ಟ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದಿನದ ಬೆಳಕಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ದುಸ್ಸಾಧ್ಯ.ಇಬ್ಬರು ಶಿಕಾರಿಗಳೂ ಗಾಢಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದರು.

ಮಳೆಯ ತಂಪು ಗಾಳಿ ಇವರಿಬ್ಬರ ದೇಹಕ್ಕೆ ಬಡಿದಾಗ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೋಡಿದರು.ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮಳೆ ಬರುವ ಸೂಚನೆಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಶಿಬಿರದಿಂದ 3-4 ಮೈಲಿ ದೂರ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಳೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಶಿಬಿರ ತಲುಪುವುದು ಅಸಂಭವ. ಆದರೆ ಮತ್ತೇನೂ ಮಾಡಲರಿಯದೆ ಹೆಗಲಿಗೆ ಬಂದೂಕನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಿಲಿಟರಿ ಓಟ ಓಡಹತ್ತಿದರು.ಗುಂಡು ತಗುಲಿ ಓಡುವ ಮೃಗದ ಆಕ್ರಂದನ, ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಓಡುವ ಶಿಕಾರಿಗಳ ಅಟ್ಟಹಾಸದ ನಗು ಇಂತಹ ಅನುಭವದ ನೆನಪೂ ಅವರಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹೂ... ಹೂ... ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತ ಮೋಡ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಇವರ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿತು. ಎಲ್ಲೂ ನಿಲ್ಲಲು ಆಸೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಸುತ್ತಲೂ ಗಾಢಾಂಧಕಾರ. ಬಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಭಯಂಕರ

ಶಬ್ದ ಬೇರೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದೆ.ಭಯಭೀತರಾದ ಇಬ್ಬರೂ ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ ರಸ್ತೆ ಹುಡುಕುತ್ತ ನಡೆದರು.ಬಟ್ಟೆಯೆಲ್ಲಾ ತೊಯ್ದು ಥರಥರ ನಡುಗುತ್ತ, ನೀಳ ಉಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ಇಬ್ಬರೂ ಶಿಬಿರ ಸೇರಿದಾಗ ರಾತ್ರಿ ಎಂಟು ಗಂಟೆ.

ರಾತ್ರಿಯ ಊಟಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಿದ್ಧತೆಯೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಯೋಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಬೇಟೆ ಕೂಡ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಬೆಳಗ್ಗೆಯೇ ಶಿಬಿರ ಬಿಡಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದುದರಿಂದ ರಾತ್ರಿಯ ಊಟಕ್ಕೆ ಏನೂ ಏರ್ಪಾಡು ನಡೆಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಏನು ಮಾಡಲೂ ತೋಚದಾಗಿದೆ.ಜಮೀನ್ದಾರರ ಮನೆಯೂ ಇಲ್ಲಿಂದ 12-14 ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸಾಮಾಜಿ ತರುವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ. ಮೋಟಾರ್ ರಸ್ತೆ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿದೆ. ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಮತ್ತು ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಲಾಯಕ್ಕಾದ ಆಹಾರವಸ್ತುಗಳು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ದೊರೆಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಲ್ಲದೆ ಮಾಂಸ ಇಲ್ಲದೆ ಸಾಹೇಬರ ಭೋಜನ ನಡೆಯದು. ಇಂದು ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ದಣಿದಿದ್ದಾರೆ.ಇದೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಚಿಂತೆ. ಜಮೀನ್ದಾರರ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ಏರ್ಪಾಡಿನ ಹೊರೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೂ ಸಾಹೇಬರಿಗೂ ಚಿಂತೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಶಿಕಾರಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಜನರನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಸಾಮಾನನ್ನು ತರಿಸುವುದರಲ್ಲಿದ್ದರು. ಸಾಹೇಬರೇ ಬೇಟೆ ಖಂಡಿತಾ ಸಿಗುತ್ತದೆಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ತಡೆದಿದ್ದರು. ಈಗ ಮಾಡುವುದೇನು? ಜಮೀನ್ದಾರರು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ನೌಕರ-ಚೌಕರರ ಮೇಲೆ ರೇಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಸಾಹೇಬರು ಮುಗುಳ್ಳುಗುತ್ತ ನುಡಿದರು. “ವೆಲ್‌ಲೆಟ್ ಮಿ ಡಿವೈಸ್ ಸಮ್ ಮೀನ್ಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಡಿನ್ನರ್ (ರಾತ್ರಿಯ ಊಟಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ನಾನೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ).” ಜಮೀನ್ದಾರರು ಮುಗುಳ್ಳುಗೆಗೆ ಮುಗುಳ್ಳುಗೆಯಿಂದಲೇ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು. “ವೆಲ್.” ಸಾಹೇಬರು ನುಡಿದರು “ವೋಂಟ್ ಯು ಮೈನ್ಡ್ ಟು ಸ್ಪೈರ್ ಯುವರ್ ಹಾರ್ಟ್?ಇಟ್ ವಿಲ್ ಮೇಕ್ ಎ ಸಮ್ಪ್ಲಿಯಸ್ ಫೀಸ್ಟ್ ಅಂಡ್ ಯು ಕೆನ್ ಹ್ಯಾವ್ ಎ ಲಾಟ್ ಆಫ್ ದೆಮ್ ಫ್ರಂ ದಿ ಜಂಗಲ್ಸ್, ವೋಂಟ್ ಯು ಲೈಕ್ ದಿಸ್ ಐಡಿಯಾ?”(ತಾವು ತಮ್ಮ ಜಿಂಕೆ ಕೊಡಲು ಏನಾದರೂ ಅಡ್ಡಿ ಇದೆಯೇ?ಅದರಿಂದ ಭರ್ಜರಿ ಊಟ ತಯಾರಿಸಬಹುದು. ಮತ್ತು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಬಹಳ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಹೇಗಿದೆ ನನ್ನ ಯೋಜನೆ)”

ಜಮೀನ್ದಾರರು ಏನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಹೇಬರ ಮಾತು ಮುಗಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದು ಉತ್ತರಿಸಿದರು.“ಓಹ್, ಎಸ್, ಇಟ್ ಈಸ್ ಎ ಫಾಯಿನ್ ಐಡಿಯಾ” (ಓಹ್, ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಯೋಚನೆ).ಆದರೂ ಜಾಲಿಯನ್ನು ನೆನೆದೊಡನೆ ಎದೆಯ ಬಡಿತ ಜೋರಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರು ಜಾಲಿಯ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿದ್ದ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಮಮತೆಯೇ ಕಾರಣ. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಇವರು ತಮ್ಮ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವಿದೇಶಿ ಮಿತ್ರನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬೇಟೆಯ ಕೌಶಲವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಕಾಡಿಗೆ

ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಜಾಲಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದರು.ಆಗ ಇದರ ತಾಯಿ ಇದಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಜಮೀನ್ದಾರರ ಗುಂಡು ತಗುಲಿ ಪಾಪ, ತಾಯಿ ಅಸು ನೀಗಿತ್ತು. ಮುಗ್ಧ ಸಣ್ಣ ಮರಿ ನಿಶ್ಯಂಕೆಯಿಂದ ಹಾಗೇ ನಿಂತಿತ್ತು. ಜಮೀನ್ದಾರರ ಕಡೆಯವರು ಇದನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಹೋದರೂ ತಾಯಿ ಸನಿಹದಲ್ಲೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ನಿಂತಿತ್ತು. ವಿದೇಶಿ ಬಂಧುವಿನಿಂದ ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಪ್ರಶಂಸೆ ದೊರತಿದ್ದರೂ ಹಸುಗೂಸಿನ ಶಾಂತ ಕಣ್ಣನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ತಾಯಿಯ ಹತ್ಯಾಕಾರಿ ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಅಂದಿನಿಮದ ಅದೇನೋ ಒಂದು ತರಹ ವಿಶೇಷ ಮಮತೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ.

ಜಾಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಅದರ ಮಾಂಸವನ್ನು ಒಂದು ದಿನ ತಿನ್ನಬೇಕಾಗಬಹುದೆಂದು ಇವರು ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ಯೋಚಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಶಿಕಾರಿ ಹೃದಯ ಸಹ ಬಹು ಸಂಕುಚಿತಗೊಂಡಿತು. ಆದರೆ ಇಷ್ಟು ಸಂಭಾವಿ ಅತಿಥಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಜಮೀನ್ದಾರರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದ ಸಾಹೇಬರು ಬಹಳ ಆನಂದದಿಂದ ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಅದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾದರು. ತಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಬೇಟೆ ಆಡಿದ ಹೊರತು ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಹ ಅನೇಕ ಜನರನ್ನು ಕೊಂದುದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ಭಾರಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಎಂದಾದರೂ ಬೇಟೆ ಸಿಕ್ಕದೆಹೋದರೆ ಕೊಲ್ಲುವ ಆಸೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲಾರದೆ ಇವರಿಗೆ ಕೋಳಿ, ಕುರಿಯನ್ನಾದರೂ ಕೊಂದಾಗಲೇ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು. ಗಂಡನ ಈ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತ ಅವರ ಪತ್ನಿ ಹೇಳುವುದುಂಟು - ಶಿಕಾರಿ ದೊರಕದ ಒಂದು ದಿನ ಸಾಹೇಬರು ತಮ್ಮ ಕತ್ತನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು.

ಜಾಲಿ ಮತ್ತು ಡೋರಾ ಒಂದರ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ ಇರಿಸಿ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಪರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಡೋರಾ ಬಳಿ ಹೋಗುವುದು ಅಪಾಯವನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿದಂತೆಯೆ. ಡೋರಾ ಮತ್ತು ಜಾಲಿ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಜಮೀನ್ದಾರರ ನೌಕರ ಮಾಧಿಆ ನನ್ನುಳಿದು ಮತ್ತಾರು ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜಮೀನ್ದಾರರು ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದೊಡನೆ ಮಾಧಿಆನೆ ಹೋಗಿ ಜಾಲಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಅವನ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಡೋರಾ ಬಗುಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಮಾಧಿಆ ಸುಮ್ಮನಿರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಆತನ ಸ್ವರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮಾಧಿಆ ಜಾಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಾಗ ಡೋರಾ ಬಹಳ ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡಿತು. ವಿವಶನಾದ ಮಾಧಿಆ ಜಾಲಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಡೋರಾನನ್ನೂ ಸರಪಣಿ ಹಿಡಿದು ಕರೆದೊಯ್ಯಬೇಕಾಯಿತು. ಡೋರಾ ಅಸಾಧಾರಣ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ಸಾರಿ ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾಲಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಕಾರಣವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಊಹಿಸಲು

ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಾಧಿಆ ಡೋರಾನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಜಾಲಿಯನ್ನು ಅಡಿಗೆಯವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ. ಡೋರಾಗೆ ಸಂದೇಹ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆದರೂ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗದೆ ಸುಮ್ಮನಾಯಿತು. ಅತಿಥಿ ಸಾಹೇಬರು ತಮ್ಮ ಹಿಂಸಾವೃತ್ತಿಯ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಸನ್ನದ್ಧರಾದರು. ಚೂರಿಯ ತೀಕ್ಷ್ಣಧಾರೆ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿತು.

ಇಬ್ಬರು ಅಡಿಗೆಯವರು ಜಾಲಿಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಿರಿಸಿದರು. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಸಾಹೇಬರು ಚೂರಿ ಆಡಿಸುವಾಗ ಜಾಲಿ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಿತೆಂದು. ಜಾಲಿಯ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಎಲ್ಲಿ? ಅದು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಕ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಹಾಗೂ ದುಃಖ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಸಮಯಗಳಲ್ಲೂ ಜೊತೆಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತ ಡೋರಾ ಕಡೆ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತು. ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದಾಗ ಸುಖದುಃಖಗಳ ಸಂಗಾತಿ ಡೋರಾನನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ವಿಶ್ವಾಸ ಇರಿಸಿದ್ದ ತನ್ನ ಯಜಮಾನರನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಹತ್ತಿತು. ಜಮೀನ್ದಾರರು ಗೆಳೆಯನ ಪತ್ನಿ, ಪುತ್ರಿಯರೊಡನೆ ಸವಿಮಾತನಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಜಾಲಿಯತ್ತ ಓರೆ ನೋಟ ಬೀರಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ನೋಡಿದರೂ ನೋಡದವರಂತೆ ಸುಖ, ದುಃಖ ಸಮಿಶ್ರ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದರು. ಅದರತ್ತ ನೋಡಿದರೆ, ಅದೆಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಬಿಡುವುದೋ, ತನ್ನ ಅಪರಾಧ ಹೊರಬೀಳುವುದೋ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರಿಗೆ ಕಳಂಕ ತಗುಲುವುದೋ ಎಂದು ಶಂಕಿಸಿದರು. ಸಾಹೇಬರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚೂರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಡೋರಾನ ಸಂದೇಹ ಸ್ಥಿರಪಟ್ಟಿತು. ಸಾಹೇಬರು ಚೂರಿಯನ್ನು ಒರೆಸಿ ಕುರ್ಚಿಯಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದೊಡನೆ ಜಮೀನ್ದಾರರ ದೃಷ್ಟಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಜಾಲಿಯತ್ತ ಹರಿಯಿತು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನಿಂದ ತನ್ನತ್ತ ಕರುಣಾರ್ಥ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರಿ ಜೀವನಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಜಮೀನ್ದಾರರು ಏನೋ ಕಾರಣ ಹೇಳಿ ಶಿಬಿರದೊಳಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಆದರೆ ಡೋರಾಗೆ ಜಾಲಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಕೇಳಿಸಿತ್ತು. ಆಶ್ರಯದಾತ ಜಮೀನ್ದಾರರಿಂದ ದೃಷ್ಟಿ ಹೊರಳಿಸಿ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಸಹಚರ ಡೋರಾನತ್ತ ತಂದಾಗ ಆ ದೃಷ್ಟಿ ಡೋರಾನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಲೀನಗೊಂಡಿತು. ಸಾಹೇಬರ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ಚೂರಿಯನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಡೋರಾಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವೇಳೆ ಬೇಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕುರಿ, ಜಿಂಕೆಗಳು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಅದು ನೋಡಿಲ್ಲ? ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯ ಜಾಲೀಗೂ ಸಹ ಇಂದು ಅದೇ ಸ್ಥಿತಿ ಒದಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಸಾಹೇಬರು ಚೂರಿಯನ್ನು ಝಳಿಸುತ್ತ ಇಳಿದು ಬಂದೊಡನೆ ಮಾಧಿಆ ಕೈಯಿಂದ ಒಮ್ಮೆಗೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಜಾಲಿಯನನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಅಡಿಗೆಯವನ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಸಾಹೇಬರು, ಅಡಿಗೆಯವರು,

ನೌಕರರು ಎಲ್ಲರೂ ಹೆದರಿ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಓಡಿ ಶಿಬಿರದೊಳಗೆ ಹುದುಗಿಕೊಂಡರು. ಉ77ಜಮೀನ್ದಾರರು ಡೇರೆಯೊಳಗೆ ಏನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಹೇಬರ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಅವರ ಧರ್ಮ ಯಾಚಿಸಿ ಮಾಧಿಆ ಮೇಲೆ ಬೈಗಳ ಮಳೆಗರೆದರು. ಆಗ ಕೂಡ ಅವರ ಆಂತರ್ಯದ ಅಳಲು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹಿಣಕಿ ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಾಧಿಆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಡೋರಾ ಕೈಲಿ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದು ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಂದು ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ. ಸಾಹೇಬರು ನಗುತ್ತ ಚೂರಿ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಮತ್ತೆ ಡೇರಾದೊಳಗಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದರು. ಡೋರಾನತ್ತ ಚೂರಿ ಹಿಡಿದು ಅದನ್ನು ರೇಗಿಸುತ್ತ ಜಾಲಿಯ ಕಡೆ ನಡೆದರು. ಜಮೀನ್ದಾರರು ಅತ್ತ ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಸಿದರು. ಜಾಲಿ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಕಾತರ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರಿ ಸಹಾಯದ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುತ್ತಿದೆ. ಅವರು ತಕ್ಷಣ ಎದ್ದು ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಏನೋ ಹೇಳಲು ಎದ್ದರು. ಅನಂತರ 'ನನಗೇನು ಹುಚ್ಚೆ?' ಎಂದುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತರು. ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗಲು ಮನಸ್ಸು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಾಹೇಬರು ಅನ್ಯಥಾ ಭಾವಿಸಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಹೋಗದೆ ಕುಳಿತರು. ಜಾಲಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ನೋಡಿದ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಮುಖವನ್ನು ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ಡೋರಾನ ಆಕ್ರಂದನ ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕರುಣಾರ್ಥ ಸ್ವರ ಕೇಳಿಬಂತು. ಅದು ಕಿವಿಯೊಳಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಹೃದಯದೊಳಗೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಆ ಸ್ವರ ಜಾಲಿಯದು. ಕರವಸ್ತ್ರ ಹೊರ ತೆಗೆದರು-ಎಲ್ಲವೂ ಸಮಾಪ್ತವಾಗಿತ್ತು.

ಊಟದ ಮೇಜಿನ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತ ಜಾಲಿಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವಾಗ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ಹಾಹಾಕಾರವೆದ್ದಿತು. ಬಹಳ ಸಂಯಮ ತಂದುಕೊಂಡು ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಜೊತೆ ನೀಡಿದರು. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಂದರು. ಅಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂಕವ್ಯಥೆ ಆಕ್ರಂದಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅತಿಥಿಗಳ ಗಮನ ಇತ್ತ ಹರಿದಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು. ಡೋರಾಗೆ ಹಾಕಿದ ಮಾಂಸದತ್ತ ಅದು ಕಣ್ಣು ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಸಹ ಹರಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಲಗುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾಧಿಆ ಬಂದು ತಿಳಿಸಿದ.

ಜಮೀನ್ದಾರರು ಏನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಹೊರಟುಹೋದರು. ನಿದ್ರೆ ಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಏನೇನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕಾಡು, ಆ ಕಾಡು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಮ್ಮೆಗೇ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಸುತ್ತಲು ಗಾಢಾಂಧಕಾರ. ಮತ್ತೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಗುಂಡು ತಗುಲಿದ ತಾಯಿಯ ಮರಣ. ಅಬೋಧ ಶಿಶು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತವಾಗಿ ಪಿಳಿ ಪಿಳಿ ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಗಲಾಟೆ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅದರ ಆತ್ಮ ಸಮರ್ಪಣ - ಯೋಚನೆ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಪುನಃ ಅದೇ ಅಂಧಕಾರ. ಇಬ್ಬರೂ ಮಿತ್ರರೂ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಬಂದೂಕ ಹೊತ್ತು ಶಿಬಿರದತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ-ಚೂರಿ ಹಿಡಿದ ಸಾಹೇಬರ ಕ್ರೂರ

ನಗು-ಆ ಎಳೆಯ ಮರಿಯ ಪ್ರಾಣಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುತ್ತಿರುವ ದೃಷ್ಟಿ... ಮತ್ತೆ ಮನುಷ್ಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಯೋಚನೆ “ನಾನು ನನ್ನ ತಾಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಬಂದೆ”. ಜಮೀನ್ದಾರರು ಕಂಪಿಸಿ ಎದ್ದು ಕುಳಿತರು. ಏನು? ಸ್ವಪ್ನವೇ! ಮತ್ತೆ ನಿದ್ರೆ. ಮತ್ತೆ ಕರುಣಾದೃಷ್ಟಿ, ಮತ್ತೆ ಹೃದಯ ಹಿಂಡುವ ಆಕ್ರಂಧನ! ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಿದ್ರೆ ಹಾಳಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಸ್ವಪ್ನ.

ಮಾರನೆ ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಲು ಏರ್ಪಾಡುಗಳು ನಡೆದವು. ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರ. ಮಿತ್ರನ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಜಮೀನ್ದಾರರೂ ಹೊರಟರು. ನಕ್ಕು ನಲಿದು ಜಮೀನ್ದಾರರು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಲು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಜಿಂಕೆಮರಿಯ ಆಕ್ರಂದನ ಮಾತ್ರ ಶಾಂತವಾಗಿಲ್ಲ. ಅತಿಥಿಗಳ ಪರಿವಾರ ಅಂದುಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಮಾಧಿಆ ಡೋರಾನನ್ನು ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಏದುಬ್ಬಸ ಪಡುತ್ತ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಡೋರಾ ಆ ಜಾಗದಿಂದ ಬರಲು ಸಮ್ಮತಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದ. ಆಗ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಒಬ್ಬರೇ ಕುಳಿತು ಏನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾಧಿಆ ಮತ್ತೇನನ್ನೂ ಹೇಳದೆ ಹೊರಟುಹೋದ. ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಆಗ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಗ ಹತ್ತಿತ್ತು. ಬಹಳ ಸಂಯಮದಿಂದ ಅವರು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಜನ ಇವರನ್ನು ಹುಚ್ಚನನೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯ ನಾಯಿಯೆ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕ್ಷಮೆ ಯಾಚಿಸೆಂದು ಆಂತರ್ಯ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನೈತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ನಾಯಿಗಿಂತ ಕೆಳಗುರುಳಿದಂತೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. “ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ನಾಯಿಗಿಂತ ತನ್ನ ಆಂತರ್ಯ ಮಮತಾ ಹೀನವೆ?ಛಿ.. ಛಿ.. ಏನು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಬಲರು ದುರ್ಬಲರನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತು, ಅವರಿಂದ ಊಳಿಗ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ? ಒಬ್ಬರು ಜೀವಿಸಲು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮರಣ ಅಗತ್ಯವೆ? ಮನುಷ್ಯ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬುದ್ಧಿವಂತ ಹಾಗೂ ವಿವೇಕಶಾಲಿಯಾದ ಕಾರಣವೊಂದರೇ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಅಪೋಶನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ.” ಇದು ಇಂದಿನ ಸತ್ಯ. ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ತಮಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಮೂಡಿದುದಲ್ಲದೆ ಭಾರಿ ವೈರಾಗ್ಯವೂ ಜಾಗೃತವಾಯಿತು. ಜಾಲಿಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ಸವಿದಿದ್ದ ನಾಲಿಗೆ ಅದೇಕೋ ಸಡಿಲಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆನಿಸಿತು. ಮಾಂಸ ನುಂಗಿದ್ದ ಗಂಟಲು ಸಂಕುಚಿತಗೊಂಡು ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಸಡಿಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ನಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದುಹೋದರೂ ಆಂತರ್ಯದ ಈ ಮಾರ್ಮಿಕ ಯಾತನೆ ಕೊಂಚವೂ ಕಡಿಮೆ ಆಗದು.

ಆಗ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಕೂಗಿದರು “ಜಾಲಿ ಎಲ್ಲಿ?” ಜಮೀನ್ದಾರರು ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿದರು. ಅವರ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಪುಟ್ಟ ಮಗಳು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಏನೂ ಉತ್ತರ ಹೊಳೆಯದೆ ಅವರು ಮಗಳನ್ನು

ಎದೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಮತ್ತೆ ನುಡಿದರು, “ತಾಯಿ ಹತ್ತ ಇದೆ”. ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸದೆ ಮುಖ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಹನಿದುಂಬಿ ನುಡಿದಳು, “ಸುಳ್ಳು. ಮಾಧಿಆ ಹೇಳಿದ. ಆ ಸಾಹೇಬ್ರು ಹೊಡೆದಂತೆ. ನಾನು ಅವರನ್ನ ಹೊಡೀತೀನಿ. ”ಮಗಳ ಕೋಪ ಹಾಗೂ ಅಭಿಮಾನ ಕಂಡು ಜಮೀನ್ದಾರರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ಬಂತು. ಇದನ್ನು ಮಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಡಲು ಅವಳನ್ನು ದಾದಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಹೊರಗೆ ಹೋದರು. ಆದರೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿನ ದುಃಖದ ಆವೇಗವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಮಗುವಿನಂತೆ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತರು. ಆದರೆ ಮಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ “ಜಾಲಿ ಎಲ್ಲಿ” ಅವರನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಚುಚ್ಚಹತ್ತಿತು. ಅವರು ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ಅಂಗಗಳತ್ತ ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಸಿದರು. ಶಿಶು ಜಿಂಕೆಯ ಪ್ರತಿ ಮಾಂಸದ ತುಂಡೂ ಆಕ್ರಂದನ ಮಾಡುತ್ತ ಅವರ ರೋಮ ರೋಮದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು.ಅವರ ನರ ನರದಲ್ಲೂ ಆ ಆಕ್ರಂದನ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯಂತೆ ಹೊಳೆದು ಮೀಟತೊಡಗಿತ್ತು. ಜಮೀನ್ದಾರರು ಕಾಯಿಲೆ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಎರಡು ವಾರ ಜ್ವರ ಹಾಗೂ ಉಪವಾಸದಿಂದ ನರಳಿದರು. ಈ ಸಾರಿ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಬದುಕಲಾರರು ಎಂದುಕೊಂಡರು ಎಲ್ಲರೂ. ಆದರೆ ಅವರು ಪುನಃ ಸ್ವಸ್ಥರಾದರು. ಹೊಸ ಮನುಷ್ಯರಂತಾದರು. ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಅತಿಥಿಗೃಹ ಧರ್ಮಶಾಲೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡಿತು. ಜಮೀನ್ದಾರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಂಸಭೋಜನ ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ಮತ್ತು ಜಮೀನ್ದಾರಿಯೊಳಗೆ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದೂ ಸಹ ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಸಾವಿರ ಸಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಡೋರಾ ಆಹಾರ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಉಪವಾಸವಿತ್ತು. ಜಮೀನ್ದಾರರು ಕಾಯಿಲೆ ಮಲಗಿದ ಸಂದರ್ಭ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅದು ಅಲ್ಲಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋಯಿತು. ಹುಡುಕುತ್ತ ಮಾಧಿಆ ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಡೇರಾ ಹಾಕಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಜಾಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮೂಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡ. ಡೋರಾ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಸಖಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಅದೇ ಸ್ಥಳ. ಕರುಣಾರ್ಥ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಲಾಪಿಸುತ್ತ ಅದನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಮಾಧಿಆ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಊರಿಗೆ ಕರೆತಂದ. ಎಷ್ಟೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿದರೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಡಿನ ಶಿಬಿರದತ್ತ ಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎ39.ನಿಬಿಡವಾದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸೌದೆ ಕಡಿಯುವಾಗ ಹಲವು ಬಾರಿ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯ ಕಂಠದಿಂದ ಕರಳು ಮಿಡಿಯುವ ರೋದನ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಕಾಡಿಗೆ ಸೌದೆ ತರಲು ಹೋದ ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಸ್ವರ ಜಾಲಿಯದೊ ಅಥವಾ ಡೋರಾದೋ? ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು?

* * * * *

ಘಟಕ-4: ಸಂತೋಷ

ಆಶಯ:

ಏನೀ ಮಹಾನಂದವೇ

- ಡಿ.ವಿ.ಗುಂಡಪ್ಪ

ಏನೀ ಮಹಾನಂದವೇ ಓ ಭಾಮಿನಿ

ಏನೀ ಸಂಭ್ರಮದಂದವೇ, ಬಲು ಚೆಂದವೇ

ಏನೀ ನೃತ್ಯಮೋದ, ಏನೀ ಮೌರಜ ನಾದ

ಏನೀ ಜೀವೋನ್ಮಾದ, ಏನೀ ವಿನೋದ

ಢಕ್ಕೆಯ ಶಿರಕೆತ್ತಿ, ತಾಳಗೋಲಿಂ ತಟ್ಟಿ

ತಕ್ಕಟ ಧಿಮಿಕಿಟ ತಕರುಣುರೆನ್ನಿಸಿ

ಕುಕ್ಕುತೆ ಚರಣವ ಕುಲುಕುತೆ ಕಾಯವ

ಸೊಕ್ಕಿದ ಕುಣಿತವ ಕುಣಿವೆನೀನೆಲೆಬಾಲೆ

ಆರೋ ನಿನ್ನಯ ಹೃದಗಾರದಿ ನರ್ತಿಸಿ

ಮಾರ ಶೂರತೆಯ ಪ್ರಚಾರಿಸುತಿರ್ಪನ್

ಸ್ಮೇರವದನ ನಮ್ಮ ಚೆನ್ನಕೇಶವರಾಯ

ಓರೆಗಣ್ಣಿಂ ಸನ್ನೆ ತೋರುತಲಿಹನೇನೆ

1. ಉದ್ಭಟಯ್ಯನ ರಗಳೆ

– ಹರಿಹರ

ಘಟುತನದಿಂ ಸತಿ ನುಡಿದುದ
ಘಟಿತಮನೇಘಟಿಯಿಸುವನೆನಲೊಂಡೊಯ್ದುಂ
ನಿಟಿಲಾಕ್ಷಂ ಪುರಸಹಿತು
ದ್ಭಟದೇವನನೆಮ್ಮ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ||

ಉರ್ವಿಯೊಳೊಂದು ಪುರಂ ರಂಜಿಸುವುದು
ಶರ್ವನ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯನುದ್ಧರಿಪುದು
ಅಲ್ಲಿರ್ಪಂ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಸದರ್ಥಂ
ಸಲ್ಲಲಿತಂ ಶಿವನನೊಳಗೇಕಾರ್ಥಂ
ಆತನ ಪೆಸರೆಸೆವುದ್ಭಟದೇವಂ
ನೂತನಚೇತನ ಪೂಜಾಭಾವಂ
ಬಲವಪ್ಪುದು ಕಾಲೊಳಗಿಡಿಡಿಪ್ಪುದು
ನಲಿವಪ್ಪುದು ಮನದೊಳು ನೆಲಸಿಪ್ಪುದು
ಕರಣಂಗಳು ಶಿವನುಪಕರಣಂಗಳು
ಪರಿಚಾರಕರಿಂದ್ರಿಯವರ್ಗಂಗಳು
ಹೃದಯಸರೋಜಂ ಸೆಜ್ಜೆಯದಾಗಿರೆ
ಹರಣಂ ಶಿವಲಿಂಗವೆ ತಾನಾಗಿರೆ
ಪರಿಣಾಮವೆ ಅಮೃತೋಗರವಾಗಿರೆ
ಆರಾಧಿಪನಿರುಳುಂ ಪಗಲುಂ ಸಲೆ
ಊರೈಸುವ ಪೂಜೆಯೊಳೀಶಂ ನಿಲೆ
ಶಿವನೊಳು ನೋಟಂ ಶಿವನೊಳು ಮಾಟಂ
ಶಿವನೊಳು ಬೇಟಂ ಶಿವನನೊಳು ಕೂಟಂ
ಮಾಡಿದುದೆಲ್ಲಂ ಪೂಜಾಸೂತ್ರಂ
ಆಡಿದುದೆಲ್ಲಂ ಸಕಲಸ್ತೋತ್ರಂ
ನೆನೆಯಿತ್ತೆಲ್ಲಂ ಪರಮಧ್ಯಾನಂ
ತನುಚೇಷ್ಟೆಗಳೇಶ್ವರನುಪಮಾನಂ
ತಾನಾಗಿರೆ ಭಕ್ತಿಯುಕರುವಾದಂ
ನಾನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ನಿಧಿಯಾದಂ
ತ್ರೈಕಾಲಜ್ಞಾನವನೆಡೆಗೊಂಡಂ
ಲೋಕೈಕಪ್ರಭುವಂ ಕೆಳೆಗೊಂಡಂ

10

20

30

ತನುವೆರಡೊಂದೇಜೀವವೆನಿಪ್ಪಳು
ಜೀವಕಳೆಗಳಂ ರತಿಯೊಳು ತೋರ್ಪಳು
ಭಾವಜ ಬಯ್ಯೆಯ ಬೆಳಸೆನಿಸಿರ್ಪಳು
ಚುಂಬನದೊಳು ತನುವಂ ಪೆರ್ಚಿಸುವಳು
ಬಿಂಬಾಧರರಸದಿಂ ರತಿಯಿಸುವಳು
ಆಲಿಂಗನದೊಳು ಮಗ್ನತೆಯಪ್ಪಳು
ಸೋಲಮನಾ ರತಿಸುಖದೊಳಗೀವಳು
ತವಕದ ಪರಿಮಿತಮಂ ಘಟಿಯಿಸುವಳು
ನವರಸಸುಖದೊಳಗೋಲಾಡಿಸುವಳು
ತವಿಲಿರಿಯದ ಕೂಟಮನೊದವಿಸುವಳು
ತವಿಲಿರಿಯದ ಕೂಟಮನೊದವಿಸುವಳು
ಎವೆ ಹಳಚದ ಸಮಕಳೆಯಂ ಕೊಡುವಳು
ನೋಟದೊಳಂ ರತಿಯಂ ಹುಟ್ಟಿಸುವಳು
ಕೂಟದೊಳಂ ಬೇರ್ವರಿಯಿಸುತಿರ್ಪಳು
ಘನ ಗಾಢಾಲಿಂಗನದೊಳು ಸಲುವಳು
ಮುನಿಸಿನ ಕೂಟದ ತವಕವನೀವಳು
ಕಾಮಸುಖದ ಸುಗ್ಗಿಯ ಬೆಳೆಯಿಸುವಳು
ಕಾಮಿಸಿತಂ ರೇಮದೊಳೊಲಿದೀವಳು

40

50

60

ಇಂತೆನಿಸುವ ವಲ್ಲಭೆಯುಂತಾನುಂ
ಸಂತತ ಸುಖದೊಳಗಿದೆತ್ತಾನುಂ
ನೆತ್ತವ ಭರದಿಂದಾಡುತ್ತಿರೆಯಿರೆ
ಇದ್ದಿದ್ದುದ್ಭಟದೇವಂ ನಸುನಗೆ
ಸಾರ್ದ ಶಿವೈಕಜ್ಞಾನಿಕರಂ ನಗೆ
ಸೆಡೆದಳು ಸುಯ್ಯಳು ಮನದೊಳು
ಮುನಿದಳೇರು
ಬಡವಾದಳು ಮಾನನಿನಿ ಮದವಳಿದಳು
ಹಾಸಂಗಿಯನಿಳಿಪಪುತೆ ಹೊರೆಯಳಿದಳು
ಲೇಸಾಯ್ತಾಟವೆನುತ್ತಂ ನುಡಿದಳು
ಏಕಾಯ್ತೀಗಳ ಕಾರಣ ಹಾಸ್ಯಂ
ಏಕೆನ್ನಿಂದುಂಟೇಅಪಹಾಸ್ಯಂ
ಏತರ ಕುಂದಂ ಕಂಡಿರಿ ನನೀವೆನನೆ
ಏತಕ್ಕಾದುದು ನಸುನಗೆ ನಿಮಗನೆ

ನಿನ್ನಯ ಕಾರಣವಲ್ಲಂಬುಜಮುಖಿ
 ಎನ್ನಯ ಶರಣರ ಸರಸಂ ಶಶಿಮುಖಿ
 ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದೊಳಿದೋಹಿಲದೇವಂ
 ತಾರಾದ್ರಿಗೆ ನಡವುತೆ ಶಿವಭಾವಂ
 ಶಶಿಧರನೊಲವಿಂ ಸುಖಿಯಾಗಿದರ್ಪಂ
 ಪಶುಪತಿಯೊಲವೊಚ್ಚತವಾಗಿದರ್ಪಂ
 ಒರ್ಬನೆ ಪೋದಂ ದೇಶಿಕರಂದದಿ
 ಶರ್ಬನಕರುಣಂ ಪಡೆಯದರಂದದಿ
 ಘಂಟಿಯಮೊಳಗಾಗಿರೆ ನೆರೆ ಬಿದುರ್ದು
 ನಂಟರು ನಲ್ಲರು ನೋಡುತ್ತಿದುರ್ದು
 ಇದುಕಾರಣದಿಂ ನಸುನಗುತಿದರ್ಪಂ
 ಸದಮಳಭಕ್ತಂಗಾಂ ನಗುತಿದರ್ಪಂ

70

ಎನೆ ಕಟಕಿಯನಾಡಿದಳಾ ಕಾಮಿನಿ
 ಮನದೊಳು ನಸುನಗುತೆಂದಳು ಮಾನಿನಿ
 ನಗೆಯೊಪ್ಪುವದೀ ಪುರಸಹಿತೊಯ್ದೆ
 ನಗೆ ಸಫಲಂ ನಗುವಂದದೊಳೆಯ್ದೆ
 ಕುಳ್ಳಿದೆಲ್ಲರನಾಡಲುಬಹುದೇ
 ಒಳ್ಳಿದರಂ ಹೊಲ್ಲೆಹವೆನನಬಹುದೇ
 ಮಾತರಿದೇ ಮಾತಿನಲೇನಪ್ಪುದು
 ಮಾತಿನಗುಣಮಂ ತೋರಲುವೇಳ್ಳುದು
 ಎಂದಡೆ ಮನದೊಳೆ ಘಡುಘಡಿಸುತ್ತಂ
 ಇಂದುಧರನ ಶರಣಂ ನೋಡುತ್ತಂ
 ಪುರಮಂ ಕೊಂಡೊಯ್ದೆಪೆನಿದಾವುದು
 ಧರೆಚಿತ್ರವೆನಲೊಯ್ದೆಪೆನಿದಾವುದು
 ಧರೆಚಿತ್ರವೆನಲೊಯ್ದೆಪೆನೇವುದು
 ನಾಡಿದು ಪೋಪೆಂ ಸೋಮನ ವಾರಂ
 ಮಾಡುವುದಂ ಮಾಡೆನುತಂ ಧೀರಂ
 ಇರೆ ಮಾನಿನಿಯರಸನನಣಕಿಸುತಿರೆ
 ಹರಭಕ್ತಂಕೊಂಡೊಯ್ದೆಪೆನಿಸುತಿರೆ
 ಕೊಂಡೊಯ್ದಂಕೊಂಡೊಯ್ದಂ ಪುರವಂ
 ಕಂಡರಿಯೆವೆ ಕೇಳದ್ಭಟನಿರವಂ
 ಎನುತಂದೆಸೆಗೈಗಾವುದರತ್ತಂ
 ತನಗುಳ್ಳವರಂ ನನೆರೆ ಬರಿಸುತ್ತಂ
 ಸಾರಿಸುತಂದೆಸೆದೆಸೆಗರಪುತ್ತಂ
 ಮೀರಿದ ಮಾತಂ ನೆರೆ ಹರವುತ್ತಂ

80

90

ಎನಿತೆನಿತಂ ಸತಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿರೆ
 ಅನಿತನಿತಂ ಭಕ್ತಂ ಮೀರುತ್ತಿರೆ
 ಸರ್ವಜನಂ ಶಿವಪುರಮಂ ತೀವಿತು
 ನಿರ್ವಾಣಪದಕ್ಕೆಲ್ಲಂ ಬಯಸಿತು

100

ಪಾಪಿಗಳುಂ ನೀಪಾಪಿಗಳೆಲ್ಲಂ
 ತಾಪತ್ರಯದಿಂಜೀವವರೆಲ್ಲಂ
 ತಂಡದೊಳೆಯ್ದಂದೊಲವಿಂ ತೀವಿತು
 ಕಂಡವರುಂ ಕೇಳವರುಂ ತೀವಿತು
 ಇಂತು ಪುರಂ ನರರಂಕಾತಂತಿರೆ
 ಅಂತಾ ಮಾನಿನಿ ನುಡಿದಳ್ಳೀವಿರೆ
 ಕೊಂಡೊಯ್ದೆ ಕೈಲಾಸದೊಳಿರ್ಪೆಂ
 ಅಂಡಲೆವಘಕುಲಮಂ ನೀಗಿರ್ಪೆಂ
 ಇಲ್ಲಾ ಭಕ್ತನನೇ ಭಂಗಿಸುವೆಂ
 ಎಲ್ಲಾ ಪಿರಿಯರೊಳಂ ಪಂಗಿಸುವೆಂ
 ಎರಡುಂ ಪರಿಯಿಂದೆನಗೇಕಾರ್ಯಂ
 ಹರಭಕ್ತಂಗರಿದಘಟಿತ ಶೌರ್ಯಂ

110

ಎನುತದ್ಭಟನಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆತಂದಳು
 ಘನಮಹಿಮನ ಸನ್ನಿಧಿಗೈತಂದಳು
 ಬಂದುದು ವಾರಂ ನಿಂದುದುಜನವಿದೆ
 ಇಂದೇಕೊಂಡೊಯ್ದು ತಳುವಿಲ್ಲದೆ
 ಎನಲುದ್ಭಟದೇವಂ ನಡೆತಂದಂ
 ಮನದೊಳಗೆರಡಿಲ್ಲದನೆಯ್ದಂದಂ
 ಬಂದು ಶಿವಾಲಯದೊಳಗಂ ಪೊಗುತಂ
 ನಿಂದುದೊಳನದಿಂದಿಂ ಮಿಗುತಂ
 ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳಂ ಮೇಳೈಸುತ್ತೆಂ
 ರುದ್ರನನೊಳಗಳವಡಿಸುತೆ ಬರುತಂ
 ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕಭಿಷೇಕಂ ಮಾಡಿಸಿ
 ನವಪರಿಮಳ ಪೂಜೆಗಳಂ ಮಾಡಿಸಿ
 ಧೂಪಾರತಿಗಳನೊಲವಿಂದೆತ್ತುತೆ
 ಭಾಪುರ ಶಿವ ಎಂದಭವನನೋವುತೆ
 ಆರೋಗಿಸಲಿತ್ತನುನಯದಿಂದಂ
 ಧೀರಂತಾಂಬೂಲವನೊಲವಿಂದಂ
 ಕುಡುತಂ ಸದಮಳಮತಿ ಕುಳ್ಳಿದರ್ಪಂ
 ಕಡುಸಲುಗೆಯ ಶರಣಂ ಕುಳ್ಳಿದರ್ಪಂ
 ಉದ್ಭಟನದ್ಭುತ ನಿಧಿ ಕುಳ್ಳಿದರ್ಪಂ
 ಸದ್ಭಕ್ತಂಯುಕ್ತಂ ಕುಳ್ಳಿದರ್ಪಂ
 ಹರನಂ ಚಿತ್ತದೊಳಿರಿಸುತ್ತಿದರ್ಪಂ
 ಹರಲೀಲೆಯನುದ್ಯೋಗಿಸುತಿರ್ಪಂ
 ಸ್ವೇದಂಗದ್ಗದವುಣ್ಣುತ್ತಿರೆಯಿರೆ
 ಸಾದರದಿಂ ಪುಳಕಂ ನೆಗೆವುತ್ತಿರೆ
 ಆನಂದಜಲಂ ಕೋಡಿಗೊಳುತ್ತಿರೆ

120

130

ನಾನಾ ನೂತನರಸವೊಸರುತ್ತಿರೆ
ಮೃಡಮೂರ್ತಿಯ ವರ್ಣನೆಯಂತೊಡಗಲು
ಚೆಡೆಮುಡಿಗೊಂದುಂ ಪದ್ಯವನೆಸಗಲು

140

ಕೈಲಾಸಪುರದ್ವಾರದ ಮುಂದಂ
ಶೈಲಜೆಯರಸನ ನಿಳಯದ ಮುಂದಂ
ನಿಂದಿರಲುಧ್ವಟದೇವಂ ಬಂದಂ
ಇಂದುಧರನಕಾಣ್ಯೆಗೆ ನಡೆತಂದಂ

ಪುರವೆದ್ದುದು ಪುರವೆದ್ದುದು ಶಿವ ಶಿವ
ನರಲೋಕಕ್ಕದ್ಭವವಿದು ಶಿವ ಶಿವ
ಪದ್ಯಕ್ಕಂ ನೂರುಂಯೋಜನವಂ
ಚೋದ್ಯಂ ನೆಗೆವುತ್ತಿರ್ಪುದು ನಭವಂ
ಪುರವಡರುತಿರೆ ಪುರಜನವರಿಯದು
ಧರೆಯಜನಂ ಬೆರಗಾಗುತ್ತಿರ್ಪುದು
ಪುರವಳಯಂ ಹರುಗೋಲಂತಿರ್ದುದು
ಪುರಜನವೇರಿದಜನದಂತಿರ್ದುದು
ಗಗನಂ ಭವವಾರಿಧಿಯಂತಿರ್ದುದು
ಬಗೆ ಮಿಗೆ ಭರದಿಂ ನಡೆವುತ್ತಿರ್ದುದು
ದಾಂಟಿಸುವುದುಧ್ವಟನಂಬಿಗನಂತಿರೆ
ದಾಂಟಿ ನೆಗೆವುತಿರ್ದುದು ಬಣ್ಣಿಸುತಿರೆ
ಚೆಡೆಯಿಂ ಶ್ರೀ ಚರಣಂಬರ ಬಣ್ಣಿಸಿ
ತಡೆಯದೆ ನೂರುಂ ಪದ್ಯಂ ರಂಜಿಸಿ

150

ನಡೆತರುತಂಕಾರುಣ್ಯಾಂಬೋಧಿಗೆ
ಕಡು ಮೋಹದ ಶರಣರ ಸಂತೋಷಿಗೆ
ನೆನೆವರ ಮನದಾನಂದ ಪ್ರತತಿಗೆ
ಅನುನಯದಿಂ ಬಣ್ಣಿಸುವರ ಸಮತಿಗೆ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪ್ರಕರಾವೃತಕೀರ್ತಿಗೆ
ಬ್ರಹ್ಮಂ ಹೆಸರಿಡಬಾರದ ಮೂರ್ತಿಗೆ
ನೆನೆಯದ ಮುನ್ನಂಕರುಣಿಪದಾನಿಗೆ
ನೆನೆವರನಘದಿಂದೆತ್ತುವ ಮಾನಿಗೆ
ನೆನೆವರನಘದಿಂದೆತ್ತುವ ಮಾನಿಗೆ
ಮೈಯಿಕ್ಕಿದನುಧ್ವಟದೇವಂ ಸಲೆ
ಮೈಯೊಳ್ಳುಳಕಾವಳಿ ಕೀಲಿಸಿ ನಿಲೆ
ಕಂಡಾಗಳು ಶಂಕರನೊಲವಿಂದಂ
ಕಂಡಾ ನಂದೀಶ್ವರಧರೆಯಿಂದಂ
ಪುರಸಹಿತಂ ನಡೆತಂದವರುಂಟೆ
ತರುಣಿಯ ನುಡಿಯಂ ಸಲಿಸಿದರುಂಟೆ
ಹರ ಲೀಲೆಯ ನೆಲೆ ಪೇಳ್ವವರುಂಟೆ
ಧರೆಚಿತ್ರವೆನನಲ್ಲಂದವರಿಂಟುಂಟೆ
ಎಂದಂದುಧ್ವಟದೇವನನೆತ್ತುತೆ
ಕುಂದದಕೃಪೆಯಿಂದಂ ಬಿಗಿಯಪ್ಪುತೆ
ಗಣಪದವಿಯನಾನಂದದೊಳೀವುತೆ
ಪುರಜನಕೆಲ್ಲಂಕರುಣಮನೀವುತೆ
ಪುರಮಂ ಶಿವಲೋಕದೊಳೊಲ್ದಿರಿಸುತೆ
ಶಶಿ ರವಿ ಶಿಖಿಲೋಚನನೊಪ್ಪಿದರ್ಪಂ
ಪಶುಪತಿಗಿರಿಜಾಪತಿಯೊಪ್ಪಿದರ್ಪಂ
ಸರ್ವಜ್ಞಂ ಶಂಕರನೊಪ್ಪಿದರ್ಪಂ
ಸರ್ವೇಶಂಧೂರ್ಜಟಿಯೊಪ್ಪಿದರ್ಪಂ
ಕಾಲಹರಂ ಪುರಹರನೊಪ್ಪಿದರ್ಪಂ
ನನೀಲಗ್ರೀವಂ ಭವನೊಪ್ಪಿದರ್ಪಂ
ಹೆಂಪಿನ ಹೆಚ್ಚನ ನಿಧಿಯೊಪ್ಪಿದರ್ಪಂ
ಹಂಪೆಯ ವಿರುಪಂತಾನೊಪ್ಪಿದರ್ಪಂ

180

190

200

204

ಕಾಮಾರಿಯ ಸದ್ಭಕ್ತನನರಿಯದೆ
ಕಾಮಿನಿ ನುಡಿದಳ್ ಪೋಪುದನರಿಯದೆ
ಆದುದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಿದೇನುಧ್ವಟ
ಹೋದುದು ನಿನ್ನಯ ಭಾಷೆಯದುತ್ಕಟ
ಎನೆ ನಗುತಂ ಮೇಲಂ ನೋಡೆಂದನೆ
ದಿನಕರನೇರಿದ ಹೊತ್ತಂ ನೋಡೆನೆ
ನೋಡಿದಳಂತಾ ಕಾಮಿನಿ ಮೇಲಂ
ನೋಡಲು ರಜತಾಚಳದ ವಿಶಾಲಂ
ಶಶಿರವಿಕೋಟಿಗಳಂ ಭಂಗಿಸುತಿರೆ
ಹೊಸ ಹೊಸ ಬೆಳಗಿಂ ಘುಳುಘುಳಿಸುತ್ತಿರೆ
ನೋಡಲ್ಕಮ್ಮದೆ ಕಣ್ಣಂ ಮುಚ್ಚುತೆ
ನೋಡಿದ ಭಯದಿಂ ಮನದೊಳ್ಳೆಚ್ಚುತೆ
ಉಧ್ವಟದೇವಂಗಂ ಮೈಯಿಕ್ಕುತೆ
ಅದ್ಭುತರಸದಳಗಾಳುತೇಳುತೆ
ಇರೆ ನೆಗೆದುದು ನಡೆದಡರಿತು ನಭವಂ
ಸುರಗಿರಿಯಂ ಮೀರಿದುದಾ ವಿಭವಂ

160

170

ದೇವರದೇವಂದೇವರ

ಜೀವಂದಯೆಯಿಂದವೆಮಗೆಚಂದ್ರಾಭರಣಂ|

ಭಾವಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯನುಧ್ವಟ

ದೇವರ ಮಗನೆಂದುಕುಡುಗೆ ಹಂಪೆಯರಾಯಂ ||

2. ತುಂಬಿದ ಕೊಡ

– ತ್ರಿವೇಣಿ

ಸಂಜೆಯ ಹೊಂಬಿಸಿಲು ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಅರೆ ಅರಳಿದ್ದ ಹೂವುಗಳು ಅನುಪಮ ಮೆರಗನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಬಣ್ಣದ ಪುಷ್ಪಗಳು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆದೂಗಿ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೂವುಗಳು ತಮ್ಮ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ, ಪರಿಮಳವನ್ನೂ ರಸಿಕರಿಗೆ ಸೂರೆಗೊಟ್ಟಿದ್ದವು.

ವಿಶಾಲವಾದ ಕಾಂಪೌಂಡು. ಕಾಂಪೌಂಡಿನ ನಡುವೆ ಭವ್ಯವಾದ ಬಂಗಲೆ. ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ರಂಗು ರಂಗಿನ ಹೂವುಗಳು ಮನೆಗೊಂದು ಅಲಂಕಾರದಂತಿದ್ದವು.

ಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲೊಂದು ನೀರಿನ ಪುಟ್ಟ ಚಿಲುಮೆ, ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರ ಬಿಳಿಯ ಶಿಲೆಯ ವಿಗ್ರಹವೊಂದು ಚಿಲುಮೆಯ ನಡುವೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ರಾಣಿ, ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಜಾಜೀ ಬಳ್ಳಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಹಸಿರು ತುಂಬಿದ ಹೂವಿನೊಡವೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಬಳ್ಳಿಯ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಹೂವಿಗೆ ಜನ್ಮ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಹೂವಿನ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ, ಹಣ್ಣಿನ ಮುಕ್ತಿ ದೇವರು, ಮಾನವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾದಾಗ ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ರಾಣಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

ಆದರೆ ತನ್ನ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಯಾವುದರಲ್ಲಿ?

ಅವಳ ಹೆಸರು ರಾಣಿ.

ಐದು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳನಂತರ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳಿಗೆ ತಾಯಿ-ತಂದೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರದು. ಅಣ್ಣಂದಿರ ಅಕ್ಕರೆಯ ತಂಗಿಯಾಗಿ, ತಾಯಿ-ತಂದೆಯರ ಮುದ್ದಿನ ಮಗಳಾಗಿ, ಅವರಿವರ ಅರಗಿಳಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಳು ರಾಣಿ. ಅವಳ ಮಾತು ಅವರಿಗೆ ವೇದವಾಕ್ಯ. ಅವಳು ಅತ್ತರೆ ಅವರಿಗದೇ ನರಕ. ಅವಳು ನಕ್ಕರದೇ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗ.

ಅವಳು ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ರಾಣಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸಿರಿಯ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡಿ ಎದ್ದು ಬಂದ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾಗಿದ್ದಳವಳು. ಸರಸ್ವತಿಯ ಮುಕ್ತ ಹಸ್ತದಿಂದ ಸಂಗೀತ, ವಿದ್ಯೆಯ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದು ಸೌಂದರ್ಯದರಮನೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಿನಧಿವೇವತೆಯಾಗಿ ಅವಳು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಅವಳ ಹೃದಯ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ದುಃಖದ ತರಂಗಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಬೊಗಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ನಿರಾಶೆಯ ಕಾರ್ಮೋಡ ಕವಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಬೊಗಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಬನಿಯ ಕಾಲುವೆ ಹರಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಸೊಂಪಾದ, ಮುದ್ದಾದ, ಸೊಬಗಿನ ದೇಹ ನಲುಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ನಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಅವಳ ಮುದ್ದಾದ ಬಾಯಿ ಎಂದೂ ವಕ್ರವಾದುದಿಲ್ಲ.

ರಾಣಿಯ ಪಾಲಿಗೆ ಇದುವರೆಗಿನ ಬದುಕೊಂಡು ಆದಿ, ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಹೊಂಗಸನು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವಳ ನಗೆಯ ತೋರಣವೇ ತವರು ಮನೆಯ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಹಸಿರಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

‘ಹಸಿರು ತರಣ’ ಎಂದು ತನಗೆ ತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ರಾಣಿ ಮನೆಯ ಮುಂದುಗಡೆಯ ಕಿಟಕಿಗೆ ತೋರಣದಂತಿದ್ದ ಜಾಜಿಯ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

ಅಶಾಂತಿ, ಅತ್ಯಪ್ಪಿ, ಯಾವುದೋ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಅವಳ ಹೃದಯ ದಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ತುಂಬಲಾಗದ ಶೂನ್ಯತೆ ಅವಳ ಹೃದಯವನ್ನು ಕವಿದಿತ್ತು. ಜೀವನದಿಂದ ಅನಂತ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಸವಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವಳು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಬದುಕು ತುಂಬಿದ ಕೊಡವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಲಾದೀತೇ? ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಬಲವಂತದಿಂದ ನೀರು ಸುರಿದರೆ ಅದು ಸುರಿದು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಅಮ್ಮಾವರು ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿಗೆ ಬಂದರೆಂದು ಮಾಲಿ ನಂಜ ಮತ್ತಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಅಗತೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದ.

“ಅವ್ವಾ, ಡೇಲಿಯಾ ಗೆಡ್ಡೆ ತರಿಸಿ ಹಾಕಬೇಕವ್ವಾ” ಎಂದು ನಂಜ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹೇಳಿದ. ರಾಣಿ ಅವನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಉದಾಸೀನದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು.

“ತರಿಸಿದರಾಯಿತು..”

ನಂಜನಿಗಿದ್ದ ಉತ್ಸಾಹದ ನೂರರಲ್ಲೊಂದು ಭಾಗ ರಾಣಿಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಯಾಕೆ? ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ರಾಣಿಗೆ ನಿರುತ್ಸಾಹವಿತ್ತು.

“ರಾಣಿ, ಯಾವುದಾದರೂ ಸೀರೆ ತಗೋ”- ಎಂದು ಗಂಡ ಹೇಳಿದಾಗ “ತಗೊಂಡರಾಯಿತು” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು ರಾಣಿ. ಯಾವುದಾದರೂ ಅಪರೂಪದ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಬೇಕೆಂಬ ಮಾತು ಬಂದರೆ

“ತಿಂದರಾಯಿತು” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳಾಕೆ. ನೋಟದ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ‘ನೋಡಿದರಾಯಿತು’ ಎನ್ನುವ ಔದಾಸೀನವು ಅವಳಿಗಿತ್ತು.

ಬಯಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಯಾವ ಆನಂದವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಯಾವ ಹೋರಾಟವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ‘ಬೇಕು’ ಎನಿಸಿದ್ದು ಆ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕೈಗೆಟುಕಿದರೆ ಏನು ಸೋಗಸು? ಅದರಿಂದ ಪುಲಕಗೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಚಂದ್ರ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಬೆಲೆಯಿದೆ. ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕೊಡಿಯ ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ತೂಗು ಹಾಕುವಂತಿದ್ದರೆ ಎಂತಹ ಆಭಾಸ! ಅಮ್ಮಾವರ ಸೀರೆಯ ಜರಿಯ ಅಂಚನ್ನು ನಂಜ ದಡ್ಡದಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಅಮ್ಮಾವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಅಭಿಮಾನ, ಹೆಮ್ಮೆ.

ರಾಣಿ ಮುಂದೆ ಸರಿದಂತೆ ನಂಜನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಯ ಪದ ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿತು.

ಇವನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಂತೋಷವಾಗಿರಲು ಕಾರಣ ಏನು ಎಂದು ರಾಣಿ ತನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಬೇದಕಿದಳು.

ಅವಳು ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಾ ಮನೆಯ ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಮನೆಯೊಂದನ್ನು ರಾಣಿಯ ಗಂಡ ನಂಜನ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ವಾಸವಾಗಿರಲು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ಪುಟ್ಟಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಂಜ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ, ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳು ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು.

ನಂಜನ ಹಿರಿಯ ಮಗಳು ಚೆನ್ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಕಿರಿಯ ಮಗುವನ್ನು ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಳು. ರಾಣಿಯ ಹರಕಲು ಸೀರೆಯೊಂದನ್ನು ಅವಳು ಉಟ್ಟಿದ್ದಳು. ನಂಜನ ಹಿರಿಯ ಮಗ ರಾಮ ತಾಯಿಯೊಡನೆ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಕೈ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಉಳಿದ ಐದು ಮಕ್ಕಳೂ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಆಟವಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೊಟ್ಟೆಯ ತುಂಬಾ ಅನ್ನ. ಮೈ ತುಂಬಾ ಬಟ್ಟೆ ಕಾಣದವರು ನಂಜನ ಸಂಸಾರ. ಆದರೆ ಹೃದಯದ ತುಂಬಾ ಹಿಗ್ಗು, ತೃಪ್ತಿ ಶಾಂತಿಗೇನೂ ಕೊರತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಉಗಾದಿ ದಿನ ಅಗ್ಗದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಅವರು ಹೊಲಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಭ್ರಮಪಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ರಾಣಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವರ ಒಂದು ದಿನದ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ತಾನು ಇಡೀ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಾರೆನೆಂದು ಅವಳು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಳು.

ಅವರ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ರಾಣಿ ತನ್ನ ನಡಿಗೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಹೊರಗೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ನಂಜನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

ಗಾಳಿ, ಬೆಳಕು, ಮಣ್ಣು, ನೀರೇ ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಗಾಳಿಗೆ ಮೈ ಒಡ್ಡಿ ನಿಂತು, ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ, ಮಣ್ಣಿನ ಸಾರವನ್ನು ಸವಿದು. ನೀರನನ್ನು ಹೀರಿ ಜಟ್ಟಿಗಳಂತಾಗಿದ್ದರು.

ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಂತಿದ್ದ ಆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಣಿಗೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ನೆನಪು ಬಂತು.

ನಿಜ. ರೂಪಿನಲ್ಲಿ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರು ಸರಿ ಸಮಾನರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಣಿಯ ಮಕ್ಕಳು, ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಅನುರಾಧ, ಆರು ವರ್ಷದ ಅರವಿಂದ ಅವಳ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಹಾಲು ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕೈ ತೊಳೆದು, ಹಣ್ಣು, ಬಾದಾಮಿ ಸೇವಿಸಿ, ತರಕಾರಿ ತಿಂದು, ಸಿಲ್ಕು ರೇಶಿಮೆ ಲಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಮಕ್ಕಳವು.

ಆದರೂ ಅವರ ಕೈಕಾಲುಗಳು ಕಡ್ಡಿಯಂತಿದ್ದು, ದೇಹ ಆಹಾರ ಕಾಣದಂತೆ ಒಣಗಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಹೀಗೇಕೆ?

ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವ ಶ್ರೀಮಂತ ಮಕ್ಕಳು ಬಿಸುಟ ಬಟ್ಟೆ, ತಿಂದು ಚೆಲ್ಲಿದ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ನಂಜನ ಮಕ್ಕಳು ನಿಸರ್ಗದ ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದರು.

ರಾಣಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಬಗೆಗೆ ನಿಸರ್ಗದ ಮನೋಭಾವ ಮಲತಾಯಿಯದಾಗಿತ್ತು.

ರಾಣಿ ಮನೆಯ ಹಿಂಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ರೇಡಿಯೋ ತಿರುಗಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣು ಗಡಿಯಾರದ ಕಡೆ ಹೊರಳಿತು. ಆಗಲೇ ಸಂಜೆ ಏಳರ ಸಮಯವಾಗಿತ್ತು.

“ಅನುರಾಧ, ಅರವಿಂದರ ಹಾಸಿನ ಸಮಯವಾಯಿತು” ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ರಾಣಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೂಗಿದಳು.

ಮಕ್ಕಳು ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಿಂದ ಧಡ ಧಡನೆ ಕೆಳಗೋಡಿ ಬಂದರು.

“ಮೇಲಿಗೆ ಬನ್ನಿ, ಬಿದ್ದೀರ ಹುಷಾರು”-ಎಂದು ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದ ಸಮಯ, ಸಂದರ್ಭ ಗ್ರಹಿಸಿಯೇ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಎರಡು ಲೋಟ ಹಾಲು ಬಂದವು.

ಮಕ್ಕಳು ಹಾಲು ಕುಡಿದು ಮತ್ತೆ ಆಡಲು ಹೊರಗೋಡಿದರು.

‘ಹುಷಾರು’ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು ರಾಣಿ ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ.

ರಾಣಿ ಮೆತ್ತಗೆ ತಲೆಯಾನಿಸಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದಳು.

ಅವಳ ಯೋಚನಾಲಹರಿ ಮತ್ತೆ ಹರಿಯತೊಡಗಿತು.

ದೇವರು ತನಗೆ ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ ಅಸಮಾಧಾನ, ಅತ್ಯಪ್ಪಿ, ಅಶಾಂತಿಯೇಕೆ? ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ತನಗೆ ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲ, ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಕರ್ತವ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವ ತನ್ನ ಮನೋಭಾವ ಎಂದಿಗೆ ಬಲವಾಗುವುದು?

ತಾನು ಬದುಕಿನಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಾದರೂ ಏನನ್ನು?

ಗಂಡ ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಿಜ. ಅದು ಅವನ ಕರ್ತವ್ಯ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾರ್ಥ. ತಾನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅದು ತಾಯಿಯಾದವಳ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಕಿಲುಬಿನಿಂದ ಮಲಿನನವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಂಜನ ಹೆಂಡತಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಂತೆ ತಾನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

ಯಾಕೆ?

ಬಡತನ ಕಾಡಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತಾಯಿಯಾಗಲು ಹಿಂಜರಿಯದ, ಹೆದರದ, ಅಳುಕದ ದಿಟ್ಟಿಯಾದ ಅವಳಲ್ಲಿ? ಎರಡು ಮಕ್ಕಳು ಸಾಕೆಂದು ಮತ್ತೆ ತಾಯಿಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಲಕರಣೆಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮ ಹಾಕಿರುವ ತಾನೆಲ್ಲಿ?

ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಅಸಾಧ್ಯ ಚಿಂತೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಈ ಅಳುಕು ಇರಬಹುದೇ? ಅಥವಾ ಇದು ಹೇಡಿತನವಲ್ಲವೇ?

ನಂಜನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವ ಆತಂಕವಿಲ್ಲ. ಮದುವೆ ಮಾಡುವ ತವಕವಿಲ್ಲ. ಆಸ್ತಿ ಬಿಡುವ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ಆದರೆ ತಮಗೋ?

‘ಇರುವ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ, ಬುದ್ಧಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸಿದರೆ ಸಾಕು’-ಎಂದು ರಾಣಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಗೆಳತಿಯರ ಮುಂದೆ ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

“ಅಮ್ಮಾವರಿಗೆ ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗುವಾದರೂ ಆಗಬಾರದೆ? ವಂಶೋದ್ಧಾರಕ ಬೇಡವೇ? ಎಂದು ನಂಜ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದು ರಾಣಿಯ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಂದ ವಂಶ ಉದ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯಾಗಲಿ, ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅವರು ಸ್ವರ್ಗ ಕಾಣಿಸುವರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಲಿ ರಾಣಿಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದವರಿಗೆ ಹಸಿವೆಲ್ಲಿಯದು? ಆದರೂ ಬಗೆಬಗೆಯ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ತಿನ್ನುವ ಚಪಲವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲದಾಗ ತಿಂದರೆ ತಿಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರುಚಿ, ಯಾವ ಸವಿ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯ?

ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣ?

ನಿರಾಸಕ್ತಿ, ನಿರುತ್ಸಾಹದ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದ ಸರಪಳಿಯಿಂದ ಅವರು ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಸಂತೋಷವಾದಾಗ ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಅಳು, ನಗು ಎರಡನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳದಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಉಳಿದವರು ಏನೆಂದುಕೊಂಡಾರು?

ಒಂದು ಸಲ ರಾಣಿ ಪತಿಯೊಡನೆ ಚಲನಚಿತ್ರ ನೋಡಲು ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮೊಡನೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸು ಬರುವವರೆವಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಸಿನಿಮಾ ನೋಡಬಾರದೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಅವರಿಗಿತ್ತು.

ರಾಣಿ ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಮಕ್ಕಳು ಆಸೆಯಿಂದ ತಾಯಿ ತಂದೆಯ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವು. ತಾವು ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೊರಟಾಗ ನಾವೂ ಬರುತ್ತೇವೆಂದು ಕೇಳಬಾರದೆಂದು ರಾಣಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸಿದ್ದಳು.

ಶಿಸ್ತು, ತಾಳ್ಮೆ ಕಲಿಯಬೇಡವೇ

ರಾಣಿಯ ಗಂಡ ಕಾರನ್ನು ಷೆಡ್ಡಿನಿಂದ ತಂದು ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದ. ರಾಣಿ ತನ್ನ ಅಲಂಕಾರದ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಗಾಗಿ ಸೆಂಟನ್ನು ಕರವಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಚಿಮುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮಳೆ ಬರತೊಡಗಿತು.

ರಾಣಿ ಕಳವಳದಿಂದ ಗಂಡನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ‘ಮಳೆ ಬರುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ ಏನು ಮಾಡೋಣ?’ ಎಂದಳು.

“ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ನಡಿ. ಟಿಕೀಟು ತೆಗೆದಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ”-ಎಂದನಾತ.

ರಾಣಿಯ ಮನಸ್ಸು ಅರೆಗಳಿಗೆ ಹೊಯ್ದಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಚಿತ್ರ ನೋಡುವುದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿತು.

ಅವಳು ಬೀರುವಿನಿಂದ ಹೂವು ಹೂವಿನಬಣ್ಣದ ಭತ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು, ಕಾರಿನಿಂದಿಳಿದು ಥಿಯೇಟರಿನೊಳಗೆ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಾನು ನೆನೆಯಬಾರದಲ್ಲ?

ಕಾರು ಸಿನಿಮಾ ಮಂದಿರ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ ಬುಕಿಂಗ್ ಆಫೀಸಿನ ಬಳಿ ಅಸಾಧ್ಯ ಗದ್ದಲವಿತ್ತು. ಆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಿಂದ ನೆನೆದು ತೊಪ್ಪೆಯಾಗಿದ್ದ ನಂಜನನ್ನೂ, ಅವನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ರಾಣಿ ನೋಡಿದಳು.

‘ನಮ್ಮ ನಂಜನೂ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ’ ಎಂದು ರಾಣಿ ಗಂಡನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದಳು.

ಟಿಕೀಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ನೇರವಾಗಿ ಮಹಡಿ ಹತ್ತಿ ಮೇಲೆ ಹೋದರು. ಕಾಲು ಗಂಟೆಯ ನಂತರ ನಂಜ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಪರದೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಮೀಪವಾಗಿ ಮೊದಲನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ.

ಬಹಳ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಸಿನಿಮಾ ನೋಡಿದರೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ವೈದ್ಯರ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ನಂಜನ ಹತ್ತಿರ ಏನೇನೂ ಬೆಲೆ ಇರಲಿಲ್ಲ.

‘ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಸಿನಿಮಾ ನೋಡಿದರೆ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ, ಪಸಂದಾಗಿ ಕಾಣ್ತೆ’ ಎಂದವನು ಹಿಂದೆ ಯಾವಾಗಲೋ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರೊಡನೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದ.

ಕಣ್ಣಿನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಾಣಿ, ಅವಳ ಗಂಡ ಮೇಲ್ತರಗತಿಯ ಟಿಕೀಟು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಷ್ಟ ಕನ್ನಡಕ ಧರಿಸದೇ ಹೊರಗೆ ಕಾಲಿರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಣಿಯ ಸುಂದರವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೂವಿನ ರಸದಿಂದ ತಯಾರು ಮಾಡಿದ ಕಾಡಿಗೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟು ಜೋಆನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರು ಹತ್ತಿರದ ದೃಷ್ಟಿಯೆಂದು ಕನ್ನಡಕ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ನಂಜ?

ಕಣ್ಣುಗಳು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಗವೆಂದು ಸಹ ಅವನು ಭಾವಿಸಿದ್ದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವನಾದರೂ ಕಪ್ಪು ಕನ್ನಡಕವನ್ನು ಕೈಯಿಂದಲೂ ಮುಟ್ಟಿದವನಲ್ಲ.

ಆದರೂ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳೆಷ್ಟು ಚುರುಕು!

ಒಂದು ಸಲ ರಾಣಿ, ಅವಳ ಗಂಡ ತೋಟದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಂಜನೊಡನೆ ಅಗತೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ರಾಣಿಯ ಗೆಳತಿಯೊಬ್ಬಳು ಕಾಂಪೌಂಡಿನ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದುಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದಳು.

ಗೇಟಿನ ಸದ್ದು ಕೇಳಿ ದಂಪತಿಗಳು ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಕನ್ನಡಕ ಧರಿಸಿದ್ದರೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದವರು ಯಾರೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. 'ಯಾರು ಯಾರೆಂದು' ದಂಪತಿಗಳು ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿದಾಗ ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ನಂಜ ಒಮ್ಮೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿ 'ಸಾರದವ್ವ ಕಣ್ಣವ್ವ' ಎಂದಿದ್ದ.

ರಾಣಿ ಬಾಲ್ಕನಿಯ ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳುತಿದ್ದ ನಂಜನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು.

ಅವನು ತನ್ನ ಜಾಗದಿಂದ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ಚಲನಚಿತ್ರ ಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ತೆರೆಯಿಂದ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಜ್ಜಿ ಒರಿಸಿಕೊಂಡು, ನಂತರ ಮಕ್ಕಳ ತಲೆಯನ್ನೂ ತಾನೇ ಒರೆಸಿದ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒದ್ದೆ ತಲೆಯಿಂದ ನೆಗಡಿ ಬರಬಹುದಾದ ಪ್ರಸಂಗ ತಪ್ಪಿದಂತಾಯಿತು.

ತೊಟ್ಟಿದ್ದ ಶರಟನ್ನು ಕಳಚಿ ನಂಜ ನಾಲ್ಕಾಣೆ ಸೀಟನ್ನು ಎಂಟಾಣೆ ಸೀಟಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ಪುಟ್ಟ ಮರದ ಗೇಟಿನ ಮೇಲೆ ಒಣಗಿ ಹಾಕಿ ಬರಿಯ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ.

ಬೀಡಿ ಸೇದಿ ನಂಜ ಮೈ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ.

ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ ಕಾಫಿ ಮಾರಲು ಬಂದಾಗ ಅವನಿಂದ ಕಾಫಿ, ವಡೆ ಕೊಂಡು ತಿಂದು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ತಿನ್ನಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅವನಿಗೆ ರಾತ್ರಿಯ ಊಟದ ಯೋಚನೆ ತಪ್ಪಿದಂತಾಯಿತು.

ನಂಜ ಬಹಳ ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಗೆಳೆಯನೊಡನೆ ನಗುತ್ತಾ ಕೇಕೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ರಾಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು.

ಅವನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷಣದ ಸವಿಯನ್ನೂ ಮನಸಾರೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ರಾಣಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಮತ್ತರ ಉಂಟಾಯಿತು.

ತಾನೊಂದು ದಿನವಾದರೂ ಹಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ರಾಣಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು.

ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ?

ಬಹುಶಃ ನಂಜನಿಗೆ ತಾನು ನೋಡಲಿರುವ ಚಿತ್ರದ ಹೆಸರು ಸಹ ತಿಳಿದಿರಲಾರದು ಎಂಬುದು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ?

ಅವಳು ಮತ್ತೆ ಅವನ ಕಡೆ ನೋಡಿದಾಗ ನಂಜ ಸೋಡ ಬಾಟಲನ್ನು ಬಾಯಿಯೊಳಗೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ನೀರನ್ನು ಹೀರುತ್ತಿದ್ದ. ತಾನರ್ಥ ಕುಡಿದು ಉಳಿದ ನೀರನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕುಡಿಸಿದ.

‘ಅಯ್ಯೋ ಎಂಜಲು!’ ಎಂದು ರಾಣಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಜುಗುಪ್ಸೆಗೊಂಡಳು.

ಚಿತ್ರ ಶುರುವಾಯಿತು. ನಂಜ ಚಿತ್ರ ಪ್ರಪಂಚದ ನಾಯಕ, ನಾಯಕಿಯರೊಡನೆ ಬೆರೆತು ತನ್ನಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದು ರಾಣಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ?

ಆದರೆ ತಾನು?

ಚಿತ್ರವನ್ನು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕುಹಕ ಟೀಕೆಗಳೊಡನೆ, ವ್ಯಂಗ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಾಣಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾಯಕಿ ಅತ್ತಾಗ ರಾಣಿಗೆ ನಗುಬಂತು. ನಾಯಕ ಹಾವೊಂದರೊಡನೆ ಸೆಣಾಡಿದಾಗ ರಾಣಿ ಬಾಗಿ ‘ರಬ್ಬರ್ ಹಾವು’ ಎಂದು ಗಂಡನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

ಚಿತ್ರದ ಎರಡು ರೀಲು ಮುಗಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಣಿ ‘ಕತೆ ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿದು ಹೀಗೇ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ’ ಎಂದು ಆಗಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದಳು.

ಆದುದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಚಿತ್ರದ ಓಟದಲ್ಲಿ ಗಮನವಿರಲಿಲ್ಲ.

ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿ ತನಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾನು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಳೋ ಏನೋ ಎಂದವಳಿಗನಿಸದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಖಿಳನಾಯಕನನ್ನು ಕೊಂಡು ನಾಯಕಿಯನ್ನು ಸೆರೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ನಾಯಕ ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗ ಮುಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದವರು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿದರು. ಆ ಚಪ್ಪಾಳೆಯಲ್ಲಿ ನಂಜನ ಪಾತ್ರವೂ ಇದೆ ಎಂದು ರಾಣಿಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು.

ಚಿತ್ರ ಮುಗಿಯಿತು. ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದೊಡನೆ ರಾಣಿ ಕೆಳಗೆ ನೋಡಿದಳು. ಜನ ಆರಾಮವಾಗಿ ಮೈ ಮುರಿಯುತ್ತಾ ಮಕ್ಕಳ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಅವರನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಚಿತ್ರ ಮುಗಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನು ಗೇಟಿನ ಮೇಲೆ ಒಣಗಿ ಹಾಕಿದ ಅಂಗಿ ಒಣಗಿತ್ತು. ನಂಜ ಅದನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಿಳ್ಳೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಹೊರಗೆ ನಡೆದ.

ರಾಣಿಯ ಮನಸ್ಸು ಕಲಕಿ ಹೋಯಿತು.

ತಾನೇಕೆ ಅವನಂತೆ ಸುಖಿಯಿಲ್ಲ? ಅವರು ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಆನಂದ ತನಗೇಕೆ ಇಲ್ಲ?

ಯಾಕೆ? ಯಾಕೆ?

ನಂಜನ ಮನಸ್ಸು ಶುದ್ಧವಾದ ಒತ್ತು ಕಾಗದದಂತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು ಬಾಳಿನಿಂದ ಆನಂದವನ್ನು ಹೀರುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ತನ್ನದು? ಇನ್ನು ಮಸಿಹೀರಲಾಗದ ನೆಂದ ಒತ್ತು ಕಾಗದವಾಗಿತ್ತು ಅವಳ ಮನಸ್ಸು.

ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬುದ್ಧಿ, ವಿದ್ಯೆ, ಜಾಣ್ಮೆ, ಹಣ, ನಾಗರಿಕತೆ, ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟೂ ಮನುಷ್ಯನ ಟೀಕಾ ಬುದ್ಧಿ, ದೂರಾಲೋಚನೆ ಹೆಚ್ಚು ಹರಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಗ್ಧತೆಯೇ ನಂಜನ ಆನಂದಮಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎಂಬುದು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಆದರೆ ತನಗದು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಕೊರಗು ಅವಳಿಗುಳಿಯಿತು.

‘ಅವ್ವಾ’ ಎಂದು ಯಾರೋ ಕೂಗಿದಂತಾಯಿತು.

ರಾಣಿ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟಳು. ಎದುರಿಗೆ ನಂಜ ನಿಂತಿದ್ದ.

“ಏನೋ?” ಎಂದಳು ರಾಣಿ

“ಶಾಮರಾಯರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೊರಗೆ ಕುಂಡ್ರಿಸಿದೀನಿ”- ಎಂದ ನಂಜ.

ಶಾಮರಾಯರ ಹೆಸರು ಕೇಳಿ ರಾಣಿಯ ಮೈ ಬೆಂಕಿಯಾಯಿತು. ಆತನ ಸ್ವಭಾವ ನಾಗರ ಹಾವಿನಂತಹುದೆಂದು ಗಂಡ, ಹೆಂಡತಿ ಅವರನ್ನು ದೂರವಿರಿಸಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ತನಗಾಗದವನು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ನಂಜ ಅವನಿಗೆ “ಇನ್ನೊಂದು ದಪ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ ಕಾಲು ಮುರಿದು, ಹಲ್ಲು ಕಿತ್ತು ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ರೇಗಿ ಬಂದಿದ್ದವನನ್ನು ಕತ್ತು ಹಿಡಿದು ಆಚೆಗೆ ತಳ್ಳಿದ್ದ.

ರಾಣಿಗೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಆಸೆಯಾಯಿತು.

ಆದರೆ?

ಆ ಯೋಚನೆ ಅವಳ ಮುಖದ ಮೇಲಿನಿಂದ ಮಾಯವಾಯಿತು. ರಾಣಿಯ ತುಟಿಗಳು ಸ್ವಾಗತದ ನಗು ಬೀರುವ ತಯಾರಿ ನಡೆಸಿದವು. ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಮಂದಹಾಸದ ಮುಖವಾಡ ಧರಿಸಿ ರಾಣಿ 'ಠಕ್ಕುಗಾತಿ' ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ಬೈದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು.

3. ಗೀತಾಂಜಲಿ

- ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ

ಅನಂತತೆಯನ್ನು ಸಾಂತತೆಯಲ್ಲಿ ಸೆರೆಗೈಯುವ ಸಾಹಸವನ್ನು ಕಲೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇದು ಎಲ್ಲ ಹಿರಿಯ ಧರ್ಮಗಳ ಮೂಲೋದ್ದೇಶ. ಕಾವ್ಯಧರ್ಮವೂ ಧರ್ಮವೂ ಬೇರೆಯಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಕಲಾಧರ್ಮದ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇದೇ. ಯಾವ ಕವಿ ಮನೋಧರ್ಮ ಅನಂತಾದರ್ಶದ ಕಣಸನ್ನು ಕಣ್ಣು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುವ ನಿರಂತರ ಹಂಬಲದಲ್ಲಿದೆಯೋ ಅದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸೃಷ್ಟಿಶೀಲವಾದುದು. ಅಂತಹ ಸೃಷ್ಟಿಶೀಲನಾದ ದಾರ್ಶನಿಕ ಕವಿಯ ಕೃತಿಯೂ ಯಾವ ಒಂದು ಕಾಲದೇಶದ ಮಿತಿಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಸರ್ವದೇಶ, ಸರ್ವಕಾಲಗಳಿಗೆ ಬೆಳಕಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. Neman ನು “A right moral state of heart is the formal and scientific condition of a poetical mind” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತಾಗಲೀ, ಕವಿಗೆ “ದರ್ಶನ ವಿಶುದ್ಧಿಯೇ ಮೂಲ್ಯ” ಎಂದ ನಾಗಚಂದ್ರನ ಮಾತಾಗಲೀ-ಕವಿ ಮನೋಧರ್ಮದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತವೆ. ‘ದರ್ಶನ’ವಿಲ್ಲದವನ ಕಾವ್ಯ ಎಷ್ಟೇ ಮನನೋಹರವಾದರೂ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾಗಲಾರದು.

ಕವಿ ರವೀಂದ್ರರು ವಿಶ್ವಕವಿಗಳು. ವಂಗಭಾಷಾಸಾಹಿತ್ಯದೇವಿಯ ವರಪುತ್ರರಾದರೂ ಆ ಕವಿ ಮನೋಧರ್ಮ ವಂಗದೇಶದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಇಡೀ ವಿಶ್ವದ್ದು. ಮಹರ್ಷಿ ದೇವೇಂದ್ರನಾಥರ ವಂಶಸಂಜಾತರಾಗಿ, ಭಾರತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾರಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ರವೀಂದ್ರರ ವಿಶ್ವಧರ್ಮದರ್ಶನ ‘ಗೀತಾಂಜಲಿ’ಯಾಗಿ ಮೂಡಿ ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಲ್ಲುವ ನೋಬೆಲ್ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಚಕಿತಗೊಳಿಸಿತು. ಭಾರತೀಯರೆಂದರೆ, ನಿಕೃಷ್ಟರೆಂದು, ಪರಕೀಯರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ದಾಸರೆಂದು ಮೂಗು ಮುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಜಗತ್ತು, ರವೀಂದ್ರರ ‘ಗೀತಾಂಜಲಿ’ಯನ್ನೋದಿ, ಅದರ ದಿವ್ಯದರ್ಶನದಿಂದ ಪುನೀತವಾಗಿ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿತು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲನೇಕರು ರವೀಂದ್ರರನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಈ ದರ್ಶನದಿಂದ ಪುಳಕಗೊಂಡರು. ‘ಗೀತಾಂಜಲಿ’ಯ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷಾಂತರದ ಹೊತ್ತಿಗೆಗೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿ W.B.Yeats ಎನ್ನುವರು- ‘I have carried the manuscript of the translations about with me for days, reading it in railway trains, or on the top of omnibuses and in restaurants, and I have often had to close it lest some stranger would see how much it moved me!’- ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಗೀತಾಂಜಲಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಈ ಗೀತೆಗಳು ವಂಗ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರವೀಂದ್ರರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಆಯ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಭಾಷಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ವಂಗಭಾಷೆಯ ಮಾಧುರ್ಯ ಸೌಕುಮಾರ್ಯಗಳು ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೂ, ಅವುಗಳ ಆತ್ಮ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೇನೂ ಕೊರತೆ ಬಂದಂತಿಲ್ಲ. ಇವು ಅತಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಯಾವ ನಾಡಿನ ಓದುಗರ ಮನಸ್ಸನ್ನಾಗಲೀ ಸೆರೆಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ.

ಈ ಗೀತೆಗಳು ಕವಿಯ ಆತ್ಮ ಗೀತೆಗಳು. ದಿವ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಕನು ನಡೆದ ಹಾದಿಯ ಬೆಳಕಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಗುರುತುಗಳು. ಆತ್ಮದ ಕರೆಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು, ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗಿ ಜೀವನದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನರಿತು, ಆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆವ ಸಾಧಕನ ಮನಃತಿಯ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಇವು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಇವು ರವೀಂದ್ರರ ಜೀವನದರ್ಶನದ ಸೋಪಾನಗಳು.

ಜೀವ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ಅದರ ಮುಂದಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೂ ತನಗೂ ಮೀರಿದ ಶಕ್ತಿಯೊಂದಿರಬೇಕಲ್ಲವೆ, ಇದ್ದರೆ ಅದರ ಸ್ವರೂಪವೇನು, ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?— ಎಂಬುದು. ಆ ಒಂದು ನಿತ್ಯಸತ್ಯದ ಇರವನ್ನು ಕವಿಯಾದವನು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ ದರ್ಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಒಂದು ದರ್ಶನವನ್ನು ಕವಿ ತನ್ನ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅನನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ಕಾವ್ಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಕವಿಯೇ ಬೆರಗಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕಡೆಗೆ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ, ಆ ಮಹಾಶಕ್ತಿ ತನ್ನ ಆನಂದದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಉಪಕರಣವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದು. “ಈ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಣಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಬರಿಗೈದು ನೂತನ ಚೇತನದಿಂದ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ; ಈ ಕಿರಿಯ ಬಿದಿರು ಕೊಳಲನ್ನು ಗಿರಿದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಒಯ್ದು ನಿನ್ನ ನಿತ್ಯನೂತನವಾದ ಉಸಿರನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಹೀಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಮರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವೆ; ಅದು ನಿನ್ನ ಆನಂದ.” (ವ.1) ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಕಾಡಿನ ಹೊದರಿನ ಬಿದಿರಿನ ತುಂಡೊಂದು, ಯಾವು ಪುಣ್ಯ ವಿಶೇಷದಿಂದಲೋ ಕೊಳಲಾಗಿ, ಬಾರಿಸುವವನ ಉಸಿರಿನಿಂದ ಮಧುರವಾದ ಗಾಯನವಾಗಿ ಕೇಳಿದವರನ್ನು ತಣಿಸುತ್ತದೆ. ಕವಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪುಣ್ಯವೂ ಇಂಥದೆ. ಕವಿ ಆ ವಾಣಿಗೆ ಬರಿಯ ಕೊಳಲು ಮಾತ್ರ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನೆಂದಂತೆ — ‘ನಾನು ವೀಣೆ, ಆತ ವೈಣಿಕ’, ನಾರಣಪ್ಪನೆಂದಂತೆ— ‘ವೀರಾನಾರಾಯಣನೆ ಕವಿ, ಲಿಪಿಕಾರ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ’ ಈ ಒಂದು ನಿರಹಂಕಾರದಿಂದಲೇ ಕವಿ ವಿಶ್ವದುಸಿರಿಗೆ ಕೊಳಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಉಸಿರಿನ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವುದೇ ಜೀವನದ ಉದ್ದೇಶ—ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ರವೀಂದ್ರರು “I am here to sing thee songs. In this hall of thine I have a corner seat (15), Only as singer I come before thy

presence (2) ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. My useless life can only break out in tunes without a purpose”- ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಜಗತ್ತೇ ಒಂದು ಹಿರಿಯ ಗಾನ. ತಾನ ತಾನವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮುವ ಆ ದಿವ್ಯಗಾನವನ್ನು ಇವರು ಬೆರಗಾಗಿ ಆಲಿಸುತ್ತಾರೆ. “My poet’s vanity dies in shame before thy song” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮಹಾ ದಿವ್ಯಗಾನ ಉದಯ ಗಗನದ ಸ್ವರ್ಣವರ್ಣಗಳಾಗಿ, ಕುಸುಮಿತ ಕಾಂತಾರದ ಸಹಸ್ರಾರು ಹೂವುಗಳಾಗಿ, ಮುಂಬೆಳಗಿನ ಮಂದಾನಿಲವಾಗಿ, ಇರುಳಿನ ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕದ ಚಿನ್ಮೌನವಾಗಿ ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮುವುದನ್ನು ಕವಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. “I know not how thou singest, my master; I ever listen in silent amazement!” ಎಂದು ಗಾಯಕನನ್ನು ಕಾಣದೆ ಗಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೆರಗಾಗುತ್ತಾರೆ. “The light of thy music illumines the world. The life breath of thy music runs from sky to sky (3) ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸಿ ಬಲ್ಲರು. ಹೀಗೆ ಕವಿ ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಶಿವನ ಸಕ್ಕದ್ದರ್ಶನವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಲಭಿಸಿ ಮಾಯವಾಗುವ ಈ ಅನಂತತೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಇರಬಾರದೇ ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆ ಹಾದಿಗೆ ಒಂದು ಸಾಧನೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗಾಗ “I touch by the edge of the far spreading wing of my song, thy feet which I could never aspire to reach (2)” ಎಂಬ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಬಗೆಯ ಸಕ್ಕದ್ ದರ್ಶನದಿಂದ ಕವಿಜೀವಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಆ ಅನಂತಶಕ್ತಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಹೆಚ್ಚು ಬಲಿಯುತ್ತದೆ. ಆಗ “ವೀಣೆಯನ್ನು ಶೃತಿಮಾಡುವುದರಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಕಾಲವೆಲ್ಲವೂ ಕಳೆದುಹೋಯಿತು. ಹಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ ಹಾಡು ಇನ್ನೂ ಬಾರದಾಗಿದೆ.” ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಆತನನ್ನು ಕಾಣದೆ ಜೀವನಾಂಜಲಿ ಬರಿದಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ “I live in the hope of meeting with him: this meeting is not yet” ಎಂದುಕೊಂಡು ಜೀವ ಕಾಯುತ್ತದೆ.

ಈ ಕಾಯುವಿಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಾತ್ಮ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯೂ ಬೇಕು. ಲೌಕಿಕವಾದ ಅನುರಾಗಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿರಕ್ತಿ ಬರಬೇಕು. ಈ ಲೋಕದ ಸಂಪದೈಶ್ವರ್ಯಗಳು, “ರಾಜಕುಮಾರನ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಮಗುವಿನಂತೆ.” “The child who is decked with prince’s robes and who has jeweled chains round his neck loses all pleasure in his play; his dress hampers him at every step (8) ಇದರಿಂದ ಸುಖ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ. “ನಲ್ಲನಲ್ಲಿಯರ ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ ಅವರು ಧರಿಸಿದ ಒಡವೆಗಳ ಝಣತ್ಕಾರ ಅವರ ಮೃದುನುಡಿಗಳನ್ನು ಮುಳುಗಿಸುವಂತೆ, ಅವರ ಸಮಾಗಮಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಬರುವಂತೆ, ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಸುಖ ಜೀವನಿಗೂ ದೇವನಿಗೂ ನಡುವೆ ಬಂದಿದೆ. ಮೊದಲ ಕರ್ತವ್ಯ ಈ

ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೆಸೆಯುವುದು. ಆ ದೇವನ ಅವತಾರಕ್ಕೆ ಈ ಜೀವವನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ದೇವನನ್ನು ಕುರಿತು” “Life of my life, I shall ever try to keep my body pure. Knowing that thy living touch is upon all my limbs. ...And it shall be my endeavor to reveal thee in my actions knowing it is thy power gives me strength to act (4) ಎಂದು ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತದೆ. ದಿನದಿನವೂ ಲೌಕಿಕಮಗ್ನವಾಗುವ ವಯಸ್ಸಿನ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು “Give me strength to raise my mind high above daily trifles (36) ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಹರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ನಿರಂತರವಾದ ಧ್ಯಾನ, ಪೂಜೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧಗೊಳ್ಳುವ ಈ ಚೇತನ, ಜೀವನದಲ್ಲೇ ದೇವನನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು; ಆತನನ್ನು ಕಾಣಲು ಕಾಡಿಗೆ ಓಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯುತ್ತದೆ. ಆಗ “ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿಸು ನಿನ್ನ ಜಪ ಮಂತ್ರ ಗೀತ ಘೋಷವನು. ಎಲ್ಲ ಬಾಗಿಲ ಮುಚ್ಚಿ ಈ ಕತ್ತಲೆಯ ಕೋಣೆಯಲಿ ಯಾರನಾರಾಧಿಸುವ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ? ಕಣ್ಣೆರೆದುನೋಡು. ನಿನ್ನ ದೇವನು ಇಲ್ಲ ನಿನ್ನೆದುರಿನಲ್ಲಿ. ಎಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಮಗನು ಬಿರುನೆಲವನುಳುತಿಹನೋ, ಮಾರ್ಗನಿರ್ಮಾಪಕನು ಎಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲೊಡೆಯುವನೋ ಅಲ್ಲಿರುವನವನು. ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಧೂಳಿಡಿದ ಮೆಯ್ಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವನವನು. ನಿನ ಮಡಿಯನ್ನೆಸೆದು ಅವನಂತೆಯೇ ಧುಮುಕು ಧೂಳಿನೆಡೆಗೆ” (11) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆ ಅಸಾಮಾನ್ಯತೆ ಜೀವದಿಂದ ದೂರವಿಲ್ಲ; ಅದು ಮೈದೋರುವುದು ಸರಳಸುಂದರ ದೀನಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿ. ಅದುದರಿಂದ “Meet him and stand by him in toil and in sweat of thy brow (11) ಇದು ಕರ್ಮ ಯೋಗದ ಹಾದಿ. ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತರೆ ದೇವ ದೊರೆಯುವನಲ್ಲ; ಎಲ್ಲ ಜೀವದ ಎದೆಯಲ್ಲೂ ಇದ್ದಾನೆ. ಅವರೊಡನೆ ಬೆರೆತು, ಹಣೆಯ ಬೆವರನು ಬಸಿದು ಕಾಣಬೇಕು. ಈ ಬಗೆಯ ‘ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ’. ಜಗತ್ತು ಒಂದು ಬಂಧನ ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿ ಬೇಡ. ಏಕೆಂದರೆ “Our master himself has joyfully aken upon him the bonds of creation; hhe is bound with us all for ever (11)”

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಏನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹಾರೈಕೆಯೊಂದೇ ಸಾಕು. ದಿವ್ಯ ಜೀವನದ ಹಾರೈಕೆಯೂ ಜೀವದ ಎಷ್ಟೋ ಜನ್ಮದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ಫಲ. ಪ್ರಿಯನಿಗಾಗಿ ಹಾರೈಸುವ ಪ್ರಿಯೆಯ ‘ಮದುರಭಾವ’ದಲ್ಲಿ ಸಾಧಕ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಇಂದು ಏಕಾಂಗಿಯನ್ನಾದಿ ಮಾಡಿ ಕಾಯಿಸುತ್ತಿರುವೆ?” (18) “ನಾನು ನನ್ನನ್ನೆ ನಿನ್ನ ಕೈಗಳಿಗೊಪ್ಪಿಸಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿರುವೆ” (17) ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಜೀವ. ಈ ಉದ್ದೇಗದಲ್ಲಿ ಅಸಮಾಧಾನವಿದ್ದರೂ ನಿರಾಶೆಯಿಲ್ಲ. “ನೀನು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡದಿದ್ದರೂ, ನಾನು ಆ ಮೌನದಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ನಕ್ಷತ್ರ ಖಚಿತವಾದ ರಾತ್ರಿ ಮೌನೌಷಿ ಮುಂಬೆಳಗನ್ನು ಹಾರೈಸುವಂತೆ ಕಾಯುತ್ತೇನೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕತ್ತಲು ಹರಿದೇ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಬೆಳಕು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ” (19) ಎಂಬ ತೀವ್ರವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಆಶಾವಾದದಿಂದ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಆ ದಿವ್ಯ ಶಕ್ತಿಯ ಆಗಮನದ ಹಾರೈಕೆ

ನನಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಕಿರಣವನ್ನೇ ಚಾಚುತ್ತದೆ. “From dawn till dusk I sit here before my door, and I know that of a sudden the happy moment will arrive when I shall see you” (44) ಎಂಬ ಶುಭದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆ ದಿವ್ಯಶಕ್ತಿ ಬರುವುದನ್ನು ನೆನೆದು ಪುಲಕಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಬಂದವನು; ಇಂದೂ ಬರುತ್ತಾನೆ. “ಆಷಾಢಮಾಸದ ಜಡಿಮಳೆಯ ಕಾರಿರುಳಿನಲ್ಲಿ ಮಸೀಮಯವಾದ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಜಟಿಲ ಕುಟಿಲ ಕಂಟಕಿತ ಕಾನನಪಥದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಿಯಳಿಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆದು ಧಾವಿಸುವ ಪ್ರಿಯನಂತೆ ಅವನು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ಮೆಲ್ಲಡಿಗಳ ಸಪ್ಪುಳ ಕೇಳುತ್ತಿದೆ. ಆತ ಚಣಚಣದಲ್ಲೂ ಯುಗಯುಗದಲ್ಲೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಡಿನ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಅದೇ ನುಡಿ – “ಅವನು ಬರುವನು, ಅವನು ಬರುವನು, ಬಂದೇ ಬರುವನು.” ಸುಖದಲ್ಲಿ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಅವನ ಬೆಳಕಿನ ಪಾದ ಕಾಣುತ್ತದೆ” (45) ಹೀಗೆ ಈ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಕವಿ ಜೀವಕ್ಕೆ ಆ ಮಹಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸುಖದುಃಖಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಕಾಣುವ ಸಮದರ್ಶಿತ್ವ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ತೊಡಗಿದಾ ಜೀವ ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಹೋರಾಟ ಮೊದಲು ತನ್ನೊಡನೆ, ಅನಂತರ ಆವರಣದೊಡನೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಲೋಭಗಳು ಜೀವನನ್ನು ಮುತ್ತುತ್ತವೆ. ತನ್ನ ಆಶೆಗಳ ಸಂಕೋಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವ ತಾನೇ ಬಂದಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಮರೆತು ಜೀವ ತನ್ನ ಸುತ್ತ ಒಂದು ಗೋಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. “I am very busy building thi hhis wall all around; an this wall goes up into the sky day by day I loose sight of my true being in its dark shadow (29) ಈ ಗೋಡೆಗೆ ಹೊರಗಿನ ಯಾವ ಬೆಳಕೂ ಬಾರದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ತಾನು ಕಟ್ಟಿದ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಬಂದಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾರ್ಥವಾದ ಆಸೆಗಳೇ ಈ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಈ ಆಸೆಗಳು ಹೇಗೆ ಜೀವವನ್ನು ಮುತ್ತಿಡುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ರೂಪಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. “ಹಗಲಿನ ಬೆಳಕಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಬಂದರು, ಕೊಂಚ ಸ್ಥಳ ಕೊಡಿ ಎಂದರು. ನಿನ್ನ ಪೂಜೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವೂ ನೆರವಾಗುತ್ತೇವೆ, ಆತನ ಕೃಪೆಗೆ ನಾವೂ ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತೇವೆ ಎಂದರು. ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೌನವಾಗಿ ಕುಳಿತವರು ಇರುಳು ಕವಿಧಾಗ ಮೆಲ್ಲನೆ ದೇವರ ಗರ್ಭಗುಡಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಸಾದವನ್ನೇ ಕದ್ದರು.” (33) ಸಾಧುವಿನಂತೆ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ತಸ್ಮರನಂತೆ ವರ್ತಿಸುವ ಈ ಸ್ವಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ತನ್ನ ಅಹಂಕಾರ. ಅಹಂಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಜೀವ ದೇವನನ್ನು ಕಾಣಲಾರದು. “He is my little self, my lord, he knows, noo shame; but I am ashamed to come to thy door in his company” ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಲ್ಪವಾದ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನೂ ದೂರ ತಳ್ಳಿ ಹೃದಯವನ್ನು ಆತನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ “let that little be left of me whereby I may name thee my all” (34) Strike, strike as

the root of penury in my heart... And give me strength to surrender my to thy will with love (36) ಎಂದು ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತದೆ. “ಇರುಳು ಬೆಳಕಿನ ಹಾರೈಕೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರಿಸಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಂತೆ” ನಿರಂತರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ ಜೀವ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಶರಣ ಭಾವದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಅರಿವಿನ ಕಣ್ ತೆರೆದ ಈ ಜೀವಕ್ಕೆ ಆ ಮಹಾಶಕ್ತಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲೇ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಆ ಮಹಾಶಕ್ತಿಯ ಇರವನ್ನೂ ಅರಿಯುವ ಶಕ್ತಿ ಬಂದು ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಚಿನ್ನಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಜೀವರ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪಪರಮ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಅರಿತಾಗ, ಈ ದೈವಾನಂದದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯ ಗುರಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. “The same stream of life that runs through my being night and day runs through the world and dances in rhythmic measures (69)” ಈ ಜೀವನದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಕ್ಕೆ “Deliverance is not for me in renunciation. I feel the embrace of freedom in a thousand bonds of light” ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. “ಅರಿತರೆ ಶರಣ, ಮರೆತರೆ ಮಾನವ”. ಈ ಬಂಧುರವಾದ ಬಂಧನದಲ್ಲೇ ಅರಿತ ಜೀವ ಮುಕ್ತಿಯ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುವಾಗ, ಜೀವನ ವಿಮುಖತೆ ಏಕೆ ಬೇಕು? ಆದರೂ ಆ ಮೂಲಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಮನದಣಿಯುವಂತೆ ಕಾಣಬೇಕೆನ್ನುವ ಹಂಬಲದ ಬಗ್ಯೆ ಇನ್ನೂ ಅತ್ಯಪ್ಪಿ ಇದೆ. “ಈ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲಾಗದಿದ್ದರೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂಬ ವೇದನೆ ಸದಾ ಇರಲಿ. ಈ ವೇದನೆ ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ನನಸಿನಲ್ಲೂ ನಿರಂತರವಾಗಿರಲಿ” (79) ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ವಿರಹದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸಾವು ಬಂದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಈ ಜೀವದ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಜೀವ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮರಣ ಬಂದರೆ “I will set before my guest the full vessel of my life I will never let him go with empty hands (90) ಎಂದು. ಏಕೆಂದರೆ ಮೃತ್ಯುವೂ ಆತನ ದೂತ. ಭಗವದಿಚ್ಛೆಯ ಪೂರ್ಣತೆಗಾಗಿ ಆತ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. “And because I love this life, I know I shall love death as well (95) ಮೃತ್ಯು ಬಂದರೆ ಕೊರಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ಕೊರಗುವುದಾದರೆ ಅದು ಅಪೂರ್ಣದೃಷ್ಟಿ “The child cries out when from the right breast the mother takes it away in the very next moment of find inn the left one it’s consolation (95) ಬಲಗಡೆಯ ಸ್ತನದಿಂದ ಮಗುವಿನ ಬಾಯನ್ನು ತಾಯಿ ಕಿತ್ತಾಗ ಅದು ಕಿರುಚುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಎಡಗಡೆಯ ಸ್ತನಕ್ಕೆ ತಾಯಿ ಮಗುವಿನ ಬಾಯನ್ನು ಒಡ್ಡಿ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಲು ಆಕೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ನನ್ನ ಜೀವನ ಮರಣಗಳೂ ಅಂತೆಯೇ. ಈ ಹಿರಿಯರಿವಿನ ನಿಲವಿನಲ್ಲಿ ಬಾಳುವ ಜೀವ “In this play house of infinite forms I have had my play and here I caught sight of him that is

formless".ಸಾಕಾರದಿಂದ ನಿರಾಕಾರಕ್ಕೂ ಹೀಗೆ ಏರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪಾಲಿಗೆ ಸಾಕಾರ-ನಿರಾಕಾರ ಎರಡೂ ಸತ್ಯವೇ ಆಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. “ಮಗುವಿನ ತಂದೆ ಮಗುವಿನನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಬಣ್ಣದಾಟದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತರುವಂತೆ ನೀನು ಜಗತ್ತಿನ ನಾನಾ ವರ್ಣರಮಣೀಯತೆಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಹರಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ (62) ಎಂದುಕೊಂಡು “I shall be wise this time and wait in the dark, spreading my mat on the floor; whenever it is thy pleasure, my lord, come silently and take thy seat here” (99) ಹಿಂದೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ನೀನು ಬಂದೆ, ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಕತ್ತಲ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಚಾಪೆ ಹಾಸಿ ಕಾಯುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಸಂತೋಷ ಬಂದಾಗ, ಮನಸ್ಸು ಬಂದಾಗ ಬಂದು ಅಲಂಕರಿಸುವ ಕೃಪೆ ಮಾಡು-ಎಂದು ಬೇಡುತ್ತದೆ.

“ನಿನ್ನ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಗಾದಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಹಾಡಿನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.” “Even in my life have I sought thee with my songs.... They showed me secret paths, they brought before my sight many a star on the horizon on my heart (101) ಈ ಹಾಡುಗಳಿಂದ ನೀನು ನನಾನೇ ಅರಿಯದ ಗೆಲೆಯರಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ: ನನ್ನದಲ್ಲದ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮನೆ ಮಾಡಿರುವೆ... ಅನೇಕದಲ್ಲಿ ಏಕವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಹಾಡುವ ಆನಂದದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಚ್ಯುತಿಗೊಳಿಸಬೇಡ” (63) ಈ ನನ್ನ ಹಾಡಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಜನ ತಲೆದೂಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಪ್ರಾಯೋಜನ ಅದಕೂತೀತವಾದುದು. “From the words of the poet men take what meanings please them; Yet their last meaning points to thee.” ಕಾವ್ಯದ ಪರಮೋದ್ದೇಶ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಡೆ ಬೆಳಕಿನ ಕೈಗಂಬವಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ನಾನು, ‘ಅನಂತ ಕಡಲಿನ ಕರೆಯ ಮೇಲೆ ನೆರೆದಿರುವ ದಿವ್ಯ ಶಿಶುಗಳ ಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. (60) ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ಪ್ರಲೋಭಗಳ ಮೇಲೂ ಆಸೆಯಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ದಿವ್ಯ ಜೀವಗಳ ಚಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಸೇರಿ ಧನ್ಯನಾಗುತ್ತೇನೆ”- ಎಂದು ಕವಿ ಹಾರೈಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಡೆಗೆ “ನಾನು ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರಾವಣದ ಮೋಡ ಭಾರವಾದ ತನ್ನೆದೆಯಿಂದ ನೆಲದಡೆಗೆ ಬಾಗುವಂತೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನಿನ್ನ ಕಡೆ ಬಾಗಲಿ; ನಿನ್ನ ಮಹಾ ಮೌನ ನೀಲ ನೀರಧಿಗೆ ನನ್ನ ಹಾಡಿನ ಕಿರುದೊರೆ ನಿರಂತರವು ಹರಿಯಲಿ. ಮಾನಸ ಸರೋವರಾಭಿಮುಖವಾದ ಹಂಸ ಸಂಕುಲದಂತೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸದಾ ನಿನ್ನ ಕಡೆಗೇ ಹಾರಲಿ (103) ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಈ ಗೀತಾಂಜಲಿ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ.

ಸತ್ಯ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿತ್ಯವಾದುದರಿಂದ, ಅದು ಕಾಲ ದೇಶ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನವ್ಯವಾಗಿ ಮೂರ್ತಿಗೊಳ್ಳಬಹುದೇ ಹೊರತು, ಅದರ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಕಾದ, ಯಾವ ದೇಶದ ಸಾಧಕನಿಗಾದರೂ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಅದೇ ಸತ್ಯ. ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಣೀತವಾಗಿರುವ ಸತ್ಯವೇ, ವೀರಶೈವ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ; ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ; ಕಬೀರನ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ; ಮೀರಾ ಬಾಯಿಯ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ; ಅಂಡಾಳಿನ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಲ್ಲಿ; “ಏಕಂ ಸತಂ ವಿಪ್ರಾ ಬಹುಧಾವದಂತಿ” ಎಂಬ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಂತೆ ಹೊಮ್ಮಿ ಬಂದಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಗೀತಾಂಜಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮಿ ಬಂದಿರುವ ಸತ್ಯವೂ ಅದೇ ಸನಾತನ ಸತಯ್. ಇವುಗಳನ್ನು ಅಂತೆಯೇ ಗೀತಾಂಜಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮಿ ಬಂದಿರುವ ಸತ್ಯವೂ ಅದೇ ಸನಾತನ ಸತಯ್. ಇವುಗಳನ್ನು ಹೊಮ್ಮಿಸಿದ ಹೃದಯ ಕವಿಹೃದಯವಾದುದರಿಂದ ಈ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ತುಂಬ ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿದೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಿಗೆ ಇವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎರಡು. ಒಂದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಪ್ರಕಾರ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವೂ ಕಾವ್ಯವೂ ಆಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾದ ಗೀತೆ ಬಹುಶಃ “lead kindly light” ಎಂಬುದೊಂದೇ. Bradley ಎಂಬ ವಿಮರ್ಶಕ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಮತಧರ್ಮಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯೋಜನ ರಸಾನುಭವವೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲ; ಮತ, ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅನ್ಯಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ ಕಾವ್ಯ ಪಡೆದಿರಬಹುದು. ಎಷ್ಟಾದರೂ ಅದು ಅನ್ಯಪ್ರಯೋಜನ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಕೊಂಚ ದೂರವಿರುವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯದೃಷ್ಟಿಗೆ ಟಾಗೂರರ ಉತ್ತಮ ಭಕ್ತಿ ಸಮರ್ಪಣ ಭಾವ ಶುದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದುದು ತಂಬ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಯಿತು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಅದು ತನ್ನ ದೇಶದ ಮತೀಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ವಿಶ್ವರೂಪಧಾರಣೆ ಮಾಡಿತು. ವೀರಶೈವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ, ದಾಸ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ, ಇನ್ನಾವ ಮತೀಯ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ ನಾವು ಆಯಾ ಮತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇವದೇವತೆಗಳ, ಹಿಂದಿನ ಪುರಾಣಕತೆಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಟಾಗೂರರ ಗೀತಾಂಜಲಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯವಾದ ಯಾವ ದೇವದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲು ಅದು ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಹಲವು ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿತು. ಒಂದೊಂದು ಗೀತೆದಲ್ಲೂ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರತಿಮೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಿಯನಿಗಾಗಿ ಹಾರೈಸುವ ಪ್ರಿಯತಮೆ; ಆಭರಣದಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಮಗು; ನುಡಿಸದಿರುವ ವೀಣೆ; ಬಿದಿರು ಕೊಳಲು; ಆಷಾಢದ ಮೋಡ; ದಾರಿಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ತಿರುಇ ಇವು ಹಾರೈಸುವ ಜೀವದ ಪ್ರತಿಮೆಯಾದರೆ, ರಥವನ್ನೇರಿ ಬರುವ ದೊರೆ; ಸುಂದರವಾದ ಗಾಯನ: ಬೀಸುವ ಮಂದಾನಿಲ; ಮುಂಬೆಳಗು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಹರಿದು ಬರುವ ಕೃಪೆಯ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಆಯಾ ಪ್ರಕೃತಿವರ್ಣನೆಗೂ ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭದ ಆಸೆ-ನಿರಾಸೆ-ಭಯ-ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಇದೊಂದು ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ದಿಬ್ಬಣ. ಅವು ಒಂದೊಂದು ನಮ್ಮ

ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಧ್ವನಿಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೂತ್ರ ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ-ಅದು ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆ; ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರದ ಸಕೃದ್ಧರ್ಶನಾನಂದ ನಿರೂಪಣೆ. ಹೀಗೆ ಇವು ತಾವು ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾಲ-ದೇಶ-ಮತದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಜಗನ್ನಾನ್ಯವಾದುವು.

ಇದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಗೊಂಡಿರುವುದು ವಿಶ್ವಧರ್ಮ. ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಸಾರವೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡಿದೆ. ವಂಗದೇಶದಲಿ ಊರೂರನ್ನು ಅಲೆಯುವ ಬಾಯೂಲ್ ಎಂಬ ಪರಿವ್ರಾಜಕರಿಂದ ಟಾಗೂರರ ಈ ವಿಶ್ವಧರ್ಮ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡಿರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಬಾಯೂಲ್ ಎಂಬ ಪರಿವ್ರಾಜಕರ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಟಾಗೂರರ ಗೀತಾಂಜಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿರುವ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಸಾದೃಶ್ಯವಿದೆ. ಅಜ್ಞಾತಕವಿ ರಚಿತವಾದ ಈ ಬಾಯೂಲ್ ಗೀತದ ಒಂದು ಆಂಗ್ಲಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ನಮಗೆ ಅದು ಟಾಗೂರರ ಈ ಗೀತಾಂಜಲಿಯಂತೆಯೇ ಇದೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕವನ ಹೀಗಿದೆ-

My heart is like a flute he has played on.
If ever it fall into other hands-
Let him fling it away.
My lover's flute is dear to him
Therefore, if today alien breath have entered it and
sounded strange notes,
Let him break it to pieces and strew the dust with them.

ಕವಿ ಟಾಗೂರರೇ ಈ ಬಾಯೂಲ್ ಗೀತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ.. Gods love finding its finality in man's love. According to it, the lover, man, is the complement of the lover God, in the internal love drama of existence; and God's call is every wafted in man's heart in the world-music, drawing him towards the union. This idea has been expressed in rich elaboration of symbols verging upon realism” ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತೇ ಅವರ ಗೀತಾಂಜಲಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಗೀತಾಂಜಲಿಯ ಒಂದೊಂದು ಗೀತವೂ-ನಿಂತು ಸವಿದು ಆನಂದಿಸಬೇಕಾದುದು. ಇವು ಕವಿಯ ಆತ್ಮ ಸಂಸ್ಕಾರಗೀತಗಳು. ಇವು W.B. Yeats ಹೇಳುವಂತೆ “The work of a Supreme culture, they yet appears as much the growth of the common soil as the grass and the rushes. A tradition where poetry and religion are the same thing, has passed through the centuries, gathering

from learned and unlearned metaphor and emotion, and carried back again to the multitude the thought of the scholar and of the noble.

ಇವು ಲಘುವಿಲಾಸಿಗಳ ಕಾಲಹರಣಕ್ಕಲ್ಲ; ಜೀವವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆ ಉತ್ಸಾಹಗಳ ಹೊಸ ಆಶಯದಿಂದ ತುಂಬುವ ಪ್ರಾಣಕೋಶಗಳು. ಜೀವನದ ಹಾದಿಯ ಪತಿಕರು ತಮ್ಮ ಪಯಣದಾಯಾಸದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿಕೊಂಡು ಮುನ್ನಡೆಯು ಉಸಿರಾಗತಕ್ಕವು. ಇದರಲ್ಲಿರುವುದು ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ ವಾಣಿಯಲ್ಲ; “A whole people, a whole civilization,” ಒಂದು ಅಖಂಡ ಜನತೆ, ಒಂದು ಅಖಂಡ ನಾಗರಿಕತೆ.

ಓದುಪಠ್ಯ:

ನಮ್ಮೂರು ಚಂದವೊ

- ಸಬೀಹ ಭೂಮಿಗೌಡ

ನಮ್ಮ ಮುಷ್ಕರ ಅಂದಿಗೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನವನ್ನು ತಲುಪಿತ್ತು. ಅಪ್ಪನ ಹಟವೂ ಇಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದುಃಖವೂ ಮುಗಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಬಡ್ಡಿ, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಬರಲಿರುವ ಹೊಸ ಹೊಸ ಅವಕಾಶಗಳ ಸುಂದರ ಭವಿಷ್ಯ ಎದುರಿಗಿತ್ತು. ನಮಗೋ ಎಳವೆಯಿಂದ ಓಡಿ ಆಡಿದ, ಬಿದ್ದು-ಎದ್ದ, ಜಗಳಾಡಿ ರಾಜಿಯಾಗಿ ಕಳೆದ ಅಖಂಡ ನೆನಪುಗಳನ್ನು-ಜನರು, ಮನೆ, ನೆಟ್ಟ ಗಿಡ-ಮರ, ಸಮುದ್ರ ಕಿನಾರೆ, ಶಾಲೆ, ಪಕ್ಕದ ಹಳ್ಳಿ. . . ಹೀಗೆ ಅಸಂಖ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಗಲಬೇಕು ಎಂಬ ನೋವು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

“ಅಪ್ಪಾ, ನಮ್ ನೆನಪಿನ್ ಬೇರುಗಳು ಇಲ್ಲೇ ಇವೆ. ಇದನ್ನು ಈಗ ಕಿತ್ತು ಮತ್ತೆಲ್ಲೋ ಹೊಸ ಊರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೆಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ಬಲವಂತದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಹೋದ್ರೆ ನಾವು ಜೀವಂತ ಹೆಣ ಆಗ್ತೀವಿ ಅಷ್ಟೆ... ಹಂಗಾಗಿ ಪ್ಲೀಸ್...”

“ಇದು ಹುಚ್ಚತನ ಅಲ್ಲೆ ಬೇರೆ ಏನು? ನಾನು ಇವತ್ತೆಲ್ಲ ನಾಳೆ ಆದ್ರೂ ರಿಟಾಯರ್ ಆಗಬೇಕಾ? ಆಗಾದ್ರೂ ಈ ಮನಿ, ಊರು, ಎಲ್ಲಾನು ಬಿಡಾಕ ಬೇಕಲ್ಲ. ಆಗೂ ಹಿಂಗ ಹಟ ಹಿಡೀತೀರೇನು?”

“ಅದಾದ್ರೆ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಅಷ್ಟಾಗ ನಾವೂ ದೊಡ್ಡೋರಾಗಿ ಕೆಲದ ಮ್ಯಾಲೆ ಎಲ್ಲೋ ಹೊಕ್ಕೀವಿ. ಮತ್ತೆ ರಿಟಾಯರ್ ಆದ್ಮ್ಯಾಲೂ ಇಲ್ಲೇ ಇರಾಕೆ ಬರಂಗಿಲ್ಲ ಅಂತ ನಮ್ಮ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೇನಾ? ಬೇಕಂದ್ರೆ ಇಲ್ಲೇ ಹೆಂಗೂ ಜಾಗ ತಗೊಂಡೀರಲ್ಲ, ಒಂದ್ ಮನಿ ಕಟ್ಟಿದ್ರೂ ಆಗತ್ತೆ.”

ಅದು ಅಪ್ಪನೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮೊದಲ ಯುದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅಪ್ಪ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳಿದ ಮೊದಲ ಸಂದರ್ಭವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕಡೆ ಅಪ್ಪ ಮತ್ತು ಅಮ್ಮ. ಈ ಕಡೆ ಸಾಲಾಗಿ ಐದು ಮಕ್ಕಳು. ಅದನ್ನು ಹಗ್ಗ ಜಗ್ಗಾಟ ಎನ್ನುವಂತೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಅಪ್ಪನೂ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಇಂಥ ವಿರೋಧ ಬಂದೀತು ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗೂ ಸಮ್ಮತಿಸುತ್ತಾರೆ; ಒಂದು ಮಾತು ಕೇಳಿದರಾಯಿತು ಎಂದೇ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ವಿರೋಧವನ್ನು ಕಂಡು ಆಘಾತವಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮನವಿ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವುದು ಖಚಿತವೆನಿಸಿದಾಗ ನಮಗೂ ದಿಗಿಲೋ ದಿಗಿಲು. ಆಗಲೇ ನಮ್ಮ ಹುಡುಕಾಟ

ಆರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಗುಳೆ ಹೋಗುವವರ ನೋವನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೆವು. ಯಾವುದನ್ನು ಹೊಸ ಊರಿಗೆ ಒಯ್ಯಬಹುದು? ಯಾವುದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ? ಈ ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ವಿಂಗಡಣೆಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದಾಗ ದೇಹದ ಒಂದೊಂದೇ ಅಂಗವನ್ನು ಭೇದಿಸಿದಂತಹ ನೋವು!

ಕೆಆರ್‌ಇಸಿ-ಕೇಳುಗರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವರ್ಣಮಾಲೆಯ ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳು, ಸ್ವಲ್ಪ ಹತ್ತಿರದವರಿಗೆ ಅದೊಂದು ಘನತೆವೆತ್ತ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಹತ್ತಿರದವರಿಗೆ ಅದು ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿದ ಸಂಸ್ಥೆ. ಆಸುಪಾಸಿನ ಊರಿನವರಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಗುಳೇ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಎದ್ದು ನನಿತ ದೈತ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ. ಅದರೊಳಗಿನ ಭಾಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ನಮಗೆ ಅದು ನಮ್ಮ ನೆನಪು, ಬದುಕು, ಉಸಿರು! ಅದರೊಳಗೆ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ವಿಶ್ವವೇ ಇತ್ತು. ಬಹುಭಾಷಿಕರ, ಬಹುದೇಶಿಕರ, ಬಹುಜಾತಿಯ-ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೀರಿದ 'ಕೆಆರ್‌ಇಸಿಯನ್' ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ತಾಣವದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಏನಿಲ್ಲ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಬೃಹತ್ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ಸಾಲಾಗಿ ಎದ್ದು ನನಿತ ಐದು ಭವ್ಯ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳು; ಅದರಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳ, ಭಾಷೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೃಂದ; ವಿಶಾಲವಾದ ಶಿಕ್ಷಕ-ಶಿಕ್ಷಕೇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸಾಲುಗಳು ಮನೆಗಳು; ಬೃಹತ್ ಹೊರಾಂಗಣ ಥಿಯೇಟರ್, ಸಿನಿಮಾ ಕ್ಲಬ್‌ನಿಂದ ಪ್ರಾಯೋಜಿತವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ವಾರಕ್ಕೊಂದು ಸಿನಿಮಾಗಳು, ವಾರಗಟ್ಟಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು; ಕ್ರೀಡಾಕೂಟಗಳು... ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯ ದೂರದ ಸಮುದ್ರ ತೀರ, ಪಕ್ಕದ ಹಳ್ಳಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಹರಿಯುವ ನದಿ, ಹಸುರು ಉಟ್ಟು ನಗುವ ಗದ್ದೆ, ಬಯಲು... ಗಂಡಸರ ಸಂಜೆಯ ಹರಟೆಯ ಕ್ಲಬ್ಬು, ವಾರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರುವ ಮಹಿಳಾ ಕ್ಲಬ್ಬು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಮಕ್ಕಳ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣ, ಕಾಲೇಜಿನ ಭವ್ಯ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣ, ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ಕ್ರೀಡಾಕೂಟಗಳು; ಎನ್.ಸಿ.ಸಿ. ಶಿಬಿರದ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳು.. ಎಲ್ಲವೂ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿದ ಸಮುದಾಯವೇ ಕೆಆರ್‌ಇಸಿ.

ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಪಂಚ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಮರೆತು ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಬಂತೆಂದರೆ, ಎದುರು ಮನೆಯ ಉತ್ತರಭಾರತದ ಸಿಂಗ್ ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ವರ್ಣರಂಜಿತ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟರೆಂದೇ ಅರ್ಥ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಕೂಡಾ ತಯಾರಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೆವು-ಹಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಆ ದಿನ ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ನಿರ್ಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಹೇರಿದರೆ ಕೇಳುವವರು ಇರಬೇಕಲ್ಲ. ಸಿಂಗ್ ಪರಿವಾರದ ಜೊತೆ ಮನೆ ಮನೆಯನ್ನು, ಬೀದಿ-ಬೀದಿಗಳನ್ನು ಅಲೆಯುತ್ತಾ ಸಾಗಿದರೆ ಕಿಂದರಿ ಜೋಗಿಯ ಸೈನ್ಯ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಯುಗಾದಿ ಬಂದರೆ, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಮನೆಗಳಿಂದ

ಬೇವು-ಬೆಲ್ಲದ ಪುಟ್ಟ ಹರಿವಾಣಗಳು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಬೇವನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆಟ್ಟು ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮೆದ್ದು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹೋಳಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಮನ ಕಾಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯಂದು ಕುಸುರೆಳ್ಳನ್ನು ಹಂಚುವ ಭರಾಟೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸುರೆಳ್ಳು ಮಾಡಲು ಮಕ್ಕಳ ಒತ್ತಾಯ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮೂರಕ್ಕೆ ಎಳ್ಳು ಹಂಚಲು ಮಕ್ಕಳ ಗುಂಪು ಹೊರಟರೆ, ರಾತ್ರಿ ಏಳು-ಎಂಟು ಗಂಟೆವರೆಗೆ ಪರಿಚಿತ-ಅಪರಿಚಿತ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರ ಮನೆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟಿ, ಅವರಿಗೆ ಎಳ್ಳನ್ನು ಬೀರಿ, ಅವರ ತೋಟದತ್ತ ದಿಟ್ಟಬೀರಿ, ಹೂದೋಟ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಅಸೂಯೆಯ ನೋಟ ಬೀರಿ, ಅವರಿಂದ ಹೂವನ್ನೋ ಹಣ್ಣನ್ನೋ ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಪಡೆದು, ಉಟ್ಟ ಲಂಗದ ನೆರಿಗೆಯನ್ನು ಮುಂಗಾಲಿನಿಂದ ಒದೆಯುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿ ಒಬ್ಬರದಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರದೂ!

ವಿಜಯದಶಮಿಯಂದು ಬನ್ನಿ ಎಲೆಗಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಮೇಲಾಟ. 'ಬನ್ನಿ ಹಂಚಿ ಬಂಗಾರದ ಹಾಗೆ ಇರೋಣ' ಎಂಬ ಘೋಷ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹೊತ್ತು. ಮನೆಮನೆಗೆ ಸಾಗಿ, ಹಿರಿಯರ ಪಾದಕ್ಕೆರಗಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆಯುವ ಭರಾಟೆ. ಬನ್ನಿ ಹಂಚುವ ಪದ್ಧತಿ ಅರಿಯದ ಸ್ಥಳೀಯ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೂ ಮಕ್ಕಳ ಈ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸತ್ಕರಿಸುವುದೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ದಿಗಿಲು. ಅವರು ತಿಂಡಿಯನ್ನೋ, ಹಣ್ಣನ್ನೋ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನೀಡಿದಾಗ, ತಾವು ಕೈನೀಡಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ಎಂದು ಮಕ್ಕಳಾದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಡೋಲಾಯಮಾನ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ದೀಪಾವಳಿ ಬಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಆಕಾಶಬುಟ್ಟಿ ಏರಬೇಕು. ಕತ್ತಲಾದೊಡನೆ ಸಾಲಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಗಳಲ್ಲೂ ಸುರಸುರ ಬತ್ತಿ, ನೆಲಚಕ್ರ, ಹೂಕುಂಡ, ಪಟಾಕಿ, ಅಟಂಬಾಂಬ್‌ಗಳ ನೃತ್ಯ ಸಂಗೀತದ ಭರಾಟೆ. ರಂಜಾನ್ ಬಂದರೆ ಸುರಕುರಮ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನೆರೆಹೊರೆಯ ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪಿನ ಆಗಮನ. ಅಮ್ಮ ಪಾಯಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಪುಟ್ಟ ಹಂಡೆಯಲ್ಲೇ ಆದರೂ ರಾತ್ರಿ ಊಟದ ವೇಳೆಗೆ ತಳಕಂಡು ಅದು ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕ್ಯಾಂಪಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತರ ಮನೆಗಳು ವಿರಳವಾಗಿದ್ದವು. ಎರಡೇ ಎರಡು ಕುಟುಂಬಗಳಿದ್ದವು. ಅವರ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮ, ಅವರ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಅಲಂಕಾರ, ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರೆಲ್ಲೋ ಕುಬೇರನ ವಂಶಸ್ಥರಿರಬೇಕೆಂಬ ಊಹೆ ನಮ್ಮದಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತೂ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರೆಡ್, ಕೇಕ್, ಬಿಸ್ಕೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ನಾವೂ ಕ್ರೈಸ್ತರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಮಜವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಕರುಬಿದ್ದು ಅದೆಷ್ಟು ಬಾರಿಯೋ.

ನಾಗರಪಂಚಮಿ ಬಂತೆಂದರೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಉಂಡೆಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಶೇಂಗಾ ಹೋಳಿಗೆ, ಎಳ್ಳು ಹೋಳಿಗೆ, ಸುರುಳಿ ಹೋಳಿಗೆ ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದು ಮನೆಮನೆಗೆ ಯಾತ್ರೆ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳದ್ದೂ ಒಂದೇ ರಾಗ. "ನೀನು ಮಾಡಿದ್ದು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ, ಆಂಟಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ". "ಅಲ್ಲೇ"

ಹೋಗಿ ತಿನ್ನು, ನಿನ್ನ ಬಾ ಅಂತ ಕರ್ತವು ಯಾರು?” ಎಂದು ಹಿರಿಯರಿಂದಲೂ ಮಾಮೂಲಿ ರಾಗ. ಇಂಥ ಎಲ್ಲ ಹಬ್ಬಗಳಿಗೆ ಕಿರೀಟವಿಟ್ಟಂತೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದುದು ಗಣೇಶನ ಹಬ್ಬ. ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿಯ ದಿನದಂದು ಯಾರು ಗರಿಷ್ಠ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಗಣೇಶನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಸ್ಪರ್ಧೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಮನೆ ಮನೆಯ ಕದತಟ್ಟಿ; ತಳಿರು-ತೋರಣ ಟ್ಟಿದ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ನುಗ್ಗಿ, ಗಣೇಶನ ದರ್ಶನ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಹೋದಹೋದಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿ-ತೀರ್ಥ ಎನ್ನುತ್ತ ಸಂಜೆಯವೇಳೆಗೆ ರೋಣಪ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಗಜಾನನನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೇ ಆಗುವುದಿತ್ತು. ಹದಿನೈದು, ಇಪ್ಪತ್ತು, ಇಪ್ಪತ್ತೈದು... ಅವರವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಗಣೇಶನ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಲೇಜು ಆವರಣದೊಳಗೆ ಸ್ಥಾಪಿತ ಗಣೇಶ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಿರಿಯಣ್ಣ-ಗಾತ್ರ ಮತ್ತು ವೈಭವದಲ್ಲಿ. ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿಯ ದಿನ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ; ಬಳಿಕ ಪ್ರಸಾದ ವಿನಿಮಯ. ನಮಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮದಲ್ಲದ ಹಬ್ಬಗಳು ಎಂಬ ಭಾವ ಉದಯಿಸಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಗಣೇಶ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ದಿನದಂದು ಇಡೀ ಕ್ಯಾಂಪಸ್ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ, ಸಡಗರದಿಂದ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದಿಂದ ಉದ್ದದ ನೇರ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಎಲ್ಲ ಧುರಿಯರೂ ಗಣೇಶನನ್ನು ಭಾವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೀಳ್ಕೊಡಲು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಶಿಖರಪ್ರಾಯವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದುದು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು. ಇವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕ-ಶಿಕ್ಷಕೇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು, ಅವರ ಕುಟುಂಬಿಕರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ನಡೆಸುವ ಕೆಆರ್‌ಇಸಿಯನ್ ಹಬ್ಬಗಳು ಎನಿಸಿದ್ದವು. ಉಳಿದ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಭ್ರಮ, ಸಡಗರಗಳು ಇಲ್ಲೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೇ ಅಡುಗೆ, ಅಡುಗೆಮನೆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿ, ಲಘು ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೆಂದರೆ, ಕಲಾಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಯಾವ ಬಂಧು-ಬಾಂಧವರ ಒಡನಾಟದ ಆಪ್ತತೆಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. “ಕ್ವಿಜ್”, “ಡಮ್‌ಶೆರಾಡ್” ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಂದು ಕ್ಯಾಂಪಸ್‌ನ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಗಳನ್ನೂ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದರೂ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುವವರು ಯಾರೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕೆಆರ್‌ಇಸಿಯನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಈ ಆವರಣದಲ್ಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಜಾತಿ, ಉಪಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಊರು, ರಾಜ್ಯ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಐಡೆಂಟಿಟಿ ಇರಲಿಲ್ಲ (ಅಥವಾ ಇದ್ದರೂ ಅವರವರು ಅದನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು). ಇದ್ದುದು ಒಂದೇ ಐಡೆಂಟಿಟಿ-ಅದುವೇ ಕೆಆರ್‌ಇಸಿಯನ್. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಧಾರವಾಡ ಅಂದ್ರೆ ಪೇಡ, ಬೆಳಗಾಂ-ಕುಂದ, ಅಮೀನಗಡ-ಕರದಂಟು, ಮದ್ದೂರು-ವಡೆ

ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದು ಊರನ್ನೂ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭಕ್ತದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವಂತೆ, ಕ್ಯಾಂಪಸ್‌ನೊಳಗೆ ನಮ್ಮದೂ ಒಂದು ಪರಂಪರೆಯಿತ್ತು. ಪಾಟೀಲರ ಮನೆಯ ಸುರುಳಿ ಹೋಳಿಗೆ, ರಂಗಣ್ಣ ಅವರ ಮನೆಯ ವಾಂಗೀಬಾತ್, ದೇವರಾವ್ ಮನೆಯ ಪಾಯಸ, ಶೆಟ್ಟರ ಮನೆಯ ಕೋಳಿರೊಟ್ಟಿ-ಕೋಳಿಸಾರು, ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್‌ರ ಮನೆಯ ಬಿರಿಯಾನಿನಿ, ಪಾವಟಿಯವರ ಮನೆಯ ಗೋಧಿ ಹುಗ್ಗಿ, ಅಕ್ಕಿಯವರ ಮನೆಯ ರವೆಉಂಡೆ, ಗುರಪ್ಪ ಅವರ ಮನೆಯ ಬಿಸಿಬೇಳೆಬಾ... ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದು ಮನೆಯೂ ಒಂದೊಂದು ಭಕ್ತಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿ ತುಂಬುವುದರೊಳಗೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅವರೆಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟದ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಒದಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ನೆಪಕ್ಕೆನು ಕಡಿಮೆ-ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬ. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ರ್ಯಾಂಕ್ ಬಂದುದು, ಯಾರದೋ ಪ್ರಮೋಶನ್, ಇನ್ನಾರದೋ ಮನೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಅತಿಥಿಗಳು, ಹಬ್ಬಗಳು ಒಂದೇ ಎರಡೇ.

ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಜರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಊಟದ ಸಂಭ್ರಮವಂತೂ ಸುಂದರ ಕಾವ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ಮನೆಯವರೂ ಮೊದಲೇ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಭಕ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿ ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಜೆಯಿಂದ ಎಳೆರಾತ್ರಿಯವರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಆಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು; ಹಿರಿಹ ಪೌಸಿ-ಪೌಸಿ ಆಟ, ವಿವಿಧ ಮನರಂಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಎಲ್ಲವೂ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಊಟಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜಾಗಿ, ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಒಂದೊಂದೇ ಭಕ್ತವನ್ನು ರುಚಿನೋಡಲೆಂದು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದರೂ ಕೈಯ ತಟ್ಟೆ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸೂ!

ಸಾವಿರದಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕುರಿತು ಒಂದು ದಂತಕಥೆಯೂ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ ನರಬಲಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದರಂತೆ. ಆದರೆ “ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವುದೇ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು, ನಿಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆ, ಶ್ರದ್ಧೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೂಲೆಗೆ ತಳ್ಳಿ” ಎಂದು ಮುಖ್ಯ ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಪುರೋಹಿತರ ಹಿತನುಡಿಗೆ ಕಿವುಡರಾಗಿದ್ದರಂತೆ. ಅದರ ಫಲವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಆ ‘ಅಮ್ಮ’ ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಕಥೆಗಳೆಲ್ಲ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದುದು ಯಾರೋ ದುರ್ಘಟನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಇಹಲೋಕ ತ್ಯಜಿಸಿದಾಗ. ಅವರ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಅದೂ ನಮ್ಮ ಮನೋಲೋಕದಿಂದ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತೂ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ನಿಜಗೊಳಿಸುವಂತೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸಾವು ತಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಜಿಗಂದು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದವರು, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಘೋಟೋ ತೆಗೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹುಚ್ಚಿಗೆ ಬಲಿಯಾದವರು, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಹೋದವರು... ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬರಲ್ಲ ಒಬ್ಬರು ಬಲಿಪೀಠ ಏರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗು ಬಿಳಿ ಉಡುಪು ಧರಿಸಿ,

ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ನಿಂದ ಸಮುದ್ರ ದಂಡೆಯವರೆಗೆ 'ಕೊನೆಯ ಯಾತ್ರೆ'ಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. "ರಾಮ್ ನಾಮ್ ಸತ್ಯ ಹೇ" ಪ್ರತೀ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ನುಡಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸತ್ತವನು ಯಾವ ಭಾಷಿಕ? ಯಾವ ಜಾತಿಯವ? ಯಾರಿಗೂ ನೆನಪಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಶೃಂಗಾರ, ಮೆರವಣಿಗೆ, ಕೊನೆಯ ಯಾತ್ರೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕಾರ. ದೂರದೂರದ ಊರುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಮೃತನ ಹೆತ್ತವರು ಮಗನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಕುಸಿದವರು, ಕೆಆರ್‌ಇಸಿಯಿಂದ ಮರಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಅವರ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬೇಸಿಗೆ ಬಂತೆಂದರೆ ಅದು ಗಾಳಿಪಟದ ಕಾಲ. ಬಣ್ಣದ ಕಾಗದ, ಕಡ್ಡಿ, ಅಂಟು, ಕತ್ತರಿ, ದಾರ... ಒಂದೊಂದೇ ಮನೆಯಿಂದ ಮಂಗಮಾಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗ ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಬೈಗಳು ಸಿಗುತ್ತೆ? ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ವರಾಂಡ ಇದೆ? ಯಾರ ಅಣ್ಣ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ಅಪ್ಪ ಗಾಳಿಪಟದ ನಮ್ಮ ತಯಾರಿಗೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ? - ಎಂಬ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದು ಇಡೀ ಮಕ್ಕಳ ದಂಡು ಆ ಮನೆಗೆ ಲಗ್ನ ಹಾಕುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು ಎಂಬ ಅಲ್ಪ ಬುದ್ಧಿ ತೋರಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಒಂದು ವಾರದ ಕಾಲ ಗಾಳಿಪಟ ಹಾರಿಸುವ ಅದರ ಅಂತೆ ಕಂತೆಗಳ ಸುದ್ದಿಯೇ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಕ್ಯಾಂಪಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ಅಂಕಲ್ ಇಲ್ಲವೇ ಆಂಟಿ. ಸಮವಯಸ್ಕರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಒಂದೋ ಅಣ್ಣ, ಅಕ್ಕ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ತಂಗಿ. ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಗೋಡೆಗಳೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಅಥವಾ ಗೋಡೆಗಳು ಏಳಲು ಬಿಡದೇ ಇದ್ದ ಅಂದಿನ ಕಾಲದ ಮಹತ್ವ ಇಂದು ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಅಪ್ಪ ಹೊಡೆದರೆಂದು, ಅಮ್ಮ ಬೈದರೆಂದು ಮುನಿಸಿಕೊಂಡು ನೆರೆಮನೆಯವರೆಗೆ ದೂರು ಒಯ್ದು ರಾಜಿ-ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ನಡೆಸಿದವರು ನಾವು. ಮುಂದೆ ಏನನ್ನು ಓದಬೇಕು ಎಂಬ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ತಂದೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಅಳುಕಾದಾಗ ಅಪ್ಪನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಯ ಮೊರೆಹೋದವರು; ಎದುರುಮನೆ ಚಕ್ರಪಾಣಿಯವರ ಪುಟ್ಟಮಗು ತಾಯಿಯ 'ಎಣ್ಣೆಸೇವೆ'ಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದಿಗಂಬರಳಾಗಿ ಓಡಿ, ಬೇಲಿಯನ್ನು ತೂರಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡದ್ದು, ಎಲ್ಲ ತೀರ ಮಾಮೂಲಿ ಸಂಗತಿಯೆನಿಸಿತ್ತು. ಫೇಲಾದ ಹುಡುಗ ಮನೆಗೆ ಬಾರದೆ ಇದ್ದಾಗ ಪಕ್ಕದ ಬೀದಿಯ ಶಿವಾಜಿ ಶೆಟ್ಟಿ ಗಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿ, ಆತನ ಇರವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು ಹೆತ್ತವರ ಕಣ್ಣೀರು ಒರೆಸಿದ್ದು, ಅತ್ತೆಯ ಹಿಂಸೆಗೆ ಬೇಸತ್ತ ಅಮ್ಮ ಮುನಿದು ಕುಳಿತಾಗ ವಾತಾವರಣ ತಿಳಿಗೊಳಿಸಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಬೀದಿಯ ಪಾಟೀಲ ದಂತಿಯ ಔದಾರ್ಯ... ಇಂತಹ ಅಸಂಖ್ಯ ನೆನಪುಗಳು; ಅಖಂಡ ಬದುಕನ್ನು ಕಂಡ ನಾನು 'ಕ್ಯಾಂಪಸ್ ಕಲ್ಚರ್' ಎಂದರೆ ಜಾತ್ಯಾತೀತ ಭಾರತದ ಕಲ್ಚರ್ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ.

ಕೆಆರ್‌ಇಸಿ ಇಂದು ಎನ್‌ಐಟಿಕೆ ಆಗಿದೆ. 'ಕೆಆರ್‌ಇಸಿಯನ್' ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಾಲಚಕ್ರ ಉರುಳಿ ನಾನು ಓರ್ವ ಮಗಳ ತಾಯಾದ ಕಾಲವದು. ಆಗ ನಾವು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಕ್ಯಾಂಪಸ್‌ನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಮಗಳು ಕ್ಯಾಂಪಸ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಅವಕಾಶ ಪಡೆದದ್ದೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪುಲಕವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿತು. ಎರಡೂವರೆ ದಶಕಗಳ ಬಳಿಕವೂ 'ಕ್ಯಾಂಪಸ್ ಕಲ್ಚರ್' ಕುರಿತು ನಾನು ಏಕಾಕಾರದ ಚಿಂತನೆಯನ್ನೇ ಹೊಂದಿದ್ದೇ. ಕಾಲವಾಗಲೀ, ಜೀವನಕ್ರಮವಾಗಲೀ ಬದಲಾಗದೇ ಉಳಿದಾವೇ? ಕ್ರಮೇಣ ಒಂದೊಂದೇ ಗೋಚರಕ್ಕೆ ಬರತೊಡಗಿದವು. ಈ ಪುಟ್ಟ ಕ್ಯಾಂಪಸ್‌ನಲ್ಲೂ ಮಕ್ಕಳು ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತು ಬಿಗುಮಾನವಿಲ್ಲದೆ ಕಲೆತು ಆಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಿಂಡರ್‌ಗಾರ್ಡನ್, ವಿಶಾಲವಾದ ಬಯಲು, ವಾಹನ ದಟ್ಟಣೆಯಿಲ್ಲದ ವಿಶಾಲವಾದ ಟಾರ್ ರಸ್ತೆಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ತೆರೆದಿದ್ದವು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲ ಎಂದು ಬಗೆಯ ಜಗಳ ತೆಗೆದು ಉಣ್ಣಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಗಳು, ಸ್ನೇಹಿತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬಾ ಉಣ್ಣುವುದು ಕಂಡಾಗ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದೆ. ಒಂದಲ್ಲ ಎರಡಲ್ಲ, ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಅವರ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೇ ಅವಳ ಊಟ ಸಾಗಿದರೆ ಸಂಗಾತಿಗೆ ಮುಜುಗರವಾದರೆ ನನಗೆ ಅದೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿ ಎನಿಸಿತ್ತು.

ಆದರೂ ಈಗಿನ ಪುಟ್ಟ ಕ್ಯಾಂಪಸ್‌ನೊಳಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ಕೊರತೆ ಇದ್ದು ಇಲ್ಲದಂತೆ, ಮುಸುಕಿನನೊಳಗಣ ಗುದ್ದಿನಂತೆ ಆವರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದರ ಸ್ವರೂಪ ಹೀಗೇ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬಾರದ ಸ್ಥಿತಿಯದು. ಅಂತಹ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗೆಳತಿಯ ಮನೆಗೆ ಆಡಲೆಂದು ಹೋದ ಪುಟ್ಟ ಮಗಳು ಒಂದು ದಿನ ಹೊಸದೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದಿದ್ದಳು.

“ಅಮ್ಮಾ, ನಾವು ಹಿಂದೂನ? ಮುಸ್ಲಿಮಾ?”

ನೀರಿಳಿಯದ ಗಂಟಲೊಳ್... ಮಾತು ನೆನಪಾಯಿತು.

“ಯಾಕೆ ಪುಟ್ಟಾ? ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದವರಾರು?”

“ಕಾವ್ಯ ಮನೆಗೆ ಅವಳ ನೆಂಟು ಬಂದಿದ್ದು. ಅವು ಕೇಳಾ ಇದ್ದು. ಹೇಳಮ್ಮಾ, ನಾನು ಹಿಂದೂನಾ? ಮುಸ್ಲಿಮಾ?”

“ನಿನ್ನ ಫ್ರೆಂಡ್‌ನ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಹಾಗಂತ ಕೇಳಿದ್ರಾ?”

“ಎಷ್ಟು ಸಲ ಕೇಳಿಯಮ್ಮಾ? ಅವಲ್ಲ, ಅವ ಮನೀಗೆ ಬಂದಿದ್ದಲ್ಲ ಅವು ಕೇಳಿದ್ದು... ಉತ್ತರ ಕೊಡಬರೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿಯಲ್ಲ”

ಮಗಳ ಮುಂದೆ ಎದ್ದಿದ್ದ ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತಿಳಿದಾಗ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಏನೇನೇ ಸಬೂಬು ಹೇಳಿದರೂ ಅಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರೂ... ಉಹೂಂ... ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತೆ ಒಗ್ಗೂಡಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಮನೆಯ, ಆಚೆ-ಈಚೆಯ ಬೀದಿಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಕರೆದಿದ್ದ ನೆರಮನೆಯ ಗೃಹಿಣಿಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಕೆಳಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವೆನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಎದುರೇ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಅಂಗಿ ತೊಟ್ಟು, ಪುಟ್ಟ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೇಲಿನ ಮನೆ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಏರುತ್ತಿದ್ದ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪನ್ನು ಏಕಚಿತ್ತದಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ ಮಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಬೇರೆಡೆ ತಿರುಗಿಸಲು ಹರಸಾಹಸ ಪಟ್ಟು ವಿಫಲವಾದದ್ದು ಮಾಗದ ಗಾಯವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಸುತ್ತಾಡಲು ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ಎಷ್ಟೇ ರಮಿಸಿದರೂ ಕೇಳದೆ, ತಾನೂ ಹೊಸ ಅಂಗಿ ತೊಟ್ಟು ಮೇಲಿನ ಮನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲ ಬಳಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕಳಂತೆ ನಿಂತ ಮಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಲುಗಿಸುವುದು ನಮ್ಮಿಂದ ಕೊನೆಗೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಒತ್ತಾಯ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟೂ ಅವಳ ದನಿ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರಿ, ಎಲ್ಲಿ ನಗೆಪಾಟಲಿಗೆ ಈಡಾಗುತ್ತೇನೋ ಎಂಬ ತಳಮಳಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದುದು ಇಂದಿಗೂ ಹಸಿರಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ತೀರ ಪುಟ್ಟದಾದ ಕ್ಯಾಂಪಸ್‌ನೊಳಗೆ ಏಕಾಕಾರದ ಚಿಂತನೆ, ಜೀವನಕ್ರಮ, ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ಮೂಡದೆ, ಒಳಗೊಳಗೆ ಜಾತಿ, ಪ್ರದೇಶ, ಭಾಷೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಘಟಕಗಳಾಗಿ ಕಂಡೂ ಕಾಣದಂತೆ ಹಾಜರಿದ್ದವು. ನಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ಶ್ರೀಮಂತ ಜಗತ್ತು ಮಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯಲಾರದು ಎಂದು ಖಚಿತವಾದಾಗ, ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ನಡೆಸಿದೆವು. ಒಂದಿಷ್ಟು ಸ್ನೇಹಿತರು ಸೇರಿ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಹಜೀವನದ ಅರಿವು, ಹಂಚಿ ತಿನ್ನುವ ಗುಣ ಬೆಳೆಯಲಿ, ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ, ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿ ಎಂಬ ಭಾವ ಹಬ್ಬಲಿ ಎಂಬ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವಾರ ಒಂದೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅವರ ಕೇಕೆ, ಜಗಳ, ರಾಜಿ, ಆಟ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ, ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದನ್ನೂ ವೀಕ್ಷಿಸಿ ಕಣ್ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ಇಂಥ ಬಿಡಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೂ ಮಿತಿ ಇರುತ್ತದಲ್ಲ; ಅದರ ಯಶಸ್ಸು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ತಾನೆ.

ಕಾಲ ಮತ್ತೂ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದೆ. ಕ್ಯಾಂಪಸ್ ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವಂತ ಮನೆಯ ಕನಸು ಕಂಡು, ಅದನ್ನು ಆಗುಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಸುತ್ತಲೂ ದಟ್ಟ ಹಸಿರು, ಮನೆಯ ಯಾವ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಹಸಿರೋ ಹಸಿರು. ರಸ್ತೆಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದೂ ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯೆ ಇದ್ದ ಅನುಭವ. ಮುಂದಿನ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ

ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಮನೆಗಳು, ಅಂಗಡಿಗಳೇನೋ ಇದ್ದಾವೆಂದರೆ ಇವೆ; ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬಂತೆ ಇವೆ; ನಮ್ಮ ಏಕಾಂತಕ್ಕೆ ಅವರು ಭಂಗ ತರುವವರಲ್ಲ. ನಾವಾಯ್ತು, ನಮ್ಮ ಮನೆಯಾಯ್ತು, ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಬಂದು ಹೋಗುವ ಸ್ನೇಹಿತರು, ಅವರ ಕುಟುಂಬ- ಇದೇ ನಿಜ. ಇದೇ ನೆಮ್ಮದಿ, ಈ ಬದುಕೇ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವೇ ನಂಬಿಸಿಕೊಂಡ ಬದುಕುವ ಕಾಲವೂ ಬಂದಾಯ್ತು.

“ಅಪ್ಪಾ, ಇವತ್ತು ಎಲ್ಲಾದ್ರೂ ಹೋಗೋಣಪ್ಪಾ”

“ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಹೇಳು”

“ಯಾರ ಮನೆಗಾದ್ರೂ ಹೋಗೋಣಪ್ಪಾ”

“ಯಾರ್ ಮನೆಗೆ ಅಂತ ಹೇಳು. ಮೊದ್ಲು ಅವು ಇದಾರಾ ಅಂತ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಕೇಳು, ಬಿಡುವಾಗಿದ್ದಾರಾ ತಿಳಿಸ್ಕೋ. ಮತ್ತೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣಂತೆ.”

“ಅದೆಲ್ಲಾ ನಾನೇ ಮಾಡ್ಬೇಕಾ? ನಂಗೊತ್ತು, ನನ್ ಫ್ರೆಂಡ್ಸ್ ಮನೆಗೆ ನೀವು ಬರಲ್ಲ. ನಿನ್ ಫ್ರೆಂಡ್ಸ್ ಮನೇಲಿ ನನ್ನ ಬೋರು. ಎಲ್ಲೂ ಕರ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಡ ಬಿಡು”

“ಪುಟ್ಟಾ, ಬೇಜಾರಾದ್ರೆ ಬೀಚಿಗೆ ಹೋಗೋಣ, ಜಾಲಿ ರೈಡ್ ಹೋಗಿ, ಅಥವಾ ಹೋಟೆಲ್ ಗೆ ಹೋಗಿ ಒಳ್ಳೇ ಊಟಾ ಮಾಡಿ ಬರೋಣ. ಇಲ್ಲಿ ಹತ್ತದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಮನೆ ಇದೆ ಹೇಳು? ಹಂಗೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಬೇಜಾರಾಯ್ತು ಅಂತ ಹೋಗಿ ಅವಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡೋದು ಸರಿಯಾ ಪುಟ್ಟಾ?”

ಹೌದು, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದೇವೆ. ಎಂಥ ಬರಡು ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಖೇದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ವಾಸ್ತವವಾಗಿದೆ. ಬದುಕಿನ ವೇಗ, ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ಅದರ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತ ಸಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡೂ ಮೂಕವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬರುವಾಗಲೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹೊಸ ಮನೆಗಳ ಹುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತೆ ಗಮನಿಸುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಮನೆಗಳ ಗೋಡೆಗೆ ಬಳಿದ ಬಣ್ಣದಿಂದಲೇ ಅದು ಯಾವ ಧರ್ಮೀಯರದೆಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಸರಳ ತೀರ್ಮಾನ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಮನೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಅದೇ ಧರ್ಮೀಯರ ಇಲ್ಲವೆ ಜಾತಿಯವರ ಮನೆಗಳು ನಾಯಿಕೊಡೆಗಳಂತೆ ಏಳುವುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ ನನ್ನ ಊಹೆ ಗಟ್ಟಿಗೊಂಡದ್ದೂ ಇದೆ. ಆಗೆಲ್ಲ ವಿಷಾದದ ಎಳೆಯೊಂದು ನನಗರಿವಿಲ್ಲದೆ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅಭದ್ರತೆಯ ಕಾರಣವೋ, ಸಂಘಟನೆಯ ಸೂಚಕವೋ, ಮತ್ತೆ ಇತರ ಕಾರಣ

ಕಾರಣಗಳೋ ಇಂಥ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಘನ ಸರಕಾರಗಳೂ ಇಂಥ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮುದಾಯದ ಮನೆಗಳಿಗೆ, ಕೇರಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನೂ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿವೆಯಲ್ಲ! ದುರಂತವಿರುವುದು ಇಂತಹ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ; ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಜಾತಿಯ ಅಥವಾ ಧರ್ಮದ ಕೇರಿಗಳು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತವೋ ಅಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ; ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಗುಮಾನಿ, ಊಹಾಪೋಹ, ಕಲ್ಪಿತ ಕಥೆಗಳು ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಚಲಿತಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. 'ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬರು ತನ್ನ ನೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯದವರ ಮನೆಗೆ ಒಂದು ಬಾರಿಯೂ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ' ಎಂಬುದು ಅತ್ಯಂತ ಅಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಚರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ನಾನು ಮಾತು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ.

ಇಂತಹ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೆ ಹೊಸಮನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು. ಅದು ಮುಗಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅದರ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ತೀರಾ ವಿರಳವಾಗಿದ್ದ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ಹತ್ತಾರು ಮನೆಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಜನವಸತಿಯೂ ಆರಂಭವಾಗಿ ಹೊಸದೊಂದು ಆತಂಕವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಎದ್ದ ಹೊಸಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವೋ ಆಕಸ್ಮಿಕವೋ ಎಂಬಂತೆ ಒಂದೇ ಸಮುದಾಯದವರು ಬಂದು ನೆಲೆಸತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಉಳಿದಿರುವುದೊಂದೇ ದಾರಿ. ನಾವು ಹೊಸನೆಲೆಯೊಂದರ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇವೆ. ಈ ಕುಬ್ಜ, ಯೂನಿಫಾರಂ ತೊಟ್ಟ ಜನರಿಂದ ದೂರ ಬಹುಬಣ್ಣಗಳ ಬಹುಭಾಷಿಕರ 'ಪರಿಸರ'ವೊಂದು ನಮಗೆ ದೊರೆತೀತೇ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ನನಗೆ 'ಕೆಆರ್‌ಇಸಿಯನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ'ಯ ಔಚಿತ್ಯ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಆದರ್ಶ ತುಂಬ ಮೌಲಿಕವೆನಿಸಿದೆ.

* * * * *